

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Štefanova ulica 5, 1000 Ljubljana

T: 01 478 60 01
F: 01 478 60 58
E: gp.mz@gov.si
www.mz.gov.si

PRILOGA 1 (spremni dopis – 1. del):

Številka: 014-12/2020/3								
Ljubljana, 26. 5. 2020								
EVA /								
GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE gp.gs@gov.si								
ZADEVA: Poročilo o delu Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije za leto 2019 – predlog za obravnavo								
1. Predlog sklepov vlade:								
Na podlagi drugega odstavka 6. člena Zakona o zdravstveni inšpekciji (Uradni list RS, št. 59/06 – uradno prečiščeno besedilo in 40/14 – ZIN-B) je Vlada Republike Slovenije na ..... seji dne ..... pod točko ..... sprejela naslednji SKLEP Vlada Republike Slovenije se je seznanila s Poročilom o delu Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije za leto 2019. dr. Božo Predalič generalni sekretar Priloge: – Poročilo o delu Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije za leto 2019. Prejmejo: – Ministrstvo za zdravje – Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije – Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo – Urad Vlade Republike Slovenije za komuniciranje <tr><td>2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:</td></tr> <tr><td>/</td></tr> <tr><td>3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:</td></tr> <tr><td>- Darko Mehikić, dr.med., glavni zdravstveni inšpektor RS</td></tr> <tr><td>3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:</td></tr> <tr><td>/</td></tr> <tr><td>4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:</td></tr> <tr><td>- Tomaž Gantar, minister za zdravje, - dr. Tina Bregant, državni sekretar , - Darko Mehikić, dr.med., glavni zdravstveni inšpektor RS</td></tr>	2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:	/	3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:	- Darko Mehikić, dr.med., glavni zdravstveni inšpektor RS	3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:	/	4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:	- Tomaž Gantar, minister za zdravje, - dr. Tina Bregant, državni sekretar , - Darko Mehikić, dr.med., glavni zdravstveni inšpektor RS
2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:								
/								
3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:								
- Darko Mehikić, dr.med., glavni zdravstveni inšpektor RS								
3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:								
/								
4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:								
- Tomaž Gantar, minister za zdravje, - dr. Tina Bregant, državni sekretar , - Darko Mehikić, dr.med., glavni zdravstveni inšpektor RS								

5. Kratek povzetek gradiva:

Letno poročilo o delu Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije za leto 2019 je pripravljeno v skladu z Zakonom o zdravstveni inšpekciji (Uradni list RS, št. 59/06 – uradno prečiščeno besedilo in 40/14 – ZIN-B), ki v 6. členu Zdravstvenemu inšpektoratu Republike Slovenije nalaga, da predloži ministru, pristojnemu za zdravje, poročilo o svojem delu za preteklo leto najkasneje do 30.4. tekočega leta. Ministru, pristojnemu za zdravje, pa nalaga, da poročilo predloži v obravnavo Vladi Republike Slovenije.

Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije deluje kot organ v sestavi Ministrstva za zdravje. Njegove naloge, pristojnosti in postopke določajo Zakon o državni upravi, Uredba o organih v sestavi ministrstev, Zakon o zdravstveni inšpekciji, Zakon o inšpekcijskem nadzoru, Zakon o prekrških, področna zakonodaja, Kodeks ravnanja javnih uslužbencev in interna navodila za delo inšpekcije.

Inšpektorat z namenom varovanja javnega zdravja v državi opravlja inšpekcijske nadzore nad izvajanjem zakonov in drugih predpisov, ki urejajo področja: zdravstvene dejavnosti, pacientovih pravic, zdravniške službe, duševnega zdravja, presaditev delov človeškega telesa zaradi zdravljenja, ravnanja z odpadki, ki nastajajo pri opravljanju zdravstvene dejavnosti, nalezljivih bolezni, minimalnih sanitarno zdravstvenih pogojev, zdravilstva, kopališč in kopalnih vod, pitne vode in objektov ter naprav za javno preskrbo za pitno vodo, varnosti na smučiščih, splošne varnosti proizvodov, kozmetičnih proizvodov, varnosti igrač, materialov in izdelkov, namenjenim za stik z živili, zdravstvene ustreznosti oziroma varnosti prehranskih dopolnil in živil za posebne skupine, omejevanje porabe alkohola in omejevanja uporabe tobačnih in povezanih izdelkov in preprečevanje dela in zaposlovanja na črno pri izvajalcih dejavnosti, ki so pod nadzorom inšpektorata.

V poročilu za leto 2019 so predstavljeni podatki o delu inšpektorata na posameznih področjih, najpogostejši problematiki, ki smo jo zasledili, upravnih ukrepih ter prekrškovnih sankcijah. Hkrati je podan tudi oris poteka drugih dejavnosti inšpektorata, ki so bile ključnega pomena za izvedbo inšpekcijskega nadzora.

6. Presoja posledic za:

a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	NE
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	NE
c)	administrativne posledice	NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	NE
e)	socialno področje	NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: – nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja – razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna – razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij	NE

7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR:

-				
I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki		Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1	

SKUPAJ		

OBRAZLOŽITEV:

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu

V zvezi s predlaganim vladnim gradivom se navedejo predvidene spremembe (povečanje, zmanjšanje):

- prihodkov državnega proračuna in občinskih proračunov,
- odhodkov državnega proračuna, ki niso načrtovani na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov,
- obveznosti za druga javnofinančna sredstva (drugi viri), ki niso načrtovana na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov.

II. Finančne posledice za državni proračun

Prikazane morajo biti finančne posledice za državni proračun, ki so na proračunskih postavkah načrtovane v dinamiki projektov oziroma ukrepov:

II. a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:

Navede se proračunski uporabnik, ki financira projekt oziroma ukrep; projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in proračunske postavke (kot proračunski vir financiranja), na katerih so v celoti ali delno zagotovljene pravice porabe (v tem primeru je nujna povezava s točko II.b). Pri uvrstitvi novega projekta oziroma ukrepa v načrt razvojnih programov se navedejo:

- proračunski uporabnik, ki bo financiral novi projekt oziroma ukrep,
- projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in
- proračunske postavke.

Za zagotovitev pravic porabe na proračunskih postavkah, s katerih se bo financiral novi projekt oziroma ukrep, je treba izpolniti tudi točko II.b, saj je za novi projekt oziroma ukrep mogoče zagotoviti pravice porabe le s prerazporeditvijo s proračunskih postavk, s katerih se financirajo že sprejeti oziroma veljavni projekti in ukrepi.

II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:

Navedejo se proračunski uporabniki, sprejeti (veljavni) ukrepi oziroma projekti, ki jih proračunski uporabnik izvaja, in proračunske postavke tega proračunskega uporabnika, ki so v dinamiki teh projektov oziroma ukrepov ter s katerih se bodo s prerazporeditvijo zagotovile pravice porabe za dodatne aktivnosti pri obstoječih projektih oziroma ukrepih ali novih projektih oziroma ukrepih, navedenih v točki II.a.

II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:

Če se povečani odhodki (pravice porabe) ne bodo zagotovili tako, kot je določeno v točkah II.a in II.b, je povečanje odhodkov in izdatkov proračuna mogoče na podlagi zakona, ki ureja izvrševanje državnega proračuna (npr. priliv namenskih sredstev EU). Ukrepanje ob zmanjšanju prihodkov in prejemkov proračuna je določeno z zakonom, ki ureja javne finance, in zakonom, ki ureja izvrševanje državnega proračuna.

7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:

-

8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:

Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na: - pristojnosti občin, - delovanje občin, - financiranje občin.	DA/NE
Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje: - Skupnosti občin Slovenije SOS: DA/NE - Združenju občin Slovenije ZOS: DA/NE - Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: DA/NE Predlogi in pripombe združenj so bili upoštevani: - v celoti, - večinoma, - delno, - niso bili upoštevani. Bistveni predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani.	
9. Predstavitev sodelovanja javnosti:	
Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:	NE
Gradivo ni takšne narave, da bi bilo potrebno sodelovanje javnosti.	
-	
10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:	NE
11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:	NE
Tomaž Gantar MINISTER	

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

ZDRAVSTVENI INŠPEKTORAT REPUBLIKE SLOVENIJE

PRILOGA 3 (jedro gradiva):

Številka: 069-2/2020-1

Datum: 29.4.2020

POROČILO O DELU ZDRAVSTVENEGA INŠPEKTORATA REPUBLIKE SLOVENIJE

2019

KAZALO

1.	UVOD	4
2.	PREDSTAVITEV INŠPEKTORATA	5
2.1	PRISTOJNOSTI	5
2.2	ORGANIZIRANOST, SISTEM VODENJA IN KADRI	6
	<i>Organiziranost in sistem vodenja</i>	<i>6</i>
	<i>Kadri</i>	<i>7</i>
3.	IZOBRAŽEVANJE, IZPOPOLNJEVANJE IN USPOSABLJANJE	8
4.	INFORMACIJSKA PODPORA INŠPEKCIJSKEMU NADZORU	8
5.	PRORAČUN	9
6.	IZVAJANJE INŠPEKCIJSKEGA NADZORA LETA 2019	11
6.1	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU ZDRAVSTVENE DEJAVNOSTI	13
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2019</i>	<i>14</i>
6.2	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU PACIENTOVIH PRAVIC	15
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2019</i>	<i>15</i>
6.3	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU ZDRAVNIŠKE SLUŽBE	19
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2019</i>	<i>19</i>
6.4	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU DUŠEVNEGA ZDRAVJA	21
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2019</i>	<i>21</i>
6.5	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU PRESADITEV DELOV TELESA ZARADI ZDRAVLJENJA	22
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2019</i>	<i>22</i>
6.6	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU ODPADKOV, KI NASTANEJO PRI OPRAVLJANJU ZDRAVSTVENIH DEJAVNOSTI	23
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2019</i>	<i>23</i>
6.7	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU NALEZLJIVIH BOLEZNI	24
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2019</i>	<i>25</i>
6.8	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU MINIMALNIH SANITARNO ZDRAVSTVENIH POGOJEV	27
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v leta 2019</i>	<i>27</i>
6.9	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU ZDRAVILSTVA	30
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2019</i>	<i>30</i>
6.10	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU HIGIENSKE USTREZNOSTI KOPALNIH VOD, ZDRAVSTVENE USTREZNOSTI MINERALNIH VOD TER MINIMALNIH SANITARNO-ZDRAVSTVENIH POGOJEV KOPALIŠČ	31
6.11	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU ZDRAVSTVENE USTREZNOSTI PITNE VODE TER OBJEKTOV IN NAPRAV ZA JAVNO OSKRBO S PITNO VODO	35
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2019</i>	<i>36</i>
6.12	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU VARNOSTI NA SMUČIŠČIH	39
6.13	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU SPLOŠNE VARNOSTI PROIZVODOV	40
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2019</i>	<i>41</i>
6.14	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU KOZMETIČNIH PROIZVODOV	42
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2019</i>	<i>42</i>
6.15	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU IGRAČ	45
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2019</i>	<i>45</i>
6.16	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU MATERIALOV IN IZDELKOV, NAMENJENIH ZA STIK Z ŽIVILI	48
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2019</i>	<i>48</i>
6.17	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU ZDRAVSTVENE USTREZNOSTI OZIROMA VARNOSTI ŽIVIL IN HRANE	50
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2019</i>	<i>50</i>

6.18	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU OMEJEVANJA PORABE ALKOHOLA	53
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2019 .....</i>	<i>53</i>
6.19	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU OMEJEVANJA UPORABE TOBAČNIH IN POVEZANIH IZDELKOV	56
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2019 .....</i>	<i>56</i>
6.20	AKTIVNOSTI INŠPEKTORATA NA PODROČJU PREPREČEVANJA DELA IN ZAPOSLOVANJA NA ČRNO	58
6.21	IZVAJANJE PROGRAMOV VZORČENJA	59
	<i>Program vzorčenja na področju splošne varnosti proizvodov .....</i>	<i>59</i>
	<i>Program vzorčenja na področju kozmetičnih proizvodov .....</i>	<i>62</i>
	<i>Program vzorčenja na področju igrarč .....</i>	<i>66</i>
	<i>Program vzorčenja na področju materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živili .....</i>	<i>71</i>
	<i>Program vzorčenja na področju zdravstvene ustreznosti oziroma varnosti živil in hrane .....</i>	<i>75</i>
7.	OBVEŠČANJE IN SODELOVANJE	82
7.1	OBVEŠČANJE JAVNOSTI IN ČLANIC EVROPSKE UNIJE O NEVARNIH IZDELKIH	82
7.2	SISTEM HITREGA OBVEŠČANJA ZA ŽIVILA IN KRMO - RASFF	82
7.3	EVROPSKI SISTEM UPRAVNE POMOČI IN SODELOVANJA V SKLADU Z UREDBO (ES) ŠT. 882/2004 – AAC	83
7.4	EVROPSKI SISTEM IZMENJAVE INFORMACIJ – SAFETY GATE RAPEX	83
7.5	Spletne strani inšpektorata (https://www.gov.si/drzavni-organi/organi-v-sestavi/zdravstveni-inspektorat/)	84
7.6	SODELOVANJE PRI PRIPRAVI PREDPISOV	85
7.7	SODELOVANJE Z DRUGIMI INSTITUCIJAMI, SLUŽBAMI IN ORGANI	86
7.8	SODELOVANJE Z ORGANI EVROPSKE UNIJE IN TRETJIMI DRŽAVAMI	87
7.9	SODELOVANJE Z JAVNOSTMI	87
8.	ZAKONODAJA IN PREDPISI V PRISTOJNOSTI ZDRAVSTVENEGA INŠPEKTORATA	88
8.1	SPLOŠNI PREDPISI	88
8.2	ZDRAVSTVENA DEJAVNOST	88
8.3	PACIENTOVE PRAVICE	89
8.4	ZDRAVNIŠKA SLUŽBA	89
8.5	DUŠEVNO ZDRAVJE	89
8.6	PRESADITEV DELOV TELES ZA ZARADI ZDRAVLJENJA	90
8.7	RAVNANJE Z ODPADKI, KI NASTANEJO PRI OPRAVLJANJU ZDRAVSTVENIH DEJAVNOSTI	90
8.8	NALEZLJIVE BOLEZNI	90
8.9	MINIMALNI SANITARNO ZDRAVSTVENI POGOJI	91
	<i>Javni zdravstveni in socialni zavodi .....</i>	<i>91</i>
	<i>Higienska nega .....</i>	<i>91</i>
	<i>Dejavnost otroškega varstva, vzgoje in izobraževanja .....</i>	<i>91</i>
	<i>Nastanitveni in javni objekti .....</i>	<i>92</i>
8.10	ZDRAVILSTVO	92
8.11	HIGIENSKA USTREZNOST KOPALNIH VOD IN ZDRAVSTVENA USTREZNOST MINERALNIH VOD TER MINIMALNI SANITARNO-ZDRAVSTVENI POGOJI KOPALIŠČ	92
8.12	ZDRAVSTVENA USTREZNOST PITNE VODE TER OBJEKTI IN NAPRAVE ZA JAVNO OSKRBO S PITNO VODO	92
8.13	VARNOST NA SMUČIŠČIH	93
8.14	SPLOŠNA VARNOST PROIZVODOV	93
8.15	KOZMETIČNI PROIZVODI	93
8.16	IGRAČE	94

8.17	MATERIALI IN IZDELKI, NAMENJENI ZA STIK Z ŽIVILI	94
8.18	ZDRAVSTVENA USTREZNOST OZIROMA VARNOST ŽIVIL IN HRANE.....	95
8.19	OMEJEVANJE PORABE ALKOHOLA	100
8.20	OMEJEVANJE UPORABE TOBAČNIH IN POVEZANIH IZDELKOV	100
8.21	DELO IN ZAPOSLOVANJE NA ČRNO	100

1. UVOD

Poslanstvo Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije je z učinkovitim inšpekcijskim nadzorom nad spoštovanjem in izvajanjem predpisov prispevati k najvišji stopnji varovanja zdravja kot javnega interesa.

Delokrog inšpektorata je obsežen in pester. Področja, na katerih inšpektorat opravlja svoje naloge, zahtevajo pri nadzoru različne pristope, zato namenjamo posebno pozornost kompetencam zaposlenih in organizaciji dela.

V poročilu za leto 2019 predstavljamo podatke o delu inšpektorata na posameznih področjih in najpogostejši problematiki, ki smo jo zasledili. Hkrati podajamo tudi oris poteka drugih aktivnosti inšpektorata, ki so bile ključnega pomena za izvedbo inšpekcijskega nadzora.

Darko Mehikić, dr. med.
Glavni zdravstveni inšpektor RS

2. PREDSTAVITEV INŠPEKTORATA

2.1 PRISTOJNOSTI

Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije je inšpekcijski organ v sestavi Ministrstva za zdravje. Njegove naloge, pristojnosti in postopke delovanja določajo Zakon o državni upravi, Uredba o organih v sestavi ministrstev, Zakon o zdravstveni inšpekciji, Zakon o inšpekcijskem nadzoru, Zakon o prekrških, področna zakonodaja, Kodeks ravnanja javnih uslužbencev in interni dokumenti za delo inšpekcije. Osmo poglavje tega poročila vsebuje seznam zakonodaje in predpisov delokroga inšpektorata v letu 2019.

Delovanje inšpektorata je povezano z varovanjem zdravja kot javnega interesa. Svoje poslanstvo inšpektorat uresničuje z inšpekcijskim nadzorom, s katerim se preverjata izvajanje in spoštovanje zakonov in predpisov ter z vodenjem prekrškovnih postopkov.

Delokrog inšpektorata obsega področja:

- zdravstvene dejavnosti,
- pacientovih pravic,
- zdravniške službe,
- duševnega zdravja,
- presaditev delov telesa zaradi zdravljenja,
- ravnanja z odpadki, ki nastanejo v zdravstveni dejavnosti,
- nalezljivih bolezni,
- minimalnih sanitarno-zdravstvenih pogojev,
- zdravilstva,
- kopališč in kopalnih vod,
- pitne vode ter objektov in naprav za javno preskrbo s pitno vodo,
- varnosti na smučiščih,
- splošne varnosti proizvodov,
- kozmetičnih proizvodov,
- varnosti igrač,
- materialov in izdelkov, namenjenim za stik z živili,
- zdravstvene ustreznosti oziroma varnosti prehranskih dopolnil in živil za posebne skupine,
- omejevanja porabe alkohola,
- omejevanja uporabe tobačnih in povezanih izdelkov,
- dela in zaposlovanja na črno pri izvajalcih dejavnosti, ki so pod nadzorom inšpektorata.

2.2 ORGANIZIRANOST, SISTEM VODENJA IN KADRI

Organiziranost in sistem vodenja

Notranja organiziranost inšpektorata, ki zagotavlja izvajanje inšpekcijskega nadzora na celotnem območju Slovenije, je določena z Aktom o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest v Zdravstvenem inšpektoratu Republike Slovenije.

Inšpektorat je v letu 2019 opravljal svoje naloge v okviru devetih notranjih organizacijskih enot: Sektorja za strategijo in planiranje ter Službe za kakovost in podporo inšpekcijskemu delu, ki delujeta na sedežu inšpektorata in sedmih območnih enot (OE), in sicer OE Celje in Dravograd, OE Koper, OE Kranj, OE Ljubljana, OE Maribor in Murska Sobota, OE Nova Gorica in OE Novo mesto. V sestavi območnih enot je delovalo tudi osem inšpekcijskih pisarn, in sicer v Dravogradu, Idriji, Kočevju, Murski Soboti, Postojni, Slovenski Bistrici, Velenju in na Jesenicah. Organiziranost inšpektorata je razvidna iz organigrama na sliki 1.

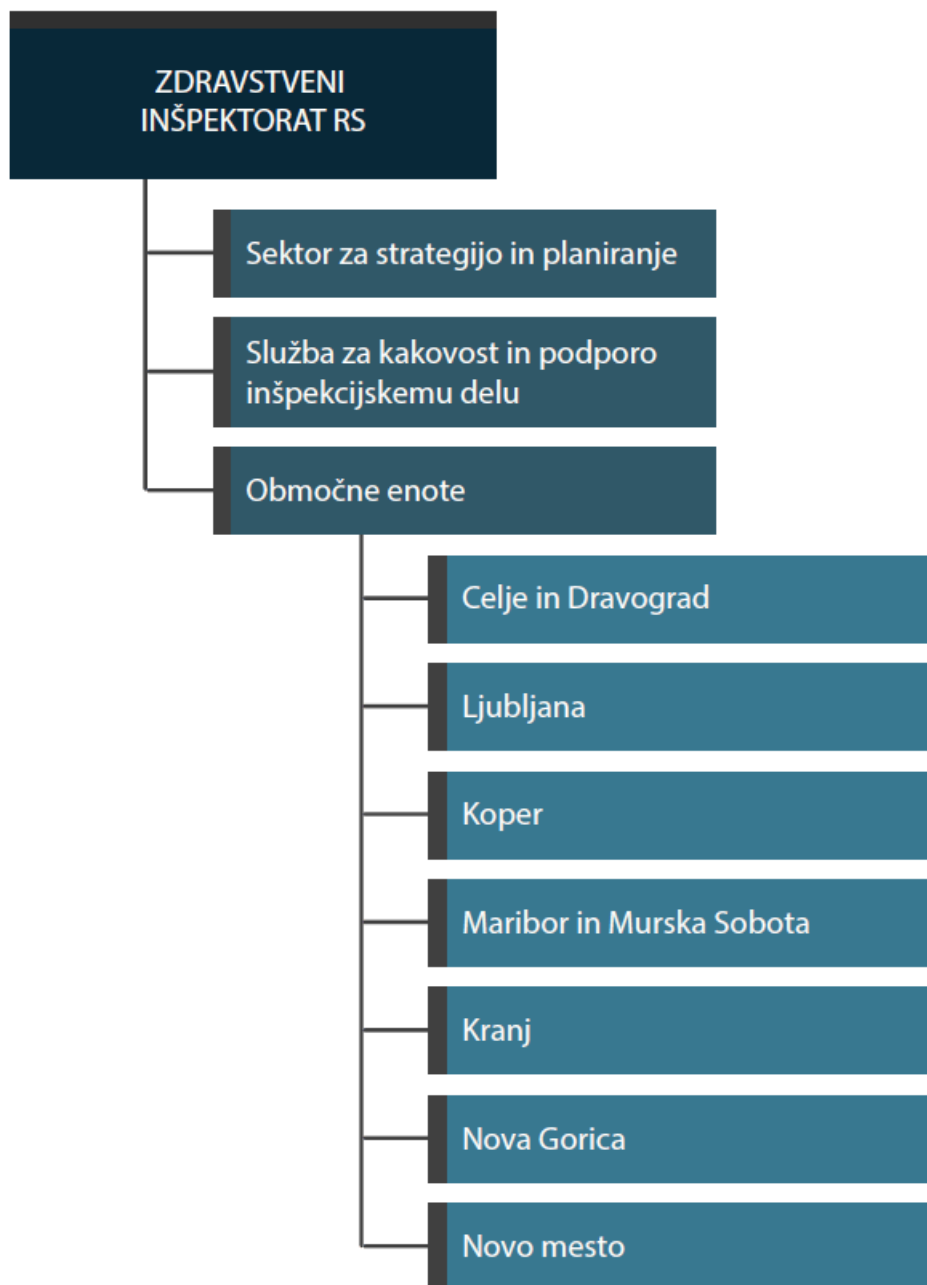
V inšpektoratu poteka poleg vertikalnega vodenja, razvidnega iz organigrama, tudi horizontalno vodenje po področjih inšpekcijskega nadzora. Vodje področij iz Sektorja za strategijo in planiranje so odgovorni za pripravo dokumentov s strokovnimi usmeritvami za izvajanje nalog na posameznih področjih. Vodje področij so zadolženi za vodenje po področjih nadzora in v okviru tega tudi za pripravo programov inšpekcijskega nadzora in sprotno spremljanje njihovega izvajanja; za pripravo in izvedbo internih izpopolnjevanj in usposabljanj ter za izvedbo različnih preventivnih aktivnosti. Vodenje področij je podprto z delom mentorjev, to so inšpektorji na območnih enotah, ki imajo na posameznem področju največ izkušenj. Mentorji so odgovorni tudi za prenos znanja na ostale inšpektorje.

Naloge inšpekcijskega nadzora in prekrškovne naloge opravljajo inšpektorji iz območnih enot in Sektorja za strategijo in planiranje.

Služba za kakovost in podporo inšpekcijskemu delu je zadolžena za pripravo, izvajanje kadrovskih in finančnih načrtov ter zagotavljanje delovnih pogojev za izvajanje inšpekcijskega nadzora, vključno z ustrezno informacijsko podporo.

Delovanje celotnega inšpektorata je podprto z dokumentiranim sistemom vodenja, ki vključuje tudi sistem kakovosti. S tem sistemom, za katerega je inšpektorat v letu 2007 pridobil in v letu 2019 obnovil certifikat skladnosti s standardom ISO 9001, je zagotovljen procesni pristop pri načrtovanju, izvajanju in notranjem kontroliranju dejavnosti inšpektorata.

Slika 1 – Organigram Zdravstvenega inšpektorata RS za leto 2019

Kadri

Na Zdravstvenem inšpektoratu Republike Slovenije je bil na dan 31.12.2019 skupno zaposlen 101 javni uslužbenec. Od tega je bilo skupno zaposlenih 85 inšpektorjev in 16 ostalih zaposlenih javnih uslužbencev (uradniki in strokovno tehnični delavci).

Po izobrazbeni strukturi so prevladovali uslužbenci z najmanj visoko strokovno izobrazbo in s smerjo diplomirani sanitarni inženir. Povprečna starost vseh zaposlenih javnih uslužbencev inšpektorata je konec poročevalskega obdobja znašala 48,90 let.

Bolniška odsotnost vseh zaposlenih javnih uslužbencev je v letu 2019 znašala 1.387,69 dni, od tega je bilo 59 % bolniških odsotnosti zaradi bolezni, 41 % bolniških odsotnosti pa zaradi ostalih razlogov (nega družinskega člana, spremstvo ipd). Šest javnih uslužbencev je bilo zaradi bolezni ali poškodbe letu 2019 v daljšem bolniškem staležu.

V letu 2019 je bila prisotnost zaposlenih inšpektorjev 92 %.

Preglednica 1 – Prisotnost inšpektorjev v obdobju 2014 - 2019

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Prisotnost inšpektorjev v odstotkih*	94	93	93	89	91	92

*V prisotnosti inšpektorjev je upoštevano redno delo, redni dopust in prazniki.

3. IZOBRAŽEVANJE, IZPOPOLNJEVANJE IN USPOSABLJANJE

Izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje zaposlenih na Zdravstvenem inšpektoratu Republike Slovenije je potekalo na podlagi letnega načrta izobraževanja, izpopolnjevanja in usposabljanja.

V letu 2019 so se zaposleni izpopolnjevali in usposabljali 476,6 dni (v povprečju 4,7 dni na zaposlenega), od tega 134 dni na internih ter 333 dni na eksternih izpopolnjenjih oziroma usposabljanjih.

Interna izpopolnjevanja so leta 2019 potekala preko sestankov in asistenc, ki so jih izvajali mentorji predvsem na področjih: zdravstvo, živila splošno, kozmetika, igrače in splošna varnost živil ter na področju pitne vode in kopalnih voda. Interna usposabljanja so bila izvedena na področju pregleda tehnične dokumentacije za igrače ter za področje čakalnih seznamov.

V okviru promocije zdravja na delovnem mestu so bila izvedena usposabljanja o celostnem vidu in komunikacijskih veščinah, tečaji o temeljnih postopkih oživiljanja.

Vsebine eksternih izpopolnjenj so zajemale področja: obravnave podatkov po GDPR, javnih naročil, vzpostavitve kompetenčnega modela v državni upravi, področje urednikovanja spletišča GOV.SI, varnosti in zdravja pri delu ter požarnega varstva.

4. INFORMACIJSKA PODPORA INŠPEKCIJSKEMU NADZORU

Delo na področjih inšpekcijskega nadzora podpira informacijski sistem z dvema moduloma.

Vsi postopki inšpekcijskega nadzora na posameznem področju so sproti dokumentirani.

V okviru modula za nadzor objektov je vzpostavljen register objektov, v katerem se vodijo podatki o objektih pod nadzorom inšpektorata, inšpekcijskih pregledih (rednih, izrednih, kontrolnih),

vzorcih, ugotovitvah nadzora in ukrepih. Podatki se uporabljajo za načrtovanje inšpekcijskega nadzora, ki ga sistem podpira s časovno razporeditvijo inšpekcijskih pregledov v posameznih objektih glede na njihov rang v posameznem področju nadzora. Rang je določen z oceno tveganja. Podatki omogočajo tudi spremljanje izvajanja načrtovanega inšpekcijskega nadzora. Sistem omogoča prenos podatkov o vzorcih in rezultatih laboratorijskih analiz med inšpektoratom in laboratoriji, ki opravljajo analize.

V okviru modula za nadzor uvoza na področjih materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živili in zdravstvene ustreznosti oziroma varnosti živil in hrane je vzpostavljen sistem za sprejem elektronskih vlog za pregled pošilk (oddaja preko spletne strani) in zbiranje podatkov o pošilkah, ki se uvažajo (osnovni podatki o uvoznikih, vrsti in količini blaga, ki se uvažajo).

Pri vodenju prekrškovnih postopkov inšpektorat uporablja informacijski sistem, ki omogoča procesno vodenje in spremljanje prekrškovnih zadev, spremljanje plačil glob in sodnih taks. Navedeni sistem omogoča prenos izvršb v sistem e-Izvršbe.

Zadeve in dokumenti se evidentirajo v sistemu SPIS.

Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije vzdržuje svoj intranet, imenovan Portal ZIRS, s pomočjo katerega se obvladujejo dokumenti, ki podpirajo vse poslovne procese (poslovnik, opisi procesov, navodila in obrazci), skladno z zahtevami standarda ISO 9001. Na Portalu ZIRS so poleg dokumentov notranjega izvora objavljene povezave do dokumentov zunanega izvora (predpisov), zapisi o korektivnih oziroma preventivnih ukrepih in možnostih za izboljšavo, pooblastila zaposlenih, delovni načrti in poročila ter evidence, ki so potrebne za spremljanje delovanja procesov.

5. PRORAČUN

V okviru veljavnega proračuna, ki je za Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije znašal za leto 2019 4.385.308 evrov, so bila sredstva porabljena v višini 4.376.242 evrov oziroma 99 %.

Poraba sredstev za delo inšpektorata je evidentirana na proračunskih postavkah: 2915 Investicije, 4530 Materialni stroški, 5993 Plače, 6136 Analize vzorcev, in 7683 Izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje.

Investicije (proračunska postavka 2915)

Poraba sredstev za investicije in investicijsko vzdrževanje je evidentirana na proračunski postavki 2915. V letu 2019 so bila sredstva na tej postavki porabljena za nakup službenih vozil, računalniške programske opreme ter pisarniške opreme.

V letu 2019 smo za investicije porabili 50.969 evrov oziroma 100 % glede na veljavni proračun.

Materialni stroški (proračunska postavka 4530)

Sredstva na proračunski postavki 4530 so namenjena za pokrivanje stroškov obratovanja organa v poslovnih prostorih na lokacijah, kjer inšpektorat deluje; opravljanja nalog zaposlenih v organu, servisiranja, vzdrževanja in zavarovanja službenih vozil ter izvajanja nalog na podlagi Zakona o varnosti in zdravja pri delu (naloge pooblaščenega zdravnika in izvajalca za opravljanje strokovnih nalog organiziranja in zagotavljanja varnosti pri delu).

Za pokrivanje materialnih stroškov smo v letu 2019 na proračunski postavki 4530 porabili 187.570 evrov oziroma 99 % glede na veljavni proračun.

Plače zaposlenih (proračunska postavka 5993)

Sredstva za plače zaposlenih so evidentirana na proračunski postavki 5993.

Poraba sredstev na tej postavki je bila v letu 2019 realizirana v višini 3.943.966 evrov oziroma 100 % glede na veljavni proračun.

Analize vzorcev (proračunska postavka 6136)

Za laboratorijske analize vzorcev različnih proizvodov oziroma materialov, odvzetih v okviru inšpekcijskega nadzora, vključno z zagotavljanjem njihovega pravilnega transporta do laboratorijev pod kontroliranimi in dokumentiranimi pogoji ter pripravo potrebnih končnih ekspertiz in ocen tveganj, katerih cilj je ugotavljanje skladnosti stanj, dejavnosti oziroma proizvodov s predpisanimi zahtevami oziroma ocena njihove varnosti, so sredstva evidentirana na proračunski postavki 6136.

V letu 2019 smo za predhodno navedene storitve v zvezi z vzorci porabili 187.998 evrov oziroma 100 % glede na veljavni proračun.

Izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje (proračunska postavka 7683)

Sredstva za izvajanje letnega načrta izobraževanja, izpopolnjevanja in usposabljanja so evidentirana na proračunski postavki 7683.

Na navedeni postavki smo v letu 2019 porabili 5.925 evrov oziroma 100 % glede na veljavni proračun.

6. IZVAJANJE INŠPEKCIJSKEGA NADZORA LETA 2019

Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije je v letu 2019 inšpekcijski nadzor izvajal na podlagi letnega programa, ki je določal obseg in vsebino nalog inšpekcijskega nadzora na posameznem področju.

Letni program inšpekcijskega nadzora, ki je obsegal program inšpekcijskih pregledov ter programe vzorčenj in laboratorijskih preskusov vzorcev, je bil pripravljen na podlagi ocen tveganja, izdelanih za vsako področje, ob upoštevanju zahtev pravnega reda, strokovnih usmeritev in problematike, ugotovljene pri predhodnih inšpekcijskih obravnavah. Na ta način je inšpektorat svoje vire usmeril na področja z višjo stopnjo tveganja, kot sta Zakon o pacientovih pravicah ter Zakon o zdravstveni dejavnosti.

Letni program je obsegal program rednega nadzora, ki se izvaja brez posebnih dodatnih povodov, ter oceno dodatnega nadzora, ki ga mora inšpektorat izvesti v primerih, ko je potrebno raziskati utemeljene sume na neskladnost z zahtevami predpisov (izredni nadzor) oziroma izvesti kontrolo odprave predhodno ugotovljenih neskladnosti (kontrolni nadzor).

Redni inšpekcijski pregledi, ki predstavljajo proaktivni pristop, so se izvajali na podlagi ocene tveganja, pri kateri je bila upoštevana vrsta in obseg dejavnosti oziroma objektov, ki so bili predmet pregledov, ciljne populacije njihovih potrošnikov oziroma uporabnikov, stopnja implementacije njihovega notranjega nadzora ter ugotovitve preteklih nadzorov, kot tudi tekoča področna problematika.

Izredne inšpekcijske preglede, ki predstavljajo reaktivni pristop, je inšpektorat izvedel na podlagi prejetih prijav, odstopov drugih služb, obvestil iz evropskih sistemov obveščanja in v primerih drugih utemeljenih sumov na kršenje predpisov, ki so pod nadzorom inšpektorata.

Kontrolni inšpekcijski pregledi so bili izvedeni zaradi preverjanja odprave predhodno ugotovljenih neskladnosti.

Z namenom učinkovitega preverjanja skladnosti z zahtevami velikega števila različnih predpisov in številnih določb, ki urejajo področja iz delokroga inšpektorata, so se inšpekcijski pregledi izvajali s pomočjo kontrolnih postopkov. Kontrolni postopek določa nabor členov oziroma posameznih določb zakona, izbranih na osnovi predhodno navedenih ocene tveganja, ki jih mora inšpektor pri nadzoru preveriti. Kontrolni postopki se glede na oceno tveganja lahko spreminjajo in sicer tako med leti kot tudi v okviru posameznega leta. Pri rednem nadzoru je obseg kontrolnih postopkov praviloma širši, pri dodatnem nadzoru pa se kontrolni postopki izvajajo v obsegu, ki upošteva povod za izredni nadzor oziroma pri kontrolnem nadzoru predhodno ugotovljeno neskladnost.

Z odvzemom in laboratorijskim preskušanjem vzorcev je inšpektorat preverjal skladnost snovi, sestavin in proizvodov z določbami predpisov oziroma njihovo varnost.

Naloge iz letnega programa so bile dodeljene posamezni notranji organizacijski enoti in posameznemu inšpektorju.

Strokovno podporo pri izvajanju inšpekcijskega nadzora sta inšpektoratu zagotavljala Nacionalni inštitut za javno zdravje in Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano.

Inšpekcijski pregledi so bili v letu 2019 opravljeni na vseh področjih, kjer ima inšpektorat pristojnosti za inšpekcijski nadzor. Vzorčenje je potekalo na področjih proizvodnje oziroma prometa različnih vrst proizvodov ter pri dejavnostih, pri katerih se preverjajo sanitarno zdravstveni pogoji.

Inšpektorji so skupaj opravili 28.603 inšpekcijskih pregledov, od tega večinoma redne preglede; izrednih pregledov je bilo opravljenih skupaj 1.821, kontrolnih pregledov pa 599. Na področjih, kjer je nadzor vključeval tudi vzorčenje, so inšpektorji skupaj odvzeli 855 vzorcev različnih vrst proizvodov in materialov za laboratorijske analize.

V letu 2019 je inšpektorat skupaj izrekel 6.987 upravnih in prekrškovnih sankcij oziroma ukrepov.

4.249 ukrepov je bilo izrečenih v inšpekcijskem upravnem postopku, in sicer 1.088 ureditvenih/upravnih odločb, 46 odločb o prepovedi opravljanja dejavnosti in 3.064 upravnih opozoril oziroma opozoril po ZIN. Inšpektorji so izdali 51 sklepov o izrečenih denarni kazni po Zakonu o splošnem upravnem postopku, in sicer večinoma v okviru upravne izvršbe ali neodziva stranke na vabilo inšpektorja, da se o zadevi v postopku izjasni.

2.738¹ sankcij je bilo izrečenih v prekrškovnem postopku in sicer 249 odločb z izrekom globe, 374 plačilnih nalogov, 409 odločb z izrekom opomina, 1.701 opozorilo za storjen prekršek in pet obdolžilnih predlogov.

Skupni znesek izrečenih glob je v obdobju leta 2019 znašal 733.150,90 EUR.

---

¹ Vrednost vsebuje stek prekrškov.

6.1 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU ZDRAVSTVENE DEJAVNOSTI

Cilj Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o zdravstveni dejavnosti je ureditev dovoljenj za opravljanje zdravstvene dejavnosti, ureditev pravnih podlag za opravljanje zdravstvene dejavnosti za javno socialne varstvene zavode in javno vzgojno izobraževalne zavode, ureditev koncesij za izvajanje zdravstvenih storitev, dopolnitev ureditve glede dela zdravstvenih delavcev izven javnih zdravstvenih zavodov in oglaševanje zdravstvenih storitev.

Zakon od leta 2018 na novo ureja področje nadzorov zdravstvene dejavnosti. Namen nove pravne ureditve tega področja je povečati kakovost, učinkovitost in zakonitost delovanja zdravstvenega sistema. Za zagotovitev strokovnosti dela zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev ter zavodov se v skladu z zakonom izvajajo interni strokovni nadzor, strokovni nadzor s svetovanjem, upravni nadzor, inšpekcijski nadzor in nadzor, ki ga izvaja Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije. Ureja pristojnosti za izvajanje inšpekcijskega nadzora nad izvrševanjem določb tega zakona različnih inšpekcijskih organov, ki imajo tudi funkcijo prekrškovnega organa.

Zakon ureja pogoje za izdajo dovoljenj za opravljanje zdravstvene dejavnosti in institut »odgovornega nosilca«, ki bo izvajal določeno zdravstveno dejavnost in bo hkrati odgovoren za celoten delovni proces izvajanja določene zdravstvene dejavnosti. Izpolnjevati mora v zakonu določene pogoje. Določa tudi razloge za odvzem dovoljenja. Ureja vprašanje pravnih podlag za delo socialnovarstvenih zavodov in vzgojno izobraževalnih zavodov, ki oskrbovancem in varovancem zavodov omogoča celostno zdravstveno oskrbo na primarni ravni zdravstvene dejavnosti. Navedeni zavodi bodo lahko še vedno opravljali osnovno zdravstveno dejavnost za svoje oskrbovance, v kolikor bodo pridobili dovoljenje za opravljanje zdravstvene dejavnosti in odločbo o opravljanju javne zdravstvene službe s strani Ministrstva za zdravje.

Zakon na novo ureja oglaševanje zdravstvenih storitev, in sicer, da ni dovoljeno oglaševanje zdravstvene dejavnosti, ki je zavajajoče, nedostojno in na način, da se podajajo informacije, za katerimi ne stoji stroka.

Zakon ureja tudi označevanje objektov, v katerih se izvaja zdravstvena dejavnost. Objekt, v katerem se opravlja zdravstvena dejavnost, se označi z napisom z osebnim imenom oziroma firmo in naslovom izvajalca zdravstvene dejavnosti, z navedbo, ali gre za izvajalca zdravstvene dejavnosti v mreži javne zdravstvene službe ali izven nje, s strokovnim naslovom izvajalca zdravstvene dejavnosti, kadar gre za zasebnega zdravstvenega delavca oziroma zasebnega zdravnika, vrsto zdravstvene dejavnosti, ki jo izvajalec zdravstvene dejavnosti opravlja in delovnim časom izvajalca zdravstvene dejavnosti. Napis na objektu mora biti v slovenskem jeziku; na območjih občin, v katerih živita italijanska ali madžarska narodna skupnost, pa tudi v italijanskem ali madžarskem jeziku.

Inšpekcijski nadzor je bil usmerjen v preverjanje pogojev, ki jih morajo izpolnjevati zdravstveni delavci za opravljanje zdravstvene dejavnosti pri drugem delodajalcu, t.j. obstoj in veljavnost soglasja in podjemne pogodbe ter v preverjanje evidenc, ki jih morajo voditi javni zdravstveni zavodi in javni zavodi (domovi za starejše, posebni socialno varstveni zavodi za odrasle...) glede izdanih soglasij in sklenjenih podjemnih pogodb.

Zakon o zdravstveni dejavnosti v 53. b členu določa, da zdravstveni delavec, ki je zaposlen v javnem zdravstvenem zavodu ali javnem zavodu, lahko zdravstvene storitve pri drugem izvajalcu

zdravstvene dejavnosti ali kot izvajalec zdravstvene dejavnosti opravlja le na podlagi predhodnega pisnega soglasja delodajalca, ki ga izda direktor javnega zavoda na podlagi pisne vloge zdravstvenega delavca za največ 12 mesecev. Soglasje ima tudi zakonsko predpisane obvezne elemente. Nadalje zakon v 53. c členu določa še pogoje, kdaj javni zdravstveni zavod lahko za opravljanje zdravstvenih storitev sklene podjemno pogodbo z zdravstvenim delavcem. Zdravstveni delavec pred sklenitvijo podjemne pogodbe predloži veljavno soglasje za delo pri drugem javnem zdravstvenem zavodu oziroma pri drugi pravni ali fizični osebi, ki opravlja zdravstveno dejavnost. Javni zdravstveni zavod ali drug javni zavod pa mora v skladu s 53. č členom voditi evidenco izdanih soglasij in sklenjenih podjemnih pogodb z določenimi elementi.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2019

V letu 2019 so zdravstveni inšpektorji na področju zdravstvene dejavnosti opravili skupaj 1.291 inšpekcijskih pregledov. Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 477 ukrepov, od tega 264 upravnih ukrepov (25 odločb o prepovedi opravljanja dejavnosti, 14 ureditvenih odločb, 225 upravnih opozoril) in 213 prekrškovnih sankcij/ukrepov (sedem odločb z izrekom globe, osem plačilnih nalogov, 11 odločb z izrekom opomina in 187 opozoril za storjen prekršek).

Preglednica 2 - Inšpekcijski pregledi in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ									
	Upravni ukrepi				Prekrškovne sankcije/ukrepi					SKUPAJ
	Odločba o prepovedi	Ureditvena odločba	Upravno opozorilo po ZIN	SKUPAJ	Odločba o prekršku (globe)	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
1.291	25 ²	14	225	264	7 ³	8 ⁴	11	187	213	477

Največ neskladnosti je bilo ugotovljenih pri nadzoru označevanja objektov (34 %), pri vodenju evidenc izdanih soglasij in podjemnih pogodb (13 %), pri podjemnih pogodbah (30 %) in pri izdanih soglasjih (tri odstotke). V navedenih primerih so bile ugotovljene neskladnosti, ki so se nanašale na predpisane elemente soglasij, podjemnih pogodb in evidenc, zato smo izrekli opozorilne ukrepe - tako upravne kot tudi prekrškovne.

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o zdravstveni dejavnosti določa tudi posebna pooblastila, ki jih ima pri opravljanju nalog inšpekcijskega nadzora inšpekcijski organ. Med drugim lahko prepove opravljanje zdravstvene dejavnosti izvajalcu, ki nima dovoljenja; lahko prepove opravljanje dela zdravstvenemu delavcu, ki ni vpisan v register oziroma, ki nima veljavne licence, če je licenca pogoj za opravljanje dela in lahko prepove opravljanje dela zdravstvenemu delavcu, ki nima soglasja. Tako je bilo na področju zdravstvene dejavnosti v zvezi z izpolnjevanjem pogojev oziroma dovoljenj izdanih 20 odločb o prepovedi opravljanja zdravstvene dejavnosti ter pet odločb, ki so se nanašale na neizpolnjevanje pogojev za delo pri drugem izvajalcu zdravstvene dejavnosti (soglasja); t.j. prepoved opravljanja dela brez soglasja in prepoved omogočanja opravljanja dela.

² Izrečene odločbe o prepovedi so navedene tudi na področju dela in zaposlovanja na črno.

³ Vrednost vsebuje stek prekrškov.

⁴ Vrednost vsebuje stek prekrškov.

6.2 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU PACIENTOVIH PRAVIC

Osnovni cilj Zakona o pacientovih pravicah je izboljšanje razmer na področju varovanja in uresničevanja temeljnih pravic pacientov ter s tem zagotavljanje višje kakovosti sistema zdravstvenega varstva. Zakon o pacientovih pravicah določa, da imajo vsi uporabniki zdravstvenih storitev pravico do enakopravnega dostopa in obravnave pri zdravstveni in preventivni oskrbi, do primerne, kakovostne in varne zdravstvene oskrbe, do proste izbire zdravnika in izvajalca zdravstvenih storitev ter do drugega mnenja. Poleg tega imajo uporabniki zdravstvenih storitev pravico do obveščenosti in sodelovanja pri izbiri načina zdravljenja, vključno s samostojnim odločanjem o zdravljenju ter seznanitvi z zdravstveno dokumentacijo. Po drugi strani morajo izvajalci zdravstvene dejavnosti spoštovati pacientov čas, upoštevati njegovo vnaprej izraženo voljo, preprečevati in lajšati njegovo trpljenje ter zagotavljati varstvo osebnih podatkov. Pacienti imajo pravico do brezplačne pomoči, ki jim jo pri uresničevanju njihovih pravic nudijo zastopniki pacientovih pravic. Določa tudi postopke za obravnavo kršitev naštetih pacientovih pravic. Postopek za obravnavo vključuje sprotno razreševanje nesporazumov in sporov ter zahtevo za prvo obravnavo kršitve pacientove pravice pri izvajalcu zdravstvenih storitev oziroma za drugo obravnavo pred Komisijo RS za varstvo pacientovih pravic, ki ima sedež na Ministrstvu za zdravje.

Zaradi težav pri implementaciji nekaterih pacientovih pravic, opredeljenih v zakonu, se je konec leta 2017 z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o pacientovih pravicah bolj podrobno uredila pravica do spoštovanja pacientovega časa in področje čakalnih dob, kjer se kot obveznost izvajalcev zdravstvene dejavnosti opredeljuje elektronsko vodenje čakalnih seznamov, način uvrščanja pacientov na čakalne seznime in črtanja iz seznamov ter način informiranja pacientov. Med zdravstvene storitve, za katere ni potrebno voditi čakalnega seznama, so bile poleg storitev pri osebem zdravniku splošne oz. družinske medicine in izbranem osebem pediatru dodane še storitve pri izbranem osebem ginekologu. Vsi ti pa morajo voditi naročilno knjigo. Za osebne izbrane zobozdravnike je bil določen manjši obseg podatkov v čakalnem seznamu. Na novo in strožje je bila opredeljena obveznost pacienta, da sporoči, da na že načrtovano izvedbo zdravstvene storitve ne more priti.

Pri vodenju čakalnih seznamov in s tem povezanim spremljanjem čakalnih dob sta bili določeni vloga in odgovornost poslovodnega organa. V primeru čakalnih dob, ki so daljše od najdljših dopustnih, mora poslovodni organ najmanj mesečno analizirati vzroke za nastanek čakalnih dob, ter o izsledkih analize poročati organu upravljanja, torej svetu zavoda, ki pa mora sprejeti ukrepe v skladu s svojimi zakonskimi pristojnostmi.

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o pacientovih pravicah je uvedel inšpekcijski nadzor in dodal nove prekrškovne določbe, kar omogoča učinkovitejši nadzor nad zakonom.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2019

V letu 2019 so zdravstveni inšpektorji na področju pacientovih pravic opravili skupaj 1.906 inšpekcijski pregledov.

Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 1.491 ukrepov, od tega 793 upravnih ukrepov (103 ureditvene odločbe, 684 upravnih opozoril in šest sklepov o denarni kazni) in 698 prekrškovnih sankcij/ukrepov (sedem odločb z izrekom globe, pet plačilnih nalogov, 18 odločb z izrekom opomina in 668 opozoril za storjen prekršek).

Preglednica 3 – Inšpekcijski pregledi in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ									
	Upravni ukrepi				Prekrškovne sankcije/ukrepi					SKUPAJ
	Ureditvena odločba	Upravno opozorilo po ZIN	Sklep o denarni kazni	SKUPAJ	Odločba o prekršku (globa)	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP- 1	SKUPAJ	
1.906	103	684	6	793	7 ⁵	5	18 ⁶	668	698	1.491

Pri izvajalcih zdravstvene dejavnosti v javni mreži smo preverjali implementacijo Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o pacientovih pravicah.

V 11 % je bilo ugotovljeno, da izvajalci še vedno ne omogočajo e-naročanja na zdravstvene storitve in v 11 % tudi ne omogočajo vseh predpisanih oblik naročanja na zdravstvene storitve.

Pri izvajalcih zdravstvenih dejavnosti, ki so zavezanci za vodenje čakalnih seznamov, so bile neskladnosti ugotovljene v 11 % zaradi nezagotavljanja vseh predpisanih elementov, v osmih odstotkih so bile neskladnosti ugotovljene pri hrambi podatkov s čakalnega seznama. Podatki s čakalnega seznama, vključno s podatki o sledljivosti obdelave podatkov, se morajo hraniti pet let od izvedbe zdravstvene storitve oziroma črtanja s čakalnega seznama.

Zakon o pacientovih pravicah določa primere oziroma situacije, v katerih se pacienta črta s čakalnega seznama in določa, da se črtanje izvede v 24 urah od termina. O črtanju s čakalnega seznama se v treh dneh od črtanja tudi obvesti pacienta. Glede navedenega so bile neskladnosti ugotovljene v petih odstotkih.

Pacienta se o uvrstitvi na čakalni seznam in posledicah zaradi neopravičene odsotnosti od termina obvesti v treh dneh od uvrstitve na čakalni seznam. Neskladnosti glede obveščanja pacienta o uvrstitvi in posledicah neopravičene odsotnosti so bile ugotovljene v 22 %.

Zdravstveni delavec oziroma zdravstveni sodelavec, ki ima neposreden stik s pacientom, mora imeti na vidnem mestu oznako z navedbo osebnega imena in strokovnega ter morebitnega znanstvenega naziva. Neskladnosti so bile ugotovljene v 17 %.

Pacient, ki je uvrščen na čakalni seznam, ima pravico izvedeti razloge za čakalno dobo in njeno dolžino ter pravico do vpogleda, kopije ali izpisa podatkov s čakalnega seznama za vse uvrščene paciente, pri čemer se lahko seznani le z določenimi podatki. Pri nadzoru navedenega izpisa so bile v 35 % ugotovljene neskladnosti, ker na izpisu ni bilo predpisanih elementov.

Zakon o pacientovih pravicah določa, da izvajalec zdravstvene dejavnosti v mreži izvajalcev javne zdravstvene službe na svojih spletnih straneh, na vidnem mestu v čakalnici na primarni ravni in v specialistični ambulantni dejavnosti, v specialistični bolnišnični dejavnosti pa ob vhodu na oddelek ali na običajnem oglasnem mestu bolnišnice objavi:

- oblike naročanja, morebitne časovne omejitve v sklopu posamezne oblike naročanja in
- kontaktne podatke izvajalca zdravstvene dejavnosti,
- najkrajše čakalne dobe po posamezni stopnji nujnosti za vse zdravstvene storitve, ki jih izvaja,
- podatke o pooblaščenih osebah za čakalni seznam (osebno ime in kontaktne podatke),
- podatek o evidentiranem številu zavarovanih oseb, če gre za izbranega osebnega zdravnika. Zaradi nespoštovanja so bile neskladnosti ugotovljene v 40 %.

⁵ Vrednost vsebuje stek prekrškov.

⁶ Vrednost vsebuje stek prekrškov.

Glede na Pravilnik o naročanju in upravljanju čakalnih seznamov ter najdaljših dopustnih čakalnih dobah (Ur. l. RS št. 3/18) mora javni zavod objaviti informacije o zdravstvenih delavcih in sodelavcih, ki pri njem opravljajo zdravstvene storitve, na katere se pacient lahko naroči:

- osebno ime zdravstvenega delavca oziroma zdravstvenega sodelavca,
- morebitni strokovni ali znanstveni naslov zdravstvenega delavca oziroma zdravstvenega sodelavca v skladu s predpisi, ki urejajo strokovne in znanstvene naslove, ter podatek o morebitni specializaciji in področju specializacije,
- naziv zdravstvene storitve oziroma področje delovanja, na katerem zdravstveni delavec oziroma zdravstveni sodelavec deluje,
- morebitne druge podatke v zvezi z delovnim razmerjem, ki ne posegajo v zasebnost zdravstvenega delavca oziroma zdravstvenega sodelavca in ki pacientom omogočajo pravico do proste izbire izvajalca ali zdravstvenega delavca oziroma zdravstvenega sodelavca (npr. predvidene daljše odsotnosti in posebnosti glede razporeditve ali omejitve delovnega časa ali lokacije opravljanja dela). Zaradi nespoštovanja teh določb so bile v javnih zavodih neskladnosti ugotovljene v 14 %.

Poudarek inšpekcijskega nadzora v letu 2019 je bil usmerjen na izvajanje eNaročanja in zagotavljanje ažurnih in resničnih podatkov o terminih oziroma okvirnih terminih, kar je bistvenega pomena za paciente, ki se želijo naročiti na zdravstveno storitev. Največ neskladnosti je bilo ugotovljenih pri izmenjavi podatkov o prostih terminih oziroma okvirnih terminih in številu uvrščenih na čakalni seznam iz lokalnega informacijskega sistema pri izvajalcu zdravstvene dejavnosti v centralni informacijski sistem – to je v zbirko eNapotnica in eNaročilo, ki jo upravlja NIJZ. Izvajalec zdravstvene dejavnosti mora v svojem informacijskem sistemu zagotavljati ažurne in resnične podatke o prostih terminih oziroma okvirnih terminih in številu uvrščenih na čakalni seznam ter druge podatke, ki jih posreduje v zbirko eNapotnica in eNaročilo.

V okviru izmenjave podatkov smo preverjali štiri vsebine:

- ali so storitve, ki jih zavezanec izvaja in za katere vodi čakalni seznam, povezane iz lokalnega v centralni informacijski sistem - povezljivost vrst zdravstvenih storitev (VZS);
- ali so v centralni informacijski sistem povezani podatki o uvrščenih pacientih na čakalni seznam za posamezno storitev;
- resničnost in ažurnost podatkov o čakalni dobi za posamezno storitev;
- zagotavljanje termina v primeru, ko je čakalna doba krajša kot 120 dni in izvajalec ne izvaja triaže napotnih listin.

Navedene štiri vsebine so bile v letu 2019 preverjene pri različnih izvajalcih zdravstvene dejavnosti v javni mreži, in sicer v vseh 26 bolnišnicah, v vseh 73 zdravstvenih domovih, v sedmih naravnih zdraviliščih, v dveh javnih zavodih in pri 558 zasebnih izvajalcih zdravstvene dejavnosti s koncesijo (pri 287 izvajalcih zdravstvene dejavnosti in pri 271 izvajalcih zobozdravstvene dejavnosti). Ugotovljene neskladnosti predstavljajo ugotovljeno dejansko stanje v času inšpekcijskega pregleda.

Pri vseh izvajalcih zdravstvene dejavnosti smo glede zagotovitve terminov oziroma povezljivosti storitev iz lokalnega v centralni informacijski sistem preverili za 10.896 VZS, od tega jih je bilo 3.000 VZS neskladnih (27 %). Povezljivost podatka o uvrščenih pacientih na čakalne seznane smo preverili za 10.512 VZS, od tega je bilo 4.109 neskladnih (39 %). Resničnost in ažurnost podatkov o čakalni dobi smo preverili za 10.498 VZS, od tega je bilo 4.882 neskladnih (46 %). Za 10.495 VZS smo preverili zagotavljanje okvirnih terminov, od tega je bilo 2.208 neskladnih (42 %).

V primeru ugotovljenih neskladnosti so bila izvajalcem zdravstvene dejavnosti v večini primerov izrečena upravna in prekrškovna opozorila. Odločbe o odpravi nepravilnosti glede zgoraj navedenih neskladnosti so bile izdane izvajalcem, pri katerih je bilo ugotovljenih več neskladnosti hkrati. Pri izvajanju nadzora je Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije ugotovil, da se zavezanci pri implementaciji Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o pacientovih pravicah srečujejo s številnimi novimi izzivi in težavami ter, da bi pri odpravi le teh potrebovali pomoč.

Na pobudo Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije in ob organizacijski pomoči Zdravniške zbornice Slovenije je bilo izvedenih osem regijskih sestankov z namenom seznanitve zavezancev z zahtevami zakonodaje, pojasnitve posameznih zahtev zakonodaje in predstavitve možnosti implementacije zakonskih zahtev na področju pacientovih pravic. Hkrati je bil namen pridobiti tudi povratne informacije izvajalcev zdravstvene dejavnosti o njihovih pogledih in težavah v povezavi s posameznimi zahtevami predpisov. Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije je želel z regijskimi sestanki v okviru preventivne funkcije v manj formalni obliki doseči boljše razumevanje zahtev predpisov predvsem s področja vodenja in upravljanja čakalnih seznamov v povezavi s sistemom eNaročanja.

Sestanki so bili tematsko prilagojeni glede na predhodno zastavljena vprašanja izvajalcev oziroma glede na pričakovane nejasnosti pri izvajalcih zdravstvene dejavnosti. Predstavljena je bila vsebina nadzora, podatki iz centralnega sistema eNaročanja z dodatnimi pojasnili o pomenu posameznih podatkov, zahteve predpisov in praktična izvedba le-teh. Izvajalci zdravstvene dejavnosti so lahko v okviru regijskih sestankov podali mnenja in informacije glede potrebnega vložka za zagotavljanje skladnosti s posameznimi zahtevami predpisov oziroma so predlagali morebitne potrebne spremembe predpisov. Zbrane in predstavljene niso bile le težave, ampak tudi dobre prakse izvajalcev zdravstvene dejavnosti.

Ponekod so se regijskim sestankom tvorno in z vprašanji po zakonitih izvedbah rešitev pridružili tudi predstavniki informacijskih hiš, ki so se še po sestankih redno obračali na Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije z vprašanji po rešitvah skladnih s področno zakonodajo.

Po končanih sestankih je bilo gradivo z zbranimi rešitvami vseh sestankov poslano vsem udeležnim izvajalcem.

Smiselni predlogi izvajalcev za spremembo zakonodaje, podani tekom sestankov, bodo omenjeni tudi v okviru delovnih skupin za spremembo zakonodaje.

6.3 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU ZDRAVNIŠKE SLUŽBE

Cilj zakonodaje⁷ na tem področju je ustvariti pogoje za nemoteno delovanje zdravniške službe in zagotavljanje izvajanja programov obveznega zdravstvenega zavarovanja, vključno z zagotavljanjem neprekinjenega zdravstvenega varstva in nujne zdravniške pomoči za prebivalstvo.

Zakon o zdravniški službi določa pogoje za opravljanje zdravniške službe ter pravice in dolžnosti zdravnikov za kakovostno opravljanje javne in zasebne zdravniške službe.

V skladu z navedenim zakonom sme zdravnik samostojno opravljati zdravniško službo, če poleg pogojev, določenih z delovnopravnimi in drugimi predpisi, izpolnjuje še posebne pogoje, določene s tem zakonom, in sicer da ima ustrezno izobrazbo in usposobljenost (kvalifikacija), je vpisan v register zdravnikov pri Zdravniški zbornici Slovenije ter ima dovoljenje za samostojno opravljanje zdravniške službe na določenem strokovnem področju (licenca). Zdravniki zasebniki pa morajo, poleg izpolnjevanja zgoraj navedenih pogojev, biti vpisani še v register zasebnih zdravnikov.

Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije opravlja nadzor nad spoštovanjem in izvajanjem določb tega zakona, z izjemo določb, ki se nanašajo na zaposlitev zdravnikov, saj le-te sodijo v delokrog Inšpektorata RS za delo ter določb, ki se nanašajo na znanje in rabo slovenskega jezika, ki sodijo v pristojnost Inšpektorata RS za kulturo in medije.

V pristojnost tukajšnjega inšpektorata sodi tudi nadzor nad določbami prvega odstavka 26. člena ter 27. in 28. členom Zakona o priznavanju poklicnih kvalifikacij zdravnik, zdravnik specialist, doktor dentalne medicine in doktor dentalne medicine specialist. Ta zakon določa pogoje, pod katerimi lahko osebe, ki so navedeno poklicno kvalifikacijo pridobile v tretjih državah, opravljajo zdravniško službo tudi v Republiki Sloveniji.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2019

V letu 2019 so zdravstveni inšpektorji na tem področju opravili 1.110 inšpekcijskih pregledov. Na podlagi ugotovitev nadzora so bili skupno izrečeni štirje ukrepi, od tega en upravni ukrep, in sicer odločba o prepovedi opravljanja storitev na določenem področju do pridobitve ustrezne licence in tri prekrškovne sankcije/ukrepe (dve odločbi z izrekom opomina in eno opozorilo za storjen prekršek po ZP-1).

Preglednica 4 - Inšpekcijski pregledi in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ					
	Upravni ukrepi		Prekrškovne sankcije/ukrepi			SKUPAJ
	Odločba o prepovedi dela	SKUPAJ	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
1.110	1 ⁸	1	2	1	3	4

V letu 2019 so bile aktivnosti inšpektorata usmerjene v preverjanje izpolnjevanja enega izmed pogojev za samostojno opravljanje zdravniške službe, in sicer razpolaganja z veljavno in vsebinsko ustrezno licenco. Inšpektorji so preverjali tako časovno veljavnost kot vsebinsko ustreznost licenc ter vpis v register zasebnih zdravnikov in sicer za naključno izbrane zdravnike. Ugotovljeni sta bili dve neskladji v povezavi s časovno veljavnostjo licence in štiri neskladja glede vsebinske ustreznosti licence. V okviru dodatnega nadzora pa je

⁷ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del osmega poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije.

⁸ Izrečena odločba o prepovedi dela je navedena tudi na področju dela in zaposlovanja na črno.

bilo v enem primeru ugotovljeno tudi neustrezno nadomeščanje koncesionarja.

6.4 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU DUŠEVNEGA ZDRAVJA

Zakon o duševnem zdravju⁹ določa specifične pravice oseb na psihiatričnem zdravljenju ter opredeljuje postopke sprejema osebe na zdravljenje v oddelek pod posebnim nadzorom psihiatrične bolnišnice ter postopke, povezane z različnimi načini obravnav, s ciljem zagotavljati posamezniku dostojanstvo in pravico do samoodločanja.

Zdravstveni inšpektorji izvajajo inšpekcijski nadzor nad delom izvajalcev psihiatričnega zdravljenja; inšpekcijski nadzor nad delom izvajalcev socialno varstvenih storitev pa izvajajo inšpektorji socialne inšpekcije v okviru Inšpektorata RS za delo.

Pri izvajalcih psihiatričnega zdravljenja se izvaja nadzor tudi po Pravilniku o kadrovskih, tehničnih in prostorskih pogojih izvajalcev psihiatričnega zdravljenja ter o postopku njihove verifikacije. V okviru minimalnih sanitarno zdravstvenih pogojev se izvaja nadzor nad tehničnimi in prostorskimi pogoji za izvajanje psihiatričnega zdravljenja (vrsta prostorov, oprema, hramba zdravil, varnost prostorov).

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2019

V letu 2019 so zdravstveni inšpektorji pri izvajalcih psihiatričnega zdravljenja opravili 27 inšpekcijskih pregledov.

Nadzor v psihiatričnih bolnišnicah je bil usmerjen v preverjanje zagotavljanja pravic, in sicer to leto konkretno tako, kot Zakon o duševnem zdravju določa pravice oseb, ki se zdravijo na oddelkih pod posebnim nadzorom in v nadzorovani obravnavi. Skladno z 12. členom Zakona o duševnem zdravju se osebam v oddelku pod posebnim nadzorom zagotavljajo pravica do dopisovanja in uporabe elektronske pošte, pravica do pošiljanja in sprejemanja pošilk, pravica do sprejemanja obiskov, pravica do uporabe telefona, pravica do gibanja ter pravica do zastopnika. Osebo, ki je bila sprejeta na zdravljenje brez privolitve, mora s to pravico seznaniti sprejemni zdravnik; osebo, ki je bila na zdravljenje v oddelek pod posebnim nadzorom najprej sprejeta s privolitvijo, ki jo je kasneje preklicala, pa zdravnik, ki je ocenil, da so podani razlogi, zaradi katerih je potrebno osebo kljub preklicu privolitve zadržati na zdravljenju.

Pri ostalih izvajalcih psihiatričnega zdravljenja je bil nadzor usmerjen v preverjanje ustreznosti hrambe zdravil in ustreznosti postopka napotitve oseb na zdravljenje brez privolitve v nujnih primerih.

V letu 2019 sta bili na tem področju izrečeni dve opozorili po ZIN. Ugotovljeni neskladji sta se nanašali na pravico do sprejemanja pošilk in na hrambo zdravil. V okviru dodatnega nadzora pa je bilo ugotovljeno, da psihiatrična bolnišnica v okviru sprejema brez privolitve ni obvestila sodišča, kot to določa zakon, zato je bil pristojnemu tožilstvu naznanjen sum storitve kaznivega dejanja protipravnega odvzema prostosti po 143. členu Kazenskega zakonika.

---

⁹ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del osmega poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije.

6.5 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU PRESADITEV DELOV TELESA ZARADI ZDRAVLJENJA

Presaditev delov telesa je način zdravljenja, ki se zaradi narave posega razlikuje od drugih medicinskih metod in terja poseben način urejanja. S stališča pravnega varovanja človekovih pravic je pomembno vprašanje, pod kakšnimi pogoji je dopustno odvzeti del telesa živemu dajalcu, oziroma pod kakšnimi pogoji je tak odvzem dopusten iz telesa umrle osebe.

Osnovno načelo, ki se upošteva pri darovanju organov, je v prvi vrsti načelo medicinske upravičenosti, na podlagi katerega so v zakonu točno opredeljena merila za odvzem in presaditev dela človeškega telesa. Glede na predmet urejanja je naslednje načelo varstvo osebnosti. Slednje se odraža v zahtevi po izrecni privolitvi v poseg ob zagotovitvi anonimnosti. Vsa načela veljajo tudi za umrle vključno s postmortalno zaščito in zahtevo do pietetnega ravnanja do umrle osebe, kakor tudi ustrezno spoštovanje in upoštevanje svojcev oziroma oseb, ki so bile umrlemu blizu. Zakon poudarja tudi splošno pravno načelo, ki dele človeškega telesa izloča iz pravnega prometa je poudarjeno s prostovoljnostjo in neodplačnostjo darovanja za odvzete dele človeškega telesa. Posebno varstvo je namenjeno tudi mladoletnim in osebam, ki niso sposobne odločanja.

Zakon v luči zgornjih načel torej ureja področje privolitve v darovanje pri umrlih osebah. Določa tudi, da dejavnost donorskih in transplantacijskih centrov lahko opravljajo zdravstveni zavodi ob izpolnjevanju kadrovskih, prostorskih, tehničnih in drugih pogojev na podlagi dovoljenja Ministrstva za zdravje.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2019

Nadzor je bil usmerjen v preverjanje tistih določb zakona, ki so pomembne za kakovost in varnost, posebna pozornost je bila namenjena tudi zahtevam v povezavi s privolitvami v darovanje in prejem organa, in sicer pretežno v povezavi s postopki odvzema delov telesa brez predhodne opredelitve. Ob nadzorih so bile preverjene tudi evidence, ki jih je za namen zagotavljanja transplantacijske dejavnosti potrebno voditi.

Inšpekcijski nadzor je bil izveden pri 14 izvajalcih-donorskih centrih, vendar razen v enem primeru, nepravilnosti v zvezi s privolitvami in izpolnjevanjem pogojev ni bilo ugotovljenih oziroma v nekaterih centrih v tem letu niso imeli darovalcev in posledično nadzor v zvezi s privolitvami in ustreznim vodenjem evidenc ni bil potreben. V letu 2019 je bilo na tem področju izrečeno eno opozorilo po ZIN.

6.6 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU ODPADKOV, KI NASTANEJO PRI OPRAVLJANJU ZDRAVSTVENIH DEJAVNOSTI

Ravnanje in odstranjevanje odpadkov je v zdravstvu specifično zaradi posebnih lastnosti odpadkov, ki nastajajo pri opravljanju te dejavnosti. Ker se s pravilnim ravnanjem lahko preprečijo možni škodljivi vplivi odpadkov iz zdravstvenih ustanov na okolje in zmanjša tveganje za okužbe in poškodbe oseb, ki prihajajo v stik z odpadki, zdravstvena zakonodaja¹⁰ določa, da so izvajalci zdravstvene dejavnosti dolžni izvajati načrt ravnanja s tovrstnimi odpadki.

Inšpektorji izvajajo nadzor nad ravnanjem z odpadki iz zdravstva od mesta nastanka odpadkov do začasnega skladiščenja v zbiralnici odpadkov ter vodenja evidenc o nastanku in oddaji odpadkov pooblaščenim zbiralcem odpadkov.

Od povzročiteljev odpadkov iz zdravstva predpisi zahtevajo ločeno odlaganje po vrsti odpadkov na mestu nastanka v ustrezne posode ali vreče, ustrezno označevanje posod oziroma vreč, ustrezen transport oziroma prenos odpadkov do zbiralnice odpadkov, obvezno začasno skladiščenje vseh odpadkov iz zdravstva v zbiralnici odpadkov in vodenje ustreznih evidenc o oddaji odpadkov pooblaščenemu zbiralcu. V zobozdravstveni dejavnosti, kjer nastajajo amalgamski odpadki, predpis določa obvezen način ravnanja odpadki. Ti se morajo na mestu nastanka z uporabo filtrov ali ločevalnikov v zobozdravstvenih ordinacijah izločati iz komunalne odpadne vode.

V času leta 2019 je bil nadzor usmerjen na odlaganje odpadkov iz zdravstva po vrsti odpadkov na mestu nastanka ter na začasno skladiščenje amalgamskih odpadkov.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2019

V času leta 2019 so inšpektorji po vprašanih ravnanja in odstranjevanja odpadkov, nastalih pri opravljanju zdravstvene dejavnosti, opravili 1.304 inšpekcijskih pregledov. Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 46 ukrepov, od tega 25 upravnih ukrepov (ena ureditvena odločba in 24 upravnih opozoril) ter 21 prekrškovnih sankcij/ukrepov (dve odločbi z izrekom opomina in 19 opozoril za storjen prekršek).

Preglednica 5 - Inšpekcijski pregledi in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ						
	Upravni ukrepi			Prekrškovne sankcije/ukrepi			SKUPAJ
	Ureditvena odločba	Upravno opozorilo po ZIN	SKUPAJ	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
1.304	1	24	25	2	19	21	46

V letu 2019 so bile neskladnosti z zahtevami Uredbe o ravnanju z odpadki, ki nastajajo pri opravljanju zdravstvene in veterinarske dejavnosti ter z njima povezanih raziskavah glede odlaganja odpadkov iz zdravstva ugotovljene v dveh odstotkih opravljenih pregledov, Neskladnosti so bile v devetih odstotkih ugotovljene tudi pri začasnem skladiščenju, to je pri ne zagotavljanju minimalnih tehničnih zahtev za zbiralnico odpadkov.

Neskladnosti z zahtevami Uredbe o ravnanju z amalgamskimi odpadki, ki nastanejo pri opravljanju zdravstvene dejavnosti in z njo povezanih raziskav, ni bilo ugotovljenih

¹⁰ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del osmega poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije.

6.7 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU NALEZLJIVIH BOLEZNI

Cilj predpisov¹¹ na področju nalezljivih bolezni je vzpostavitev enotnega sistema varstva pred nalezljivimi boleznimi. Zakon o nalezljivih boleznih določa nalezljive bolezni, ki ogrožajo prebivalce Slovenije, obravnava varstvo prebivalstva pred nalezljivimi boleznimi, vključno z varstvom pred vnosom nalezljivih bolezni iz tujine in bolnišničnimi okužbami, ki nastanejo v vzročni povezavi z opravljanjem zdravstvene dejavnosti, ter predpisuje ukrepe za njihovo preprečevanje in obvladovanje.

Inšpektorji izvajajo nadzor nad spoštovanjem in izvajanjem splošnih in posebnih ukrepov, določenih v Zakonu o nalezljivih boleznih.

Splošne ukrepe izvajajo fizične in pravne osebe ter nosilci javne skrbi za zdravje. Cilj izvajanja splošnih ukrepov je zagotavljanje zdravstveno ustrezne pitne vode ter ustrezne kakovosti zraka v zaprtih prostorih, sanitarno tehnično in sanitarno higiensko vzdrževanje javnih objektov, javnih površin, vključno s preventivno dezinfekcijo, dezinsekcijo in deratizacijo, ter ravnanje z odpadki na način, ki ne ogroža zdravja ljudi.

Posebne ukrepe izvajajo tiste fizične in pravne osebe, ki opravljajo zdravstveno dejavnost, oziroma v primeru zoonoz veterinarsko dejavnost. Cilj posebnih ukrepov je dosledno prijavljanje in obravnava nalezljivih bolezni in izbruhov, izvajanje cepljenja, izvajanje obveznega zdravljenja ter izolacije, prevoz in pokop posmrtnih ostankov ter izdaja posmrtnih potnih listov.

Inšpektorji izvajajo nadzor nad pripravo in izvajanjem programov preprečevanja in obvladovanja bolnišničnih okužb pri vseh izvajalcih zdravstvene dejavnosti.

Program preprečevanja in obvladovanja bolnišničnih okužb mora imeti in izvajati vsaka fizična ali pravna oseba, ki opravlja zdravstveno dejavnost. Program mora obsegati epidemiološko spremljanje bolnišničnih okužb, doktrino izvajanja vseh diagnostičnih, terapevtskih, negovalnih in ostalih postopkov, doktrino sterilizacije, dezinfekcije, čiščenja in rokovanja z odpadki, doktrino ravnanja z bolniki, zdravstvenimi delavci in sodelavci z okužbami, program zaščite zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev na delovnih mestih ter program usposabljanja zdravstvenih delavcev in drugih zaposlenih. Za pripravo in izvajanje programa morajo biti zagotovljeni tudi strokovni, tehnični in organizacijski pogoji, ki jih določa Pravilnik o pogojih za pripravo in izvajanje programa preprečevanja in obvladovanja bolnišničnih okužb. Pravilnik določa, da mora imeti bolnišnica komisijo, zdravnika in sestro za obvladovanje bolnišničnih okužb. Določa tudi tehnične pogoje za izvajanje programa, med katere sodi tudi zagotavljanje zdravstveno ustrezne pitne vode. Pravilnik natančno opredeljuje pisna navodila v okviru posameznih doktrin, ki jih mora izvajalec zdravstvene dejavnosti pripraviti. V letu 2011 je bil pravilnik dopolnjen z določbami, ki v bolnišnice uvajajo program smotrne rabe in spremljanje porabe protimikrobnih zdravil.

V okviru varstva prebivalstva pred vnosom nalezljivih bolezni iz tujine inšpektorji izdajajo spričevala o zdravstvenem nadzoru ladij oziroma spričevala o oprostitvi ladij iz zdravstvenega nadzora in sicer v skladu z Mednarodnim zdravstvenim pravilnikom (IHR - International Health Regulation).

---

¹¹ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del osmega poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2019

Leta 2019 so zdravstveni inšpektorji na področju nalezljivih bolezni skupaj opravili 4.474 inšpekcijskih pregledov in odvzeli 50 vzorcev vode za laboratorijske analize na mikrobiološke parametre.

Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 1.387 ukrepov, od tega 1.175 upravnih ukrepov (dve odločbi o prepovedi, 373 ureditvenih odločb, 780 upravnih opozoril in 20 sklepov o izrečenih denarni kazni po Zakonu o splošnem upravnem postopku) in 212 prekrškovnih sankcij/ukrepov (56 odločb z izrekom globe, 28 plačilnih nalogov, 23 odločbe z izrekom opomina in 105 opozoril za storjen prekršek).

Preglednica 6 - Inšpekcijski pregledi, vzorčenje in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO ODVZETIH VZORCEV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ										
		Upravni ukrepi					Prekrškovne sankcije/ukrepi					SKUPAJ
		Odločba o prepovedi	Ureditvena odločba	Upravno opozorilo po ZIN	Sklep o denarni kazni	SKUPAJ	Odločba o prekršku (globe)	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
4.474	50	2 ¹²	373	780	20	1.175	56 ¹³	28	23 ¹⁴	105	212	1.387

Na področju preprečevanja in obvladovanja bolnišničnih okužb je bil leta 2019 nadzor usmerjen v izvajanje Programa preprečevanja in obvladovanja bolnišničnih okužb in zagotavljanje minimalnih tehničnih pogojev za izvajanje tega programa. V nastanitvenih objektih, javnih objektih, na kopališčih in v objektih otroškega varstva, vzgoje in izobraževanja je bil nadzor usmerjen v izvajanje preventivnih ukrepov za preprečevanje razmnoževanja legionel v internem vodovodnem omrežju.

V bolnišnicah se je preverjalo spremljanje bolnišničnih okužb in navodila za spremljanje kazalnika higiene rok ter izvajanje navodila za higieno rok. Pri ostalih izvajalcih zdravstvene dejavnosti so se preverjala pisna pravila, ki določajo cepljenja, potrebna za delavce na posameznih delovnih mestih ter indikacije za imuno in kemoprofilakso (pri zasebnih izvajalcih zdravstvene dejavnosti), sterilizacija in pisna navodila, ki določajo izvajanje čiščenja in razkuževanja. V domovih za ostarele se je preverjalo izvajanje izolacije in ukrepov za preprečevanje razmnoževanja legionel v internem vodovodnem sistemu.

Na področju preprečevanja in obvladovanja bolnišničnih okužb so bile v sedmih odstotkih ugotovljene neskladnosti pri izvajanju Programa preprečevanja in obvladovanja bolnišničnih okužb; in sicer v 24 % izvajalci niso imeli navodila za spremljanje kazalnika higiene rok in v dveh odstotkih so bile neskladnosti ugotovljene pri spremljanju bolnišničnih okužb (v eni bolnišnici navodilo ni imelo vseh predpisanih elementov). V delu, ki se nanaša na pisna pravila, ki določajo cepljenja, potrebna za delavce na posameznih delovnih mestih, so bile pri izvajalcih zasebne zdravstvene dejavnosti neskladnosti ugotovljene v 31 %. Pri preverjanju navodil in izvajanju sterilizacije in pri preverjanju navodil in izvajanju čiščenja in razkuževanja so bile neskladnosti ugotovljene v štirih odstotkih. V domovih za ostarele so bile neskladnosti ugotovljene pri pripravi

¹² Izrečena odločba o prepovedi je navedena tudi na področju dela in zaposlovanja na črno.

¹³ Vrednost vsebuje stek prekrškov.

¹⁴ Vrednost vsebuje stek prekrškov.

in izvajanju navodil za izolacijo v štirih odstotkih. Pri pripravi navodil za preprečevanje razmnoževanja legionel v internem vodovodnem sistemu so bile neskladnosti ugotovljene v 24 % in v 12 % pri izvajanju ukrepov.

V nastanitvenih objektih so bile neskladnosti ugotovljene pri pripravi navodil (v 40%) in izvajanju navodil (v 39 %) za preprečevanje razmnoževanja legionel v internem vodovodnem sistemu.

V javnih objektih so bile neskladnosti ugotovljene pri pripravi navodil (v 38 %) in izvajanju navodil (v 35 %) za preprečevanje razmnoževanja legionel v internem vodovodnem sistemu.

Na kopališčih so bile neskladnosti ugotovljene pri pripravi navodil (v 28 %) in izvajanju navodil (v 22 %) za preprečevanje razmnoževanja legionel v internem vodovodnem sistemu, v šolah pri pripravi navodil v 37 % in pri izvajanju v 46 %, v vrtcih pri pripravi navodil v 27 % in pri izvajanju v 21 %.

Na področju nalezljivih bolezni sta bili izdani dve odločbi o prepovedi opravljanja dejavnosti. Obe sta se nanašali na prepoved izvajanja dezinsekcije zaradi neizpolnjevanja pogoja, saj nista imela dovoljenja Ministrstva za zdravje za izvajanje te dejavnosti.

V 25 domovih za ostarele je bilo opravljeno vzorčenje vode iz internega vodovodnega sistema na prisotnost bakterije *Legionella pneumophila*. Inšpektorji so skupno odvzeli 50 vzorcev vode, legionela je bila ugotovljena v 18 % odvzetih vzorcev vode. Rezultati analiz vzorcev vode so pokazali, da so bile legionele najdene v 9 odvzetih vzorcih vode, in sicer v OE Celje in Dravograd v treh od šestih, v OE Kranj v enem od štirih, v OE Maribor in Murska Sobota v dveh od 14, v OE Ljubljana v treh od desetih odvzetih vzorcih vode. V dveh odvzetih vzorcih vode je bila legionela najdena v številu, ki je presegalo 1000 CFU/l, kar predstavlja mejno vrednost za ukrepanje t.j. za izvedbo dezinfekcije internega vodovodnega sistema.

Na področju obveznega cepljenja se inšpektorat že vrsto let srečuje s problematiko dolgotrajnih postopkov v tistih primerih, ko obvezniki za cepljenje le-tega odklanjajo oziroma ga onemogočajo. Leta 2019 je inšpektorat prejel 125 prijav odklanjanja obveznega cepljenja.

Glede na zahteve Mednarodnega zdravstvenega pravilnika in z namenom obvladovanja nalezljivih bolezni v mednarodnem prometu je bilo za ladje v Luki Koper izdanih skupaj 60 spričeval.

6.8 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU MINIMALNIH SANITARNO ZDRAVSTVENIH POGOJEV¹⁵

Cilj zakonodaje¹⁶ na področju minimalnih sanitarno zdravstvenih pogojev je varovanje zdravja ljudi pred negativnimi vplivi iz okolja.

Inšpektorji preverjajo spoštovanje predpisov na področju minimalnih sanitarno zdravstvenih pogojev pri izvajalcih različnih dejavnosti.

Pri izvajalcih zdravstvene dejavnosti se preverja minimalno tehnične pogoje za oskrbo s sterilnim materialom, izvajanje izolacije, za izvajanje cepljenja, čiščenje in razkuževanje ter za odlaganje, transport in začasno skladiščenje odpadkov.

Pri izvajalcih higienske nege, kamor sodijo frizerska in brivska dejavnost, kozmetična dejavnost, dejavnost salonov za nego telesa, pedikura, dejavnost piercinga, tetoviranja in drugih podobnih postopkov, zdravstveni inšpektorji preverjajo, ali izvajalci izpolnjujejo zahteve splošnih in posebnih pogojev, ki jih določa Pravilnik o minimalnih sanitarno zdravstvenih pogojih za opravljanje dejavnosti higienske nege in drugih podobnih dejavnosti.

Pri izvajalcih otroškega varstva je delo inšpektorjev usmerjeno v nadzor opreme na otroškem igrišču in izvajanje ukrepov za preprečevanje razraščanja legionel v internem vodovodnem omrežju. V okviru nadzora igral se preverja, če so igrala proizvedena in nameščena v skladu z veljavnimi slovenskimi standardi, če se igrala vzdržujejo in se izvajajo redni pregledi igral, če obstajajo evidence o opravljenih vzdrževalnih posegih na igralih oziroma igriščih, da na igrišču vrtca ni posajenih strupenih grmov in rastlin. Pregledi zajemajo tudi nadzor nad vzdrževanjem in čiščenjem prostorov, pripadajočih zunanjih površin in opreme.

V osnovnih šolah se nadzira zagotavljanje minimalnih sanitarno zdravstvenih pogojev, in sicer čiščenje in vzdrževanje šolskih prostorov, ustreznost šolskih stopnišč in ograj ter izvajanje ukrepov za razraščanje legionel v internem vodovodnem omrežju.

V javnih in nastanitvenih objektih se preverja higiensko vzdrževanje ter zagotavljanje sanitarno tehničnih pogojev, ki omogočajo čiščenje oziroma higiensko vzdrževanje.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v leta 2019

V letu 2019 so zdravstveni inšpektorji na področju minimalno sanitarno zdravstvenih pogojev opravili skupaj 4.523 inšpekcijskih pregledov.

Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 831 ukrepov, od tega 804 upravnih ukrepov (193 ureditvenih odločb, 610 upravnih opozoril in en sklep o izrečen denarni kazni po Zakonu o splošnem upravnem postopku) in 27 prekrškovnih sankcij/ukrepov (ena odločba z izrekom globe, osem plačilnih nalogov, dve odločbi z izrekom opomina in 16 opozoril za storjen prekršek).

---

¹⁵ Minimalni sanitarno zdravstveni pogoji v javnih zdravstvenih zavodih, pri pravnih in fizičnih osebah, ki opravljajo zdravstveno dejavnost, v dejavnostih na področjih otroškega varstva, vzgoje, izobraževanja, gostinstva, turizma, higienske nege, sociale, zdravstveno-higienskega stanja začasnih bivališč ob naravnih nesrečah in evakuacijah.

¹⁶ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del osmega poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije.

Preglednica 7 - Inšpekcijski pregledi in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ									
	Upravni ukrepi				Prekrškovne sankcije/ukrepi					SKUPAJ
	Ureditvena odločba	Upravno opozorilo po ZIN	Sklep o denarni kazni	SKUPAJ	Odločba o prekršku (globa)	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
4.523	193	610	1	804	1	8	2	16	27	831

Pri izvajalcih zdravstvene dejavnosti je bil v času leta 2019 nadzor usmerjen v zagotavljanje pogojev za odlaganje, prenos oziroma transport odpadkov in opremljenost delovnih mest z opremo in pripomočki za higieno rok in osebnimi zaščitnimi sredstvi, kjer neskladnosti niso bile ugotovljene, oskrbo s sterilnim materialom in instrumenti, kjer so bile neskladnosti ugotovljene v enem odstotku in v zagotavljanje pogojev za čiščenje in razkuževanje prostorov in opreme, kjer so bile neskladnosti ugotovljene v treh odstotkih.

Pri izvajalcih higienske nege so inšpektorji v letu 2019 preverjali izpolnjevanje splošnih pogojev (prostori, oprema, pribor, sredstva, sterilizacija itd.) in posebnih pogojev za opravljanje dejavnosti higienske nege in drugih podobnih dejavnosti.

Pri nadzoru izpolnjevanja splošnih pogojev, ki jih morajo izpolnjevati vsi izvajalci higienske nege, so inšpektorji največkrat ugotovili neskladnosti, ki so se nanašale na izvajanje dobre higienske prakse (v 12 % opravljenih pregledov), na obvestila o zdravstvenih tveganjih (v devetih odstotkih opravljenih pregledov) in na zagotavljanje kompleta za prvo pomoč (v 10 % opravljenih pregledov).

V zvezi z izpolnjevanjem posebnih pogojev pri izvajalcih dejavnosti s savnami so zdravstveni inšpektorji ugotovili največ neskladnosti glede opremljenosti kabin (v 25 % opravljenih pregledov), glede navodil za pravilno uporabo savne (v 14 % opravljenih pregledov) in glede obveščanja uporabnikov o zdravstvenih tveganjih in omejitvah pri uporabi savne (v 12 % opravljenih pregledov). V 13 % so bile ugotovljene neskladnosti tudi pri opremi za nadzor delovanja savne.

Pri nadzoru izvajalcev dejavnosti s solariji so bile v 12% ugotovljene neskladnosti glede obvestil o zdravstvenih tveganjih in omejitvah, v 11 % opravljenih pregledov ugotovljeno, da izvajalci s solariji še niso opravili meritev UV sevanja solarijev, v devetih odstotkih opravljenih pregledov pa je bilo ugotovljeno, da so solariji pomanjkljivo servisirani in vzdrževani. V sedmih odstotkih opravljenih pregledov je bilo ugotovljeno, da zavezanci na vidnem mestu v čakalnici niso imeli nameščene tabele posameznih fototipov kože in časa izpostavljenosti.

Pri nadzoru izvajalcev piercinga in tetoviranja ter drugih podobnih postopkih so zdravstveni inšpektorji ugotovili največ neskladnosti glede zagotavljanja obvestil o zdravstvenih tveganjih in omejitvah (v 23 % opravljenih pregledov).

Na področju otroškega varstva rezultati inšpekcijskega nadzora kažejo izboljšanje stanja glede vprašanj, ki se nanašajo na igrala na otroških igriščih vrtcev, kjer se je zmanjšal delež nepravilnosti glede vodenja evidenc o opravljenih posegih, določitve odgovorne osebe za pripravo programa pregledov, priprave in izvajanja programa pregledov igral in njihovega vzdrževanja. Pri nadzoru notranjih prostorov in drugih splošnih higienskih pogojev pri izvajalcih otroškega varstva so inšpektorji v nekaterih primerih ugotovili neskladnosti pri zagotavljanju predpisane temperature

tople vode na izlivkah, ki jih uporabljajo otroci (v šestih odstotkih pri izvajanju rutinskih, periodičnih in letnih pregledov igral na otroškem igrišču (v petih odstotkih) in evidenci o opravljenih posegih v štirih odstotkih).

V osnovnih šolah so bile tudi v času leta 2019 ugotovljene nekatere neskladnosti pri izvajanju čiščenja in vzdrževanja prostorov ter zunanjih površin v osmih odstotkih in zagotavljanju varnosti na stopniških šol s postavitvijo ustreznih ograj (neskladnosti ugotovljene v 10 %). Pravilnik, ki ureja zdravstveno higienske zahteve, ki jim morajo ustrezati poslopja in prostori osnovnih šol, je v veljavi nespremenjen od leta 1969 in zato v marsičem zastarel in neživljenjski. Na to je Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije že večkrat opozoril ministrstvo, ki je pristojno za izobraževanje.

V javnih in nastanitvenih objektih so inšpektorji neskladnosti ugotovili glede čiščenja oziroma higienskega vzdrževanja ter zagotavljanja sanitarno tehničnih pogojev, ki omogočajo čiščenje oziroma higiensko vzdrževanje, in sicer v 17 % opravljenih pregledov v javnih objektih in v osmih odstotkih opravljenih pregledov v nastanitvenih objektih.

6.9 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU ZDRAVILSTVA

Zdravilstvo opravljajo zdravilci z namenom izboljšati zdravje uporabnikov; njihovo delovanje pa temelji na uporabi zdravilskih sistemov in metod kot so; kiropraktika, Bownova terapija, bioresonančna metoda itd.

Cilj Zakona o zdravilstvu¹⁷ je normativna ureditev področja zdravilstva z namenom zagotoviti varnost uporabnikov zdravilskih storitev. Zakon opredeljuje dejavnost zdravilstva, uvaja temeljne zdravilske sisteme in metode ter ureja način in pogoje za izvajanje zdravilske dejavnosti. Zakon ureja pravice uporabnikov storitev, vključno z možnostjo pritožbe, ter odgovornost zdravilca, pri čemer zahteva od zdravilca zavarovanje odgovornosti za škodo, ki bi lahko nastala pri izvajanju zdravilstva. Zakon prepoveduje oglaševanje na zavajajoč način ter zahteva, da zdravilci pri izvajanju zdravilske dejavnosti uporabljajo kakovostne in varne zdravilske izdelke in pripomočke v skladu s predpisi za te izdelke. Za izvajanje zdravilstva zakon določa pridobitev dovoljenja in licence za zdravilca ter pogoje in načine za pridobitev le-teh.

Po zakonu podeljuje, podaljšuje in odvzema licence zdravilska zbornica, ki je odgovorna tudi za vzpostavitev, vzdrževanje in vodenje registra zdravilcev, izvajanje strokovnega nadzora nad zdravilci ter izdajanje in odvzemanje dovoljenj za opravljanje zdravilske dejavnosti. Ker zdravilska zbornica ni bila ustanovljena, je za naloge zbornice, vključno z vodenjem registra ter podeljevanjem licenc, dovoljenj in strokovnim nadzorom, zadolženo Ministrstvo za zdravje.

Ministrstvo za zdravje je licence in dovoljenja začelo izdajati v prvi polovici leta 2014 in je do konca leta 2017 vzpostavilo sistem izdaje in register izdanih licenc in kasneje še sistem izdaje dovoljenj za opravljanje dejavnosti.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2019

V letu 2019 so zdravstveni inšpektorji na področju zdravilstva opravili skupaj 81 inšpekcijskih pregledov. Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih 36 ukrepov, od tega 23 upravnih ukrepov (18 odločb o prepovedi opravljanja dejavnosti/metode in pet upravnih opozoril) in 13 prekrškovnih sankcij/ukrepov (dve odločbi z izrekom globe, pet plačilnih nalogov, ena odločba z izrekom opomina in pet opozoril za storjen prekršek).

Preglednica 8 - Inšpekcijski pregledi in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ								
	Upravni ukrepi			Prekrškovne sankcije/ukrepi					SKUPAJ
	Odločba o prepovedi opravljanja dejavnosti/metode	Upravno opozorilo po ZIN	SKUPAJ	Odločba o prekršku (globo)	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
81	18 ¹⁸	5	23	2	5	1	5	13	36

Pri 18 zavezancih je bilo ugotovljeno izvajanje zdravilske dejavnosti brez dovoljenja in je bila za to izdana odločba o prepovedi opravljanja zdravilske dejavnosti oziroma metode. V štirih primerih so bile ugotovljene neskladnosti v povezavi z oglaševanjem zdravilske dejavnosti. V enem primeru so

¹⁷ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del osmega poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije.

¹⁸ Izrečene odločbe o prepovedi opravljanja dejavnosti /metode so navedene tudi na področju dela in zaposlovanja na črno.

bile ugotovljene kršitve v zvezi z neustreznim odlaganjem odpadkov. V enem primeru je bilo ugotovljeno neskladje v zvezi z zahtevo po ločenosti prostorov.

6.10 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU HIGIENSKE USTREZNOSTI KOPALNIH VOD, ZDRAVSTVENE USTREZNOSTI MINERALNIH VOD TER MINIMALNIH SANITARNO-ZDRAVSTVENIH POGOJEV KOPALIŠČ

Kopališča so sestavni del komunalne infrastrukture športnih objektov, kot kopališka dejavnost pa del telesne kulture. Izvajanje minimalnih sanitarno-zdravstvenih ukrepov na kopališčih, ki so lahko bazenska ali naravna, je nujno, da se prepreči prenos okužb in zagotovi varnost kopalcev. Kontrola in stalni nadzor bazenske vode pa sta potrebna za preprečevanje prenosa nalezljivih bolezni.

Na podlagi Zakona o varstvu pred utopitvami¹⁹ zdravstveni inšpektorji pri upravljalcih bazenskih in naravnih kopališč preverjajo minimalne sanitarno-zdravstvene pogoje. Pri upravljalcih bazenov in bazenskih kopališč preverjajo tudi higiensko ustreznost bazenske kopalne vode.

Minimalne higienske zahteve, ki jih morajo izpolnjevati kopalne vode v konvencionalnih in bioloških bazenih in kopališčih, ter način njihovega ugotavljanja in spremljanja, predpisuje Pravilnik o minimalnih higienskih zahtevah, ki jih morajo izpolnjevati kopališča in kopalna voda v bazenih. Pravilnik med drugim določa, da kopalne vode ne smejo vsebovati mikroorganizmov, parazitov ali snovi v številu in koncentracijah, ki same ali v kombinaciji z drugimi snovmi predstavljajo nevarnost za zdravje uporabnikov.

Na podlagi pravilnika inšpektorji pri upravljalcih preverjajo izvajanje ustrezne priprave kopalne vode in vzorčenja v okviru notranjega nadzora, s katerim upravljalci ugotavljajo kakovost vode, vodenje zapisov kontinuiranih meritev ter ali je bil vzpostavljen sistem ukrepanja v primerih, ko se je z meritvami oziroma laboratorijsko analizo ugotovila neskladnost vode. Dodatno preverijo, če upravljalci bazenov in kopališč uporabnike bazenov o rezultatih analiz in meritvah ustrezno obveščajo ter na informacijskem mestu objavljajo predpisane informacije in navodila.

Predmet inšpekcijskega nadzora je tudi stanje opreme in sredstev za nudenje prve pomoči, vključno s spoštovanjem pogojev, ki jih morajo izpolnjevati reševalci za opravljanje nalog reševanja iz vode (zdravniški pregled in tečaj nudenja prve pomoči). Inšpekcijski pregled zajema tudi preverjanje skladnosti kopališč z določenimi tehničnimi zahtevami (kopališki znaki), izvajanje ukrepov in upoštevanje pravil, ki so namenjena varovanju zdravja kopalcev.

Kakovost kopalne vode v bazenih in bazenskih kopališčih spremljajo upravljalci, ki so odgovorni za zagotavljanje ustrezne vode. Analize vzorcev izvajajo za to usposobljeni laboratoriji, ki rezultate analiz vzorcev, odvzetih s strani upravljalcev, posredujejo tudi Nacionalnemu inštitutu za javno zdravje, ki na podlagi teh rezultatov vsako leto pripravi Letno poročilo o kakovosti kopalnih voda. Vzorčenje, ki ga izvajajo zdravstveni inšpektorji, se izvaja v podporo inšpekcijskemu nadzoru, s katerim se ugotavlja skladnost vode s Pravilnikom o minimalnih higienskih zahtevah, ki jih morajo izpolnjevati kopališča in kopalna voda v bazenih v času odvzema vzorca.

Na področju kopališč in bazenov so poleg zdravstvenih inšpektorjev za nadzor pristojni še gradbeni inšpektorji, ki nadzorujejo tehnično ustreznost bazenov in kopališč, in inšpektorji za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, ki nadzorujejo zagotavljanje pogojev za varnost

---

¹⁹ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del osmega poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije.

kopalcev. Nadzor nad kopalno vodo v naravnih kopališčih je v pristojnosti Ministrstva za okolje in prostor, Agencija Republike Slovenije za okolje pa izvaja monitoring in rezultate objavlja na informacijskih tablah in svojih spletnih straneh.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2019

V letu 2019 so zdravstveni inšpektorji pri upravljalcih bazenov in kopališč opravili 617 inšpekcijskih pregledov. Inšpektorji so odvzeli 226 vzorcev kopalnih vod za laboratorijske analize na mikrobiološke, kemične in fizikalne parametre.

Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 571 ukrepov, od tega 319 upravnih ukrepov (166 ureditvenih odločb, 150 upravnih opozoril in trije sklepi o izrečenih denarni kazni po Zakonu o splošnem upravnem postopku) in 252 prekrškovnih sankcij/ukrepov (28 odločb z izrekom globe, 13 plačilnih nalogov, 84 odločb z izrekom opomina in 127 opozoril za storjen prekršek).

Preglednica 9 - Inšpekcijski pregledi, vzorčenje in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO ODVZETIH VZORCEV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ									
		Upravni ukrepi				Prekrškovne sankcije/ukrepi					
		Ureditvena odločba	Upravno opozorilo po ZIN	Sklep o denarni kazni	SKUPAJ	Odločba o prekršku (globe)	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP- 1	SKUPAJ	SKUPAJ
617	226	166	150	3	319	28 ²⁰	13	84 ²¹	127	252	571

Inšpektorji ugotavljajo največ neskladnosti pri pregledih obveznih evidenc, ki jih morajo izpolnjevati upravljalci kopališč oziroma njihove odgovorne osebe. Do tega prihaja predvsem zaradi nedoslednosti odgovornih oseb, pogostih zamenjav teh oseb in pomanjkljivega poznavanja vseh nalog, ki jih le-te prevzamejo z novim delovnim mestom. Med pogostimi neskladnostmi v letu 2019, so tudi manjkajoče in nepopolne objave na informacijskih mestih, na katerih upravljalci niso objavili obveznega higienskega reda na bazenih in kopališčih ali pa niso redno objavljali rezultatov laboratorijskih preskušanj vzorcev kopalne vode.

Inšpektorji pogosto ugotavljajo neskladnost vzorcev, ki so jih upravljalci dolžni odvzeti v okviru svojega notranjega nadzora. Ti pogosto niso bili skladni z zahtevami Pravilnika o minimalnih higienskih zahtevah, ki jih morajo izpolnjevati kopališča in kopalna voda v bazenih, vendar so bili na podlagi Meril za ocenjevanje primernosti kopalne vode v bazenih za kopanje ocenjeni kot primerni za kopanje. Merila za ocenjevanje primernosti kopalne vode v bazenih za kopanje je na podlagi zgoraj navedenega pravilnika pripravil in na svojih spletnih straneh objavil Nacionalni inštitut za javno zdravje. Nekateri upravljalci niso ustrezno ukrepali ob prejemu neskladnih rezultatov odvzetih vzorcev kopalne vode ali pa niso spoštovali zahtev glede pogostnosti odvzema vzorcev kopalne vode in odvzema vzorcev pred pričetkom obratovanja bazena.

Vsako leto ob pregledu opreme za prvo pomoč ugotavljamo neskladnosti glede pretečenih rokov uporabe pri sanitetnem materialu in glede pomanjkljivega nadomeščanja porabljenega sanitetnega materiala. Del obvezne opreme za prvo pomoč na kopališčih je avtomatski zunanji defibrilator, nekateri upravljalci ga niso imeli ali so bile elektrode izven roka uporabnosti.

Pri pregledu higienskega stanja in vzdrževanja na kopališčih je bilo največ primerov neskladnosti glede zagotavljanja ustreznega prehajanja na bazensko ploščad in glede higienskega stanja na

²⁰ Vrednost vsebuje stek prekrškov.

²¹ Vrednost vsebuje stek prekrškov.

bazenski ploščadi. Inšpektorji ugotavljajo, da so sistemi bočnih prh pogosto neučinkoviti, saj niso izvedeni na način, da bi bil kopalcem onemogočen prehod brez učinkovitega spiranja nog.

Ob pregledih smo ugotavljali neustrezno pripravo kopalne vode zaradi neustreznega dodajanja dezinfekcijskega sredstva (klora); zaznali smo tudi nezadostno izvajanje meritev s strani odgovornih oseb upravljavcev glede vsebnosti dezinfekcijskega sredstva v kopalni vodi.

Upravitelji morajo izdelati Načrt zagotavljanja varnosti kopalne vode, bazena oziroma bazenskega kopališča na podlagi navodil, ki jih je pripravil in objavil na svojih spletnih straneh Nacionalni inštitut za javno zdravje. Inšpektorji ugotavljajo, da upravitelji sicer pripravijo predpisane načrte, ki pa so pomanjkljivi oziroma so si navedbe nasprotujoče ali ne odražajo dejanskega stanja.

V letu 2019 smo v vseh kopališčih, ki bazenov ne polnijo s pitno vodo iz javnih sistemov, preverjali kakovost polnilne vode s poudarkom na prisotnost benzena. Ob tem smo ugotovili, da je bil benzen prisoten v kopalni vodi v enem kopališču in sicer v tako imenovanih "natur" bazenih, v katerih se kopalna voda ne pripravlja. V vseh preostalih bazenih na tem kopališču in tudi nekaj drugih kopališčih, čeprav je surova polnilna voda vsebovala benzen, kopalna voda v konvencionalnih bazenih ni vsebovala benzena, kar so upravitelji dokazovali z odvzemom vzorcev. Tudi inšpekcijski vzorci kopalne vode, odvzetih v kopališčih, kjer je v surovi polnilni vodi prisoten benzen, so bili skladni in niso vsebovali benzena.

V okviru letnega programa vzorčenja, ki je v konvencionalnih bazenih potekal v dveh sklopih (kopališča na prostem in dvoranska kopališča), so inšpektorji v sedmih območnih enotah skupaj odvzeli 213 vzorcev kopalne vode. Rezultati analiz na različne parametre (fizikalne, kemijske, mikrobiološke, pri 40 vzorcih pa tudi na prisotnost bakterije *Legionella pneumophila*) so pokazali, da sta bili dve tretjini oziroma 153 analiziranih vzorcev skladni z zahtevami Pravilnika o minimalnih higienskih zahtevah, ki jih morajo izpolnjevati kopališča in kopalna voda v bazenih. Neskladnih je bilo skupaj 73 vzorcev. Največ neskladnih vzorcev je bilo v OE Koper (52 %), sledijo OE Ljubljana (43 %) ter OE Kranj in OE Maribor in Murska Sobota (32 %). Pri neskladnih vzorcih so bile na podlagi analiziranih parametrov ugotovljene različne vrste neskladnosti (fizikalna, kemijska, mikrobiološka ter kombinacije osnovnih treh vrst). Največ vzorcev, in sicer 55 od 73 (75 %), je bilo neskladnih zaradi fizikalno kemijskih parametrov, 13 (18 %) zaradi mikrobioloških parametrov ter pet (sedem odstotkov) zaradi fizikalnih, kemijskih in mikrobioloških parametrov. Vzrok za mikrobiološko neskladnost je bila največkrat prisotnost bakterij *E. coli* in sicer v 12 vzorcih, presežek skupnega števila mikroorganizmov pri 36°C v 11 vzorcih, prisotnost bakterij *Pseudomonas aeruginosa* v petih vzorcih in v dveh vzorcih prisotnost bakterij *Legionella pneumophila*. Najpogostejši vzrok za fizikalno in kemijsko neskladnost vzorcev je bila presežena vsebnost trihalometanov, ki je bila ugotovljena v 21 vzorcih, neustrezna koncentracija prostega klora, ki je bila izmerjena v 18 vzorcih, neustrezna pH vrednost je bila ugotovljena v 12 vzorcih, presežena vrednost parametra motnost je bila ugotovljena v osmih vzorcih, prenizka vrednost parametra Redoks potencial je bila ugotovljena šestih vzorcih, v štirih vzorcih je bila presežena vrednost za parameter vezani klor. Vsa kopalna voda v bazenih, kjer so bili odvzeti vzorci neskladni, je bila na podlagi Meril za ocenjevanje primernosti kopalne vode v bazenih za kopanje ocenjena kot primerna za kopanje. Po uveljavitvi dopolnjenega Pravilnika o minimalnih higienskih zahtevah, ki jih morajo izpolnjevati kopališča in kopalna voda v bazenih, smo v okviru letnega programa odvzeli tudi sedem vzorcev v bioloških bazenih. Vsi odvzeti vzorci so bili skladni z zahtevami pravilnika. Odvzetih je bilo tudi šest vzorcev v okviru dodatnega nadzora, od tega so bili trije neskladni zaradi mikrobioloških parametrov in eden zaradi fizikalno kemijskih parametrov. Pri 14 vzorcih iz rednega in štirih vzorcih dodatnega nadzora so se izvajala dodatna preskušanja na

parameter benzen. Vseh 14 vzorcev je bilo glede tega parametra skladnih z mejnimi vrednostmi iz
Pravilnika o pitni vodi.

6.11 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU ZDRAVSTVENE USTREZNOSTI PITNE VODE TER OBJEKTOV IN NAPRAV ZA JAVNO OSKRBO S PITNO VODO

Pitna voda je voda v njenem prvotnem stanju ali po pripravi, namenjena pitju, kuhanju, pripravi hrane ali za druge gospodinjske namene, ne glede na njeno poreklo in na to, ali se voda dobavlja iz vodovodnega omrežja iz sistema za oskrbo s pitno vodo, cistern ali kot predpakirana voda, ter vsa voda, ki se uporablja za proizvodnjo in promet živil.

Cilj predpisov²² na področju zdravstvene ustreznosti pitne vode je varovanje zdravja ljudi pred škodljivimi vplivi vsakršnega onesnaženja vode z zagotavljanjem, da je voda, namenjena za prehrano ljudi, zdravstveno ustrezna in čista.

Zakonodaja na področju oskrbe s pitno vodo določa zahteve, ki jih mora izpolnjevati pitna voda, z namenom varovanja zdravja ljudi. Upravljavec objekta oziroma naprave za javno oskrbo s pitno vodo mora v okviru notranjega nadzora zagotavljati skladnost in zdravstveno ustreznost pitne vode na pipah oziroma mestih, kjer se voda uporablja kot pitna voda, v objektih za proizvodnjo, promet živil in pakiranje vode in v primeru oskrbe s pitno vodo s cisternami na mestu iztoka iz cistern. V primerih, ko je vzrok za neskladno pitno vodo na pipi interno vodovodno omrežje, mora upravljavec objekta oziroma naprave za javno oskrbo s pitno vodo o tem obvestiti lastnika objekta, ki mora neskladnost odpraviti.

Zdravstveni inšpektorji izvajajo nadzor pri upravljavcih vodooskrbnih sistemov, ki oskrbujejo več kot 50 uporabnikov ali pa oskrbujejo javne objekte, objekte za proizvodnjo živil in objekte za pakiranje pitne vode, kjer preverjajo izvajanje notranjega nadzora po načelih sistema HACCP. Le-ta omogoča upravljavcem prepoznati mikrobiološke, kemične in fizikalne agense, ki bi lahko predstavljali potencialno nevarnost za zdravje ljudi, ter na podlagi teh izvajanje potrebnih ukrepov in vzpostavitev stalnega nadzora na tistih mestih (kritičnih kontrolnih točkah) v oskrbi s pitno vodo, kjer se tveganja lahko pojavijo. Inšpektorji preverjajo tudi higienske razmere, učinkovitost dezinfekcije pitne vode, če je ta potrebna, pisno gradivo in druge spise, ki so lahko pomembni za oceno skladnosti, ter ukrepe, ki jih upravljavci izvajajo v primerih neskladnosti, vključno z obveščanjem uporabnikov.

V javnih objektih (vrtci, šole, bolnišnice, restavracije) zdravstveni inšpektorji preverjajo stanje njihovega internega vodovodnega omrežja. Inšpektorji preverijo, če zavezanci poznajo tveganja, ki se lahko pojavijo na internem vodovodnem omrežju oziroma pri njegovem neprimernem vzdrževanju. Inšpektorji pregledajo dokumentacijo o internem omrežju, vključno z zapisi o ukrepih, ki jih je potrebno izvajati v primeru neskladnosti. Inšpektorji preverijo, če zavezanci poznajo načine obveščanja o omejitvah uporabe pitne vode, ki ga izvajajo upravljavci javnih vodooskrbnih sistemov.

Na področju objektov in naprav za preskrbo s pitno vodo so poleg zdravstvenih inšpektorjev za nadzor na vodovarstvenih območjih pristojni še kmetijski inšpektorji, ki nadzorujejo kmetijsko dejavnost, in okoljski inšpektorji, ki nadzorujejo ostale okoljske dejavnike tveganja.

---

²² Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del osmega poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije.

V Sloveniji se izvaja sistematično preverjanje (monitoring) pitne vode, s katerim se ugotavlja, ali pitna voda izpolnjuje predpisane zahteve. Izvajanje monitoringa pitne vode zagotavlja Ministrstvo za zdravje, njegov nosilec pa je bil tudi v letu 2019 Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano. Program monitoringa določa mesta vzorčenja, pogostost vzorčenja, vzorčevalce in laboratorije, ki izvajajo preskušanje vzorcev. Poročilo o monitoringu pitne vode objavi Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano na svojih spletnih straneh.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2019

Leta 2019 so zdravstveni inšpektorji na tem področju opravili 2.487 inšpekcijskih pregledov ter vzeli 80 vzorcev vode, namenjene za pitje. Odvzeti vzorci so bili v podporo inšpekcijskemu nadzoru, s katerim se ugotavlja skladnost pitne vode s Pravilnikom o pitni vodi v času odvzema vzorca.

Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 324 ukrepov, od tega 262 upravnih ukrepov (108 ureditvenih odločb, 133 upravnih opozoril in 21 sklepov o izrečen denarni kazni po Zakonu o splošnem upravnem postopku) in 62 prekrškovnih sankcij/ukrepov (dve odločbi z izrekom globe, dva plačilna nalog, 14 odločb z izrekom opomina in 44 opozoril za storjen prekršek).

Preglednica 10 - Inšpekcijski pregledi, vzorčenje in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO ODVZETIH VZORCEV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ									
		Upravni ukrepi				Prekrškovne sankcije/ukrepi					SKUPAJ
		Ureditvena odločba	Upravno opozorilo po ZIN	Sklep o denarni kazni	SKUPAJ	Odločba o prekršku (globe)	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
2.487	80	108	133	21	262	2	2	14	44	62	324

Inšpektorji so v letu 2019 največkrat ugotavljali, da upravljavci niso vzpostavili učinkovitega notranjega nadzora, saj niso naredili ustrezne analize dejavnikov tveganja za njihove vodooskrbne sisteme, prav tako pa niso izvajali vzorčenja skladno s svojim notranjim nadzorom. Poleg tega pogosto tudi niso pripravili ustreznega načrta za obveščanje uporabnikov oziroma niso izvajali ustreznega obveščanja uporabnikov v primerih omejitev uporabe vode ali vzdrževalnih del na sistemu za javno oskrbo s pitno vodo.

Upravljavci v okviru svojega notranjega nadzora niso ustrezno prepoznali dejavnikov tveganja oziroma niso imeli ustrezne priprave vode glede na prisotne dejavnike tveganja, ki bi le-te bodisi odstranila bodisi zmanjšala na nivo, na katerem ne bi več predstavljali tveganja. Inšpektorji so ugotavljali tudi, da imajo upravljavci neustrezne načrte vzorčenja oziroma ne izvajajo odvzema vzorcev v skladu z načrtom. V sistemih do 500 uporabnikov in sistemih, ki oskrbujejo javne ali živilske objekte, smo ugotavljali največ neskladnosti; število neskladnosti pa se praviloma zmanjšuje z velikostjo sistemov.

Inšpektorji so preverjali tudi načrte obveščanja uporabnikov glede različnih nepredvidenih dogodkov pri vodooskrbi in kakovosti pitne vode, ki jo upravljavci distribuirajo uporabnikom. Upravljavci morajo v skladu s Pravilnikom o pitni vodi in Navodili za obveščanje uporabnikov, ki jih je pripravil Nacionalni inštitut za javno zdravje, pripraviti načrt obveščanja uporabnikov, z načini obveščanja seznanimi uporabnike in to tudi izvajati. Inšpektorji so ugotavljali neskladnosti tako pri samih načrtih upravljavcev kot pri njihovem izvajanju le-teh. Ugotavljali so tudi, da so upravljavci načrt pripravili v skladu z navodilom, vendar ob konkretnih dogodkih obveščanja niso izvedli ali pa ga niso izvedli v celotnem predpisanem obsegu.

Slovenija ima zaradi razgibanega terena zelo veliko manjših javnih vodooskrbnih sistemov, ki oskrbujejo do 500 uporabnikov. Velikih sistemov, ki oskrbujejo več kot 5.000 uporabnikov oziroma, ki oskrbujejo več kot 20.000 uporabnikov, je zelo malo v primerjavi z nekaterimi drugimi evropskimi državami. Projekt Pomurskega vodovoda, ki je že združil oziroma nadomestil veliko manjših sistemov in se sedaj nadaljuje v drugi fazi, ta razmerja nekoliko spreminja.

Na splošno ugotavljamo, da je pri večjih sistemih upravljanje in izvajanje učinkovitega notranjega nadzora za zagotavljanje zdravstveno ustrezne pitne vode boljše ter da je upravljanje majhnih sistemov dostikrat neprofesionalno, ker ga pogosto izvajajo posamezniki kot prostovoljno ali dodatno dejavnost. Največ neskladnosti smo tako ugotavljali v manjših sistemih, število neskladnosti pa se praviloma zmanjšuje z velikostjo sistemov. Velike sisteme upravljajo javna podjetja s ciljno usposobljenim osebjem, manjše pa posamezniki ali lokalna skupnost, katere odgovorna oseba ima še veliko obveznosti iz drugih področij.

Zdravstveni inšpektorji ob svojih inšpekcijskih nadzorih na terenu zaznavajo različne težave upravljalcev vodooskrbnih sistemov, ki so odgovorni za zagotavljanje zdravstveno ustrezne pitne vode. Za dobro poznavanje, predvsem pa obvladovanje določenega sistema, se morajo upravljalci zavedati, da na zdravstveno ustreznost pitne vode poleg priprave pitne vode lahko pomembno vpliva tudi vir pitne vode. Medtem ko je priprava pitne vode v celoti v rokah upravljalca, na kakovost vira pogosto le-ta nima nobenega vpliva, kar še dodatno otežuje njegovo delo. Stanje na vodovarstvenih pasovih, s katerimi je pogojena kakovost vira pitne vode, v večini primerov ni ustrezno zakonsko urejeno. Poleg tega se na teh pasovih lahko izvajajo tudi določene aktivnosti (gnojenje, paša živine, uporaba pesticidov), na kar upravljalci vodooskrbnih sistemov nimajo nobenega vpliva. Situacijo pa poslabšuje še dejstvo, da lastniki zemljišč, na katerih se nahajajo vodovarstveni pasovi, za omejeno pravico uporabe prostora ne dobijo nikakršnega denarnega povračila s strani države.

Seveda pa obstaja tudi določen delež upravljalcev, pri katerih inšpektorji na glede na vse pravnomočno izrečene upravne in prekrškovne ukrepe ne morejo doseči zagotovitve skladnosti. V navedenih primerih gre za izigravanje pravil, saj upravljalci niti ne pristopijo k njihovi poglavitni in najbolj pomembni nalogi, to je k ugotavljanju in odpravljanju vzrokov za zdravstveno neustrezno pitno vodo, ampak namesto tega slabo stanje dopuščajo, morebitne težave pa omejujejo z ukrepom prekuhavanja. Opažamo, da je na nekaterih sistemih ta ukrep v veljavi celo več let. O tem so uporabniki sicer ustrezno obveščeni, vendar pa upravljavec ne naredi nič za odpravo vzrokov za tovrsten ukrep. S tem sicer ne krši nobenega predpisa, saj pogostost in trajanje tega ukrepa nista nikjer določena, dejstvo pa je, da naj bi bil tak ukrep sprejet le v izjemnih primerih, ko upravljavec na drug način ne more zagotoviti zdravstveno ustrezne pitne vode, zato naj bi bil posledično tudi kratkotrajen.

Zdravstveni inšpektorji se na nekaterih manjših sistemih srečujemo tudi s situacijo, ko lokalna skupnost ne želi več upravljati s temi sistemi, drug upravljavec takšnega sistema pa ni določen. Tovrstni sistemi so običajno v celoti ali delno zgrajeni brez ustrezne dokumentacije, niti niso vrisani v kataster. V skladu s Pravilnikom o pitni vodi je upravljavec lokalna skupnost oziroma lastniki, katere pa je v tovrstnih situacijah zelo težko določiti. Dejstvo, da je na zemljišču posameznika zgrajen vodooskrbni objekt ne pomeni, da je ta posameznik delni ali celotni lastnik, lahko je samo soglašal z izgradnjo objekta na njegovem zemljišču, gradnjo pa so izvedli drugi zainteresirani posamezniki. Ugotavljanje, kdo vse je priključen na posamezen sistem, pa je brez ustrezno urejenega katastra nemogoče; še posebej, če lastnikom to ni v njihovem interesu in so tudi brez vodnega dovoljenja. Ugotavljanje kdo je upravljavec tekšnih sistemov je zelo zamudno in

tudi v celoti nasprotujoče učinkovitemu inšpekcijskemu nadzoru. Takšne primere odstopamo tudi v obravnavo Inšpektoratu RS za okolje in prostor.

Opažamo pa tudi obrnjene situacije, v katerih se upravljavci sicer trudijo zagotoviti zdravstveno ustrezno pitno vodo z dezinfekcijo na podlagi klorovih preparatov (ker je na njihovem sistemu to edini način za zagotavljanje zdravstveno ustrezne pitne vode, saj je omrežje v slabem stanju), pa jim to otežujejo ali onemogočajo uporabniki, ki menijo, da bo pitna voda zaradi tega škodljiva za njihovo zdravje. Seveda uporabniki ob tem ne upoštevajo tveganja, ki ga predstavlja fekalna kontaminacija pitne vode, kar je s stališča stroke veliko večje tveganje kot pa dezinfekcija na podlagi klorovih preparatov.

Ne moremo mimo dejstva, da so si določena opažanja inšpektorata na področju javne oskrbe s pitno vodo iz leta v leto podobna oziroma se ponavljajo. Kljub temu pa zaznavamo obetajoč trend počasnega izboljševanja stanja na tem področju, kar nam kažejo meritve državnega monitoringa pitne vode in tudi vsakokratne ugotovitve našega inšpekcijskega nadzora.

Zdravstveni inšpektorji so odvzeli 80 vzorcev pitne vode z namenom preverjanja njene skladnosti na pipi končnega uporabnika in uspešnosti vzpostavitve notranjega nadzora na posameznih sistemih za javno vodooskrbo, ki ga morajo vzpostaviti upravljavci teh sistemov. Inšpektorji so vzorce pitne vode praviloma odvzeli na manjših sistemih, kjer je stanje slabše, v nekaterih primerih tudi ob bolj neugodnih vremenskih razmerah. 80 vzorcev, odvzetih v okviru rednega nadzora, je bilo preskušanih na mikrobiološke parametre *E. coli*, koliformne bakterije in skupno števila mikroorganizmov pri 22°C ali 37°C; dodatno je bilo preskušanih 76 vzorcev na parameter enterokoki. Na 59 vzorcih se je še dodatno preskušala prisotnost, saj je bila vzorčena pitna voda površinskega porekla oziroma bi lahko na vodni vir vplivala površina. Z analizami se je v odvzetih vzorcih pitne vode preverjala skladnost parametrov z zahtevami Pravilnika o pitni vodi, podana je bila tudi ocena njihove zdravstvene ustreznosti. Od 82 odvzetih vzorcev je bilo 14 vzorcev neskladnih, od tega je bilo šest vzorcev ocenjenih kot neskladnih in hkrati tudi zdravstveno neustreznih, preostalih osem neskladnih vzorcev pa ni neposredno ogrožalo zdravja ljudi, saj so bili preseženi le indikatorski parametri. V več kot polovici neskladnih vzorcev je bil vzrok neskladnosti en mikrobiološki parameter, preostali vzorci so bili neskladni zaradi dveh ali več mikrobioloških parametrov. Prisotnost koliformnih bakterij je bila ugotovljena v 12 vzorcih, sledila je prisotnost bakterij *Escherichia coli* in Enterokokov, ki je bila nadena v petih vzorcih, v dveh vzorcih je bila ugotovljena prisotnost spor *Clostridium perfringens*.

Pri vseh upravljavcih vodooskrbnih sistemov, kjer so bili odvzeti neskladni oziroma zdravstveno neustreznih vzorci, so zdravstveni inšpektorji preverili ustreznost notranjega nadzora na načelih sistema HACCP in izrekli ustrezne ukrepe.

6.12 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU VARNOSTI NA SMUČIŠČIH

Smučišča so športni objekti, sestavljeni iz smučarskih površin in žičniških naprav. Na varnost smučarjev na urejenih smučiščih vplivata predvsem urejenost prog in žičniških naprav ter število smučarjev in njihovo spoštovanje smučarskih pravil.

Zakon o varnosti na smučiščih ureja temeljna pravila za uporabo smučišč z namenom zagotavljanja varnosti in reda na smučiščih, ureditev in obratovanje smučišča, reševanje na smučišču, obveznosti upravljavcev smučišč in samo odgovorno ravnanje smučarjev in smučark ter drugih oseb, ki se zadržujejo na smučišču in ne smučajo.

Zdravstveni inšpektorji imajo v skladu z Zakonom nadzor nad ustreznostjo načrta za reševanje, številom reševalcev in njihovo usposobljenostjo, prostori za prvo pomoč in reševalce, opremo za prvo pomoč in izpolnjevanja poročil o izvajanju reševanja na smučišču. Pri izvajalcih za usposabljanje za prvo pomoč preverjajo, če vodijo ustrezne evidence in ustrezno poročajo.

Za izvrševanje določil Zakona je moralo Ministrstvo za zdravje sprejeti še podzakonske dokumente, ki podrobno določajo vsebino zahtev, ki so pod nadzorom Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije. Pravilnik o reševanju na smučiščih je v veljavnosti od 1. 7. 2018.

Na smučiščih so poleg zdravstvenih inšpektorjev za nadzor pristojni še inšpektorji za notranje zadeve, inšpektorji za infrastrukturo in policisti.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2019

Leta 2019 so zdravstveni inšpektorji na tem področju opravili 29 inšpekcijskih pregledov.

Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 38 ukrepov, od tega 24 upravnih ukrepov (šest ureditvenih odločb, 18 upravnih opozoril) in 14 prekrškovnih sankcij/ukrepov (14 opozoril za storjen prekršek).

Preglednica 11 - Inšpekcijski pregledi, vzorčenje in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ					
	Upravni ukrepi			Prekrškovne sankcije/ukrepi		SKUPAJ
	Ureditvena odločba	Upravno opozorilo po ZIN	SKUPAJ	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
29	6	18	24	14	14	38

Ob inšpekcijski pregledih je bilo največ ugotovljenih neskladnosti glede predpisane označenosti reševalcev na smučiščih in pomanjkljive opreme za nudenje prve pomoči. Ugotavljali smo neustreznost načrtov za reševanje in prostorov za reševanje. Upravljavci tudi niso zagotavljali objave postopka in načina obveščanja reševalcev.

6.13 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU SPLOŠNE VARNOSTI PROIZVODOV

Cilj predpisov²³, ki urejajo področje splošne varnosti proizvodov, je zagotovitev visoke ravni varnosti in zdravja potrošnikov in drugih uporabnikov. Zakon o splošni varnosti proizvodov določa, da se smejo dati na trg samo varni proizvodi in se uporablja zlasti za proizvode, ki niso predmet posebnih predpisov, so pa za nekatere izdelke med njimi sprejeti harmonizirani standardi s podrobnejše razčlenjenimi zahtevami glede njihove varnosti.

Zakonodaja na področju splošne varnosti proizvodov opredeljuje varnostne zahteve, ki jih morajo izpolnjevati proizvodi, način njihovega označevanja ter obveznosti gospodarskih subjektov. Le-ti so odgovorni za varnost oziroma spremljanje varnosti izdelkov na trgu, vključno z izvedbo preventivnih in korektivnih ukrepov, pri tem pa so dolžni sodelovati z nadzornimi organi.

Inšpekcijski pregledi na področju splošne varnosti proizvodov se izvajajo pri gospodarskih subjektih, ki opravljajo dejavnost proizvodnje, uvoza, distribucije in maloprodaje, kot tudi v objektih, kjer se proizvodi splošne varnosti uporabljajo (otroško varstvo, objekti higienske nege). Obseg inšpekcijskega pregleda je odvisen od vloge gospodarskega subjekta in lahko vključuje pregled dokumentacije, s katero zavezanec dokazuje skladnost proizvodov z varnostnimi zahtevami (določenimi v predpisih oziroma standardih; če pa teh ni, s priporočili Evropske komisije, kodeksi uveljavljenega ravnanja itd.), pregled označevanja in vodenja registra pritožb ter pregled evidenc obveščanja gospodarskih subjektov in pristojnega inšpekcijskega organa o proizvodu, ki pomeni tveganje ter o sprejetih ukrepih (umik/odpoklic). Zdravstvena ustreznost proizvodov se ugotavlja z laboratorijskimi analizami vzorcev. Del nadzora se izvaja tudi v obliki akcij, katerih namen je preveriti stanje na trgu glede ponudbe posameznih skupin izdelkov, ponudbe na sejnih, pri specifičnih gospodarskih subjektih in podobno. Usmerjenost akcijskih pregledov se vsako leto spreminja glede na rezultate pregledov iz prejšnjih let, spremembe predpisov na področju, morebitna nova tveganja in najnovejša spoznanja stroke. Nadzor se izvaja nad nekaterimi skupinami proizvodov splošne varnosti, predvsem na področju proizvodov za otroke in nego otrok ter proizvodov zavajajočega videza – proizvodi, ki so podobni živilu in jih lahko zato potrošniki, še posebej otroci, vnesejo v usta, sesajo ali zaužijejo, kar bi lahko predstavljalo nevarnost za njihovo zdravje in življenje.

Nadzor poteka tudi na področju piercinga, tetoviranja in drugih podobnih dejavnosti. Pri izvajalcih higienske dejavnosti se kontrolira uporabo proizvodov, ki morajo biti skladni s Pravilnikom o minimalnih sanitarno zdravstvenih pogojih za opravljanje dejavnosti higienske nege in drugih podobnih dejavnosti ter ne smejo vsebovati določenih nevarnih snovi in barvil, opredeljenih v pravilniku.

Zaradi raznolikosti proizvodov, za katere veljajo določbe Zakona o splošni varnosti proizvodov, Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije pri nadzoru pogosto sodeluje tudi s Tržnim inšpektoratom Republike Slovenije in Uradom Republike Slovenije za kemikalije.

²³ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del osmega poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2019

V letu 2019 so zdravstveni inšpektorji pri gospodarskih subjektih, ki opravljajo dejavnost proizvodnje, uvoza, distribucije, maloprodaje, kot tudi v objektih, kjer se proizvodi pod nadzorom inšpektorata uporabljajo, opravili 121 inšpekcijskih pregledov. Inšpektorji so odvzeli 25 vzorcev proizvodov za laboratorijske analize na mikrobiološke in/ali kemične oziroma fizikalne parametre.

Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 41 ukrepov, od tega 31 upravnih ukrepov (11 ureditvenih odločb in 20 upravnih opozoril) in 10 prekrškovnih sankcij/ukrepov (10 opozoril za storjen prekršek).

Preglednica 12 - Inšpekcijski pregledi, vzorčenje in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO ODVZETIH VZORCEV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ					
		Upravni ukrepi			Prekrškovne sankcije/ukrepi		SKUPAJ
		Ureditvena odločba	Upravno opozorilo po ZIN	SKUPAJ	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
121	25	11	20	31	10	10	41

Inšpektorji so največ neskladnosti ugotovili pri označevanju v slovenskem jeziku glede varnostnih opozoril in navodil in sicer v 17 % pregledov, v 10 % obravnav pa glede neustreznih oznak na izdelku oziroma embalaži.

Poleg pregledov, katerih osnova je razvrstitev gospodarskih subjektov v različne kategorije, so potekali pregledi tekstilnih izdelkov v spalnem okolju otrok in pripomočkov za izdelavo nohtov.

V akciji "Tekstilni izdelki v spalnem okolju otrok" je bilo opravljenih 23 inšpekcijskih pregledov, pregledanih je bilo 49 izdelkov in 63 % je bilo neskladnih. Standardi za otroške spalne vreče, ki se uporabljajo v postelji, prešite odeje za otroško posteljo (razen odstranljive prevleke za odeje) in standard za ščitnike za otroško posteljo so izšli v letu 2018. Na trgu je še veliko tovrstnih izdelkov, ki so bili dani na trg pred potekom prehodnega roka za implementacijo teh standardov. Zdravstveni inšpektorat je deloval proaktivno in zavezanca, ki v večini primerov še niso bili seznanjeni z zakonodajo, opozoril in seznanil z neskladnostmi.

V okviru inšpekcijskih pregledov, ki so se nanašali na pripomočke za izdelavo nohtov in izdelkov za izdelavo in nego nohtov, je potekal nadzor tako nad kozmetičnimi izdelki kot nad izdelki splošne varnosti, saj se področji v tem segmentu prepletata. Pregledana je bila cela paleta različnih izdelkov splošne varnosti, in sicer plastične konice za nohte, samolepilne šablone, lepila za konice oziroma umetne nohte ter spremljevalni kozmetični izdelki. V okviru dveh skupnih akcij je bilo opravljenih 48 inšpekcijskih nadzorov, pregledanih je bilo 232 izdelkov, 18% je bilo neskladnih. Največ inšpekcijskih pregledov je bilo opravljenih v salonih, pregledanih je bilo tudi deset spletnih trgovin. Tovrstni proizvodi so praviloma namenjeni profesionalni rabi. Večina distributerjev organizira izobraževanja v obliki tečajev, ki so namenjeni usposabljanju uporabnikov, navodila za uporabo pa pripravijo v obliki priročnikov, brošur. Neustrezni izdelki v večini primerov niso imeli ustreznih opozoril in navodil v slovenskem jeziku.

Med nadzorom na priložnostnih sejnih se ugotavlja problematika mejnih izdelkov med igračkami in okrasnimi izdelki. Gre za majhne proizvajalce, ki niso seznanjeni z zakonodajo.

Letni program nadzora je poleg inšpekcijskih pregledov vključeval tudi vzorčenje. O programu vzorčenja in rezultatih analiz podrobneje poročamo v 6.21 poglavju poročila Program vzorčenja na področju splošne varnosti proizvodov.

6.14 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU KOZMETIČNIH PROIZVODOV

Cilj predpisov²⁴ na tem področju je zagotoviti proizvodnjo in promet kozmetičnih izdelkov, ki so v običajnih in predvidljivih pogojih uporabe varni za uporabnike. Uredba (ES) št. 1223/2009, ki postavlja strožje zahteve in merila za izkazovanje varnosti kozmetičnih izdelkov, se je v celoti začela uporabljati 11. julija 2013, in je zamenjala Zakon o kozmetičnih proizvodih in njegove podzakonske predpise.

Zakonodaja določa obveznosti, ki jih morajo izpolnjevati odgovorne osebe za kozmetični izdelek, ki so vpisane v evropsko bazo CPNP in drugi gospodarski subjekti (uvozniki, distributerji). To je med drugim zagotavljanje ustrezne dokumentacije s podatki o varnosti kozmetičnih proizvodov in proizvodnjo v skladu z načeli dobre proizvodne prakse. Določa zahteve glede označevanja, predstavljanja in oglaševanja kozmetičnih proizvodov ter ureja njihovo mikrobiološko in kemijsko varnost, in sicer opredeljuje snovi, ki jih kozmetični proizvodi ne smejo vsebovati, ter sestavine, za katere veljajo posebne omejitve in pogoji, pod katerimi se kozmetični proizvodi, ki jih vsebujejo, lahko dajejo na trg.

V okviru inšpekcijskega nadzora zdravstveni inšpektorji pri odgovornih osebah pregledajo dokumentacijo in podatke o sestavi kozmetičnega proizvoda, ocene varnosti ter, v primerih navedenega delovanja oziroma učinkih kozmetičnega proizvoda, ustrezna dokazila. Pri proizvajalcih se inšpektorji prepričajo še o izvajanju elementov dobre proizvodne prakse. V maloprodaji se primarno preverja ustrezno označevanje kozmetičnih proizvodov, medtem ko se ustrezno predstavljanje oziroma oglaševanje kozmetičnih proizvodov preverjata preko spremljanja različnih medijev, predvsem spleta. Nadzor poteka tudi v objektih za higiensko nego tako nad kozmetičnimi proizvodi, ki se tržijo, kot tudi nad njihovo uporabo.

Del nadzora se izvaja tudi v obliki akcij, katerih namen je preveriti stanje na trgu glede ponudbe posameznih skupin izdelkov, ponudbe na sejnih, pri specifičnih gospodarskih subjektih in podobno. Usmerjenost akcijskih pregledov se vsako leto spreminja glede na rezultate pregledov iz prejšnjih let, spremembe predpisov na področju, morebitna nova tveganja in najnovejša spoznanja stroke.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2019

V letu 2019 so zdravstveni inšpektorji pri gospodarskih subjektih, ki opravljajo dejavnost proizvodnje, uvoza, distribucije, maloprodaje kot tudi končne uporabe za profesionalne namene v objektih za higiensko nego in v objektih otroškega varstva ter hotelih opravili 790 inšpekcijskih pregledov. Inšpektorji so odvzeli 40 vzorcev kozmetičnih proizvodov za laboratorijske analize na mikrobiološke in/ali kemijske parametre.

Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 334 ukrepov, od tega 180 upravnih ukrepov (22 ureditvenih odločb in 158 upravnih opozoril) in 154 prekrškovnih sankcij/ukrepov (sedem odločb z izrekom globe, 16 plačilnih nalogov, 16 odločb z izrekom opomina in 115 opozoril za storjen prekršek).

---

²⁴ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del osmega poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije.

Preglednica 13 - Inšpekcijski pregledi, vzorčenje in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO ODVZETIH VZORCEV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ								
		Upravni ukrepi			Prekrškovne sankcije/ukrepi					SKUPAJ
		Ureditvena odločba	Upravno opozorilo po ZIN	SKUPAJ	Odločba o prekršku (globa)	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
790	40	22	158	180	7	16 ²⁵	16	115	154	334

Inšpektorji so ugotovili največ neskladnosti zaradi pripisovanja navedb o učinkih kozmetičnim izdelkom, bodisi s strani distributerjev in uvoznikov (v 11 %), kot tudi s strani odgovornih oseb (v 12 %). Pri odgovornih osebah je bilo v sedmih odstotkih obravnav ugotovljeno neskladje pri presoji poročil o varnosti, ter pri presoji dokumentacije v osmih odstotkih. Delež neskladnosti zaradi označevanja in identifikacije izdelka je pet odstotkov. Pri nadzoru nad uporabo izdelkov v salonih higijenske nege so bile ugotovljene neskladnosti v štirih odstotkih obravnav.

Poleg pregledov, katerih osnova je razvrstitev gospodarskih subjektov v različne kategorije, je potekal nadzor tudi v obliki usmerjenih akcij.

Inšpektorat je del inšpekcijskih pregledov usmeril v nadzor navedb o kozmetičnih izdelkih za boleče/utrujene noge. Izvedenih je bilo 20 inšpekcijskih pregledov in obravnavanih 69 izdelkov. Pregledani so bili predvsem geli/kreme za nego nog, stopal in za utrujene noge ter izdelki za boleče mišice, noge po športnih aktivnostih. Izdelki so bili velikokrat oglaševani s poudarkom na dodanih naravnih sestavinah. Neskladnih je bilo 67 % izdelkov, za obravnavo so bili ciljano izbrani izdelki s spornimi navedbami. Poudarek inšpekcijskih nadzorov je bil na pregledih spletnih strani. Samo nekaj artiklov je imelo neskladne navedbe na samem izdelku, ostali so bili predstavljeni/oglaševani na spletu. V večini primerov (75 %) je neskladne navedbe samovoljno navedel distributer. Podobno je bilo ugotovljeno v akciji zdravstvene navedbe, kjer so bili pregledani kozmetični izdelki za nego telesa šampon za lase, barva za lase, masažno olje, kremni geli, karitejeva masla, mila, olja, balzam in mast za opekline in brazgotine. Opravljenih je bilo 21 inšpekcijskih pregledov, pregledanih je bilo 77 izdelkov in 60 % je bilo neskladnih. Pri 50 % izdelkov so bile pregledane tudi navedbe na samem izdelku, ne samo na spletu ali letaku. Kar 90 % neskladnih navedb je bilo na spletu in ne na samih izdelkih. Zdravstvene navedbe za kozmetične izdelke pomenijo predvsem kršitev kriterija verodostojnosti in dokaznega gradiva, glede na Uredbo Komisije (EU) št. 655/2013, ki določa skupna merila za utemeljitev navedb, uporabljenih v zvezi s kozmetičnimi izdelki. Pri pregledu navedb o izdelkih proti celulitu/za topljenje maščob/oblikovanje postave so bili pregledani geli, mleka, kreme z anticelulitnim hitrim učinkom, kreme za oblikovanje postave in podobno. Opravljenih je bilo 13 inšpekcijskih pregledov, pregledanih je bilo 26 izdelkov, 50 % je bilo neskladnih. Navedbe so navajale pretirane učinke, zdravilne učinke ali odpravo/preprečevanje celulita in oblikovanje postave. Tudi tu je nadzor pokazal, da je te navedbe oblikoval distributer za svojo spletno trgovino. Zavezanci so v večini primerov odstranili sporne navedbe oziroma jih preoblikovali v zadovoljujoče.

V okviru inšpekcijskih pregledov, ki so se nanašali na pripomočke za izdelavo nohtov in izdelkov za izdelavo in nego nohtov, je potekal nadzor tako nad kozmetičnimi izdelki kot nad izdelki splošne

²⁵ Vrednost vsebuje stek prekrškov.

varnosti, saj se področji v tem segmentu prepletata. Pregledana je bila cela paleta različnih izdelkov od pripomočkov za izdelavo umetnih nohtov do kozmetičnih izdelkov, in sicer različni geli za profesionalno uporabo (modelirni, brezbarvni, barvni, osnovni, vrhnji) v tekočini, prahu, gel nohtni hidrat, tekočina za odstanjevanje gela, tekočina za čiščenje nohtov, razmastitev in dehidriranje, olja za obnohtno kožico in odstranjevalec obnohtne kožice. Skupno je bilo opravljenih 48 inšpekcijskih pregledov, pregledanih je bilo 232 izdelkov, 18 % je bilo neskladnih. Največ inšpekcijskih pregledov je bilo opravljenih v salonih, pregledanih je bilo tudi 10 spletnih trgovin. Proizvodi, ki so bili pregledani v okviru tega akcijskega nadzora so praviloma namenjeni profesionalni rabi. Večina distributerjev organizira izobraževanja v obliki tečajev, ki so namenjeni usposabljanju uporabnikov, navodila za uporabo pa pripravijo v obliki priročnikov, brošur. Neustrezni izdelki niso imeli pravih opozoril in navodil v slovenskem jeziku, oziroma so bila le-ta pomanjkljiva glede na navedbe proizvajalca, sestavine niso bile navedene na embalaži ali izdelki niso bili vpisani v evropsko bazo kozmetičnih izdelkov.

V letu 2019 je inšpektorat pristopil k nadzoru kozmetičnih izdelkov, ki vsebujejo sestavine iz rastline konoplje oziroma kanabidiol (CBD). Večina inšpekcijskih pregledov je bila izvedena na podlagi prijav in dejstva, da so problematične izdelke z visokimi koncentracijami CBD zavezanci zaradi nedovoljene uporabe kot prehranska dopolnila »prekvalificirali« v kozmetične izdelke.

Pregledanih je bilo 37 zavezancev, ki tržijo oziroma so tržili kozmetične izdelke s CBD. Zavezanci so bili ob pregledu pozvani k predložitvi dokazil / izjav glede sestave in zaradi nejasnosti zakonodaje glede uporabe sestavin iz konoplje seznanjeni z obrazložitvijo zakonodaje, objavljeno junija 2019 na spletni strani URSK. Zaradi množične uporabe izdelkov, ki vsebujejo kanabidiol, je v medresorski pripravi dokument, namenjen zavezancem, ki vsebuje navedbo zakonodaje in pogoje, ki jim morajo ustrezati posamezne zakonodajne skupine izdelkov, ki vsebujejo industrijsko konopljo, njene ekstrakte, izoliran ali dodan kanabidiol ali druge kanabinoide. Postopki se bodo zaključili, ko bo dokument objavljen in se bo ugotavljalo, ali izdelki sledijo zapisanim pogojem / zahtevam.

Na sejnih, kjer je bilo opravljenih osem inšpekcijskih pregledov, je bilo v tem letu opaziti manjšo ponudbo kozmetičnih izdelkov.

Letni program nadzora je poleg inšpekcijskih pregledov vključeval tudi vzorčenje. O programu vzorčenja in rezultatih analiz podrobneje poročamo v 6.21 poglavju poročila Program vzorčenja na področju kozmetičnih proizvodov.

6.15 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU IGRAČ

Igrača je izdelek, ki je namenjen otrokom od rojstva pa vse do starosti 14 let in je oblikovan tako, da je namenjen igri, ki je eno izmed ključnih orodij za otrokov razvoj. Cilj predpisov na področju varnosti igrač je opredelitev zahtev za igrače z namenom zaščite otrok pred nevarnostmi, ki bi jim bili izpostavljeni zaradi uporabe igrače, ki bi imela neustrezno obliko, zgradbo, sestavo in/ali funkcijo. Osnovni predpis²⁶, ki opredeljuje varnost igrač, je evropska Direktiva o varnosti igrač 2009/48/ES, ki jo v celoti vsebinsko povzema Uredba o varnosti igrač. Podrobne zahteve so opredeljene v harmoniziranih standardih.

Zakonodaja določa zahteve glede varnosti, ki jih morajo igrače izpolnjevati pred dajanjem na trg, ter opredeljuje obveznosti gospodarskih subjektov, postopke ugotavljanja skladnosti s predpisanimi zahtevami, določbe glede tehnične dokumentacije in listin, ki se prilagajajo igračam ob dajanju na trg, ter obveznosti in načine označevanja igrač. Vse igrače, ki se tržijo v Evropski uniji, morajo biti opremljene z oznako skladnosti (CE), ki jo proizvajalec lahko namesti le, če igrača izpolnjuje vse varnostne zahteve.

Usmerjenost nadzora nad igračami, ki je pred uveljavitvijo nove direktive potekala pretežno na osnovi nadzora izdelka, je prešla v nadzor obvladovanja sistema zagotavljanja kakovosti proizvodnje igrač in spremljanja njihove varnosti na trgu vse do potrošnika. V okviru inšpekcijskega nadzora zdravstveni inšpektorji lahko glede na vlogo ki jo ima gospodarski subjekt, pregledajo in ocenijo postopke zagotavljanja izpolnjevanja zahtev glede varnosti, izvedbe predpisanega postopka ugotavljanja skladnosti, izdelave in hranjenja tehnične dokumentacije v predpisanem obsegu in označevanja igrač s predpisanimi znaki skladnosti in drugimi oznakami. Poleg tega preverijo, če zavezanci obveščajo gospodarske subjekte in Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije o igračah, ki pomenijo tveganje, oziroma o sprejetih ukrepih za umik/odpoklic takih igrač s trga ter vodijo register pritožb.

Inšpektorji so prisotni tudi v vrtcih, kjer opozarjajo na nakup varnih igrač in njihovo varno uporabo.

Del nadzora se izvaja tudi v obliki akcij, katerih namen je preveriti stanje na trgu glede ponudbe posameznih skupin izdelkov, ponudbe na sejnih, pri specifičnih gospodarskih subjektih in podobno. Usmerjenost akcijskih pregledov se vsako leto spreminja glede na rezultate pregledov iz prejšnjih let, spremembe predpisov na področju, morebitna nova tveganja in najnovejša spoznanja stroke.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2019

V letu 2019 so zdravstveni inšpektorji pri gospodarskih subjektih, ki opravljajo dejavnost proizvodnje, uvoza, distribucije, maloprodaje kot tudi v objektih otroškega varstva opravili 517 inšpekcijskih pregledov. Odvzeli so 87 vzorcev igrač za laboratorijske analize na relevantne kemijske fizikalne, mehanske, mikrobiološke in/ali električne parametre.

---

²⁶ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del osmega poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije.

Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 234 ukrepov, od tega 149 upravnih ukrepov (51 ureditvenih odločb in 98 upravnih opozoril) in 85 prekrškovnih sankcij/ukrepov (devet plačilnih nalogov, 18 odločb z izrekom opomina in 58 opozoril za storjen prekršek).

Preglednica 14 - Inšpekcijski pregledi, vzorčenje in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO ODVZETIH VZORCEV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ							
		Upravni ukrepi			Prekrškovne sankcije/ukrepi				SKUPAJ
		Ureditvena odločba	Upravno opozorilo po ZIN	SKUPAJ	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
517	87	51	98	149	9	18 ²⁷	58	85	234

Pri proizvajalcih in uvoznikih so inšpektorji ugotavljali največ neskladnosti zaradi neizpolnjevanja zahtev zakonodaje glede vsebine zahtevane tehnične dokumentacije, zlasti v zvezi z opisom načrtovanja in proizvodnje (v 15 %), neustrezne izjave ES o skladnosti (v 21 %) in ocene varnosti (v 15 %). Pomemben delež neskladnosti, in sicer v 30 % pregledov, se ugotavlja tudi zaradi neskladnega označevanja, zlasti opozoril in navodil v slovenskem jeziku, bodisi s strani proizvajalcev, kot tudi s strani distributerjev in pri identifikaciji proizvajalca in uvoznika (v devetih odstotkih).

Poleg pregledov, katerih osnova je razvrstitev gospodarskih subjektov v različne kategorije, je potekal nadzor tudi v obliki usmerjenih akcij.

Vsako leto se preverja stanje pustnih igrač na našem trgu, vključno s spletnimi trgovinami. V tem letu je bilo opravljenih 47 inšpekcijskih pregledov in pregledanih 186 izdelkov. To so bili predvsem pustni kostumi, barve za poslikavo obraza, maske, lasulje, pokrivala in dodatki pustnim kostumom. Neskladnih je bilo 27 % izdelkov, zaradi oznak in/ali opozoril. Deset inšpekcijskih pregledov je bilo uvedenih s pregledom prodajnih spletnih strani, nato pa nadaljevanje pregledov na sedežu zavezanca oziroma s pozivi za predložitev ustrezne dokumentacije, kjer se je ugotavljala usklajenost oziroma odstopanja glede označevanja na samih izdelkih ter na spletnih prodajnih straneh pri posameznem obravnavanem izdelku. Največji del pregledov na področju igrač v letu 2019 je bil usmerjen v skupino igrač za otroke od 4 do 8 let starosti. Namen akcije je bil bolj podrobno preveriti stanje pravilne razvrščenosti igrač v določene starostne kategorije. Inšpektorji so upoštevali smernice za najnižjo starost, pri kateri se otroci igrajo s specifičnimi igračkami iz posamezne podkategorije za to starostno obdobje glede na dosežene motorične in kognitivne sposobnosti (SIST-TP CEN ISO/TR 8124-8:2016). V okviru akcije je bilo opravljenih 68 inšpekcijskih pregledov in pregledanih 330 izdelkov. Neskladnih je bilo 35 % igrač. Nabor igrač za otroke od 4 do 8 let starosti je zelo raznolik. Pregledane so bile igrače za razvoj senzomotoričnih in intelektualnih aktivnosti, za spodbujanje ustvarjalne domišljije in fine motorike in sicer: kompleksne igrače, ki spreminjajo obliko, interaktivne igrače za razvoj čutil, družabne igre, pripomočki za gibalne igre, seti za izdelavo različnih izdelkov, mase za gnetenje, sestavljanke, kocke, igrače z izstrelki, glasbila, izdelki z bleščicami, roboti, daljinsko vodene igrače, kovinske ali magnetne konstrukcije, knjigice... Igrače so v večini primerov označene s pravilno priporočljivo starostjo. Običajno je navedeno tudi, za razvoj kakšnih kognitivnih ali učnih sposobnosti je igrača namenjena. Nizkocenovni proizvajalci igrač slabše označujejo izdelke s priporočeno starostjo,

²⁷ Vrednost vsebuje stek prekrškov.

medtem ko so igrače priznanih proizvajalcev opremljene z obveznimi in dodatnimi informacijami za potrošnika. Navodila za sestavljanje so prirejena tako, da jih otrok v starosti, ki je priporočena, lahko razume in sicer slikovna ali kombinacija slikovnih in pisnih navodil. Neskladja so bila ugotovljena predvsem pri identifikaciji in oznakah igrač oziroma pomanjkljivo prevedenih navodilih in opozorilih. Ugotovljeno je bilo tudi pomanjkljivo označevanje igrač na spletu, saj niso bila dosledno navedena za specifične igrače predvidena opozorila v slovenskem jeziku. Ugotavlja se, da trgovski centri (vrtni centri, kmetijske trgovine), ki se v osnovni dejavnosti ne ukvarjajo s prodajo igrač, nimajo urejenih označb in opozoril in ne poznajo zakonodaje za igrače.

Namen akcije "Skiroji, vozila in tricikli za otroke do treh let starosti" je bil ponoven pregled stanja teh izdelkov na trgu, vključno s spletno prodajo. V okviru akcije je bilo opravljenih 25 inšpekcijskih pregledov in pregledanih 61 izdelkov. To so bili skiroji-igrače, tricikli in poganjalci. Neskladnih je bilo 44 % izdelkov. Ugotovljene neskladnosti so se nanašale na prevode opozoril, ki niso dovolj točni. Predvsem novi distributerji ne poznajo zakonodaje oziroma ne vedo, da lahko tudi kolesa in skiroji pod določenimi pogoji sodijo v kategorijo igrač.

V akciji nove vrste igrač se spremlja in preverja igrače, ki predstavljajo tehnološko novost na področju ali pa igrače, ki postanejo v določenem letu zelo popularne. V letu 2019 so bile pregledane še vedno popularne igrače sluzi (slime toys), ki lahko predstavljajo tveganje za zdravje zaradi previsoke vsebnosti bora in izdelki z bleščicami, ki velikokrat niso razvrščeni v pravilno starostno skupino in / ali lahko predstavljajo tveganje zaradi majhnih delcev. Igrače, ki se segrevajo v mikrovalovni pečici lahko predstavljajo tveganje zaradi možnega lokalnega povišanja temperature; stisljive (squishy) igrače lahko predstavljajo tveganje zaradi majhnih delcev ali dosegljivih baterij. Igrače so bile neskladne glede oznak, opozoril in glede starostne razvrstitve, nekatere so bile tudi vzorčene.

Akcija nadzora igrač na sejmišnih in tržnicah je potekala predvsem v prednovoletnem času. V okviru akcije je bilo izvedenih 22 inšpekcijskih pregledov in pregledanih 77 izdelkov. Neskladnih je bilo 19,5 % igrač. Pregledane so bile lesene, plišaste, električne igrače, obeski, glasbila, igrače na baterije, ropotuljice, igrače z izstrelki in igrače iz trde plastike. Ugotavlja se manjša ponudba igrač na sejmišnih. Na ustaljenih sejmišnih so v veliki večini stalni ponudniki. Neskladni izdelki so imeli pomanjkljive oznake in/ali opozorila ter navodila v slovenskem jeziku.

Letni program nadzora je poleg inšpekcijskih pregledov vključeval tudi vzorčenje. O programu vzorčenja in rezultatih analiz podrobneje poročamo v 6.21 poglavju poročila Program vzorčenja na področju igrač.

6.16 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU MATERIALOV IN IZDELKOV, NAMENJENIH ZA STIK Z ŽIVILI

Materiali in izdelki, namenjeni za stik z živili, lahko v živila sproščajo sestavine v količinah, ki lahko škodljivo vplivajo na zdravje ljudi. Namen Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1935/2004 z dne 27. oktobra 2004 o materialih in izdelkih, namenjenih za stik z živili, in razveljavitvi direktiv 80/590/ES in 89/109/EGS²⁸ je zagotoviti varnost materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živili.

Zakonodaja zahteva, da je vsak material ali izdelek, ki prihaja z živili v neposreden ali posreden stik, dovolj inerten, da njegove sestavine ne prehajajo v živila v takih količinah, ki bi lahko ogrožale zdravje ljudi ali povzročale nesprejemljive spremembe v sestavi živil oziroma ki bi lahko poslabšale njihove organoleptične lastnosti. Poleg tega zakonodaja vsebuje določila v zvezi s sledljivostjo in označevanjem materialov in izdelkov ter daje podlago za izjavo o skladnosti, ki jo opredeljujejo nekateri vertikalni predpisi. Pri trženju je pomembno tudi določilo, da označevanje, oglaševanje in predstavitev materiala ali izdelka ne sme zavajati potrošnikov. Vsi nosilci, ki prvi dajejo na trg materiale in izdelke, namenjene za stik z živili, morajo upoštevati določila zakonodaje glede dobre proizvodne prakse in se morajo pri zdravstvenem inšpektoratu registrirati.

Zdravstveni inšpektorji pri nadzoru preverjajo izvajanje dokumentiranega sistema za zagotavljanje kakovosti tako, da pregledajo dokumentirane postopke, ki zagotavljajo skladnost materialov in izdelkov s predpisi ter dokazujejo varnost končnih materialov in izdelkov. Inšpektorji se tudi prepričajo o delovanju sistema sledljivosti, preverijo vsebino izjave o skladnosti, ustreznost označevanja v posameznih stopnjah distribucijske verige ter ustreznost navodil za varno uporabo, priloženih h končnemu izdelku. Izvajajo se tudi inšpekcijski pregledi pošiljk iz tretjih držav. Z laboratorijskimi analizami odvzetih vzorcev se naključno preveri varnost materialov in izdelkov ter njihova primernost za uporabo za stik z živili.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2019

V letu 2019 so inšpektorji pri proizvajalcih, veletrgovcih oziroma vseh tistih, ki na območju Republike Slovenije prvi dajejo materiale in izdelke na trg, v maloprodaji ter pri uporabnikih materialov in izdelkov, opravili 338 inšpekcijskih pregledov. Inšpektorji so odvzeli 198 vzorcev za laboratorijske analize na kemijske parametre.

Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 108 ukrepov, od tega 58 upravnih ukrepov (15 ureditvenih odločb, 43 upravnih opozoril) in 50 prekrškovnih sankcij/ukrepov (en plačilni nalog, devet odločb z izrekom opomina in 40 opozoril za storjen prekršek).

Preglednica 15 - Inšpekcijski pregledi, vzorčenje in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO ODVZETIH VZORCEV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ							SKUPAJ
		Upravni ukrepi			Prekrškovne sankcije/ukrepi				
		Ureditvena odločba	Upravno opozorilo po ZIN	SKUPAJ	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	

²⁸ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del osmega poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije.

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO ODVZETIH VZORCEV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ							
		Upravni ukrepi			Prekrškovne sankcije/ukrepi				SKUPAJ
		Ureditvena odločba	Upravno opozorilo po ZIN	SKUPAJ	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
338	198	15	43	58	1	9 ²⁹	40	50	108

V letu 2019 smo največji delež neskladnosti (11 % obravnav) ugotavljali zaradi neizpolnjevanja zahtev zakonodaje o dobri proizvodni praksi, ki se uporablja v vseh sektorjih in vseh fazah proizvodnje, predelave in distribucije materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živili. Največji delež neskladnosti je bil ugotovljen pri proizvodnji oz. predelavi, manjši deleži pa pri uvozu in distribuciji. Med proizvajalci je bil največji delež neskladnosti ugotovljen pri proizvajalcih plastičnih izdelkov, kar je posledica dejstva, da gre za manjša podjetja in zelo zahtevno zakonodajo. Pri drugih materialih se neskladnosti ugotavljajo predvsem v fazah trženja. Še vedno velja dejstvo, da se inšpektorji z lesenimi in keramičnimi izdelki srečujejo predvsem pri majhnih proizvajalcih in trgovcih, ki svoje izdelke večinoma prodajajo na tržnicah in različnih sejmih. Pri proizvodnji ostalih materialov, kot so npr. kovinski in papirni, pa gre za tehnično zahtevnejšo proizvodnjo, ki jo izvajajo bolj usposobljeni izvajalci, zato le-ti lažje izpolnjujejo zahteve zakonodaje o dobri proizvodni praksi.

Pri preverjanju izpolnjevanja zahtev glede razpoložljivosti izjave o skladnosti, njene vsebine in podporne dokumentacije, smo ugotavljali neskladnosti v osem odstotkov obravnav. Pri proizvajalcih in uvoznikih smo bili še posebno pozorni na vsebino izjave o skladnosti za plastične in keramične materiale, za katere zakonodaja natančno predpisuje vsebino izjave. Tako smo v letu 2019 pri proizvajalcih plastičnih materialov ugotovili neskladne izjave v 16 % obravnav, pri uvoznikih plastičnih materialov pa v 11 % obravnav. Pri keramičnih izdelkih je bil delež neskladnosti nekoliko manjši, in sicer pri proizvajalcih v 14 % obravnav, pri uvoznikih pa v osmih odstotkih. Inšpektorji so ugotavljali neskladnosti tudi pri preverjanju izpolnjevanja zahteve zakonodaje, ki določa, da mora biti izjava o skladnosti za keramične izdelke prisotna tudi v maloprodaji, pri tem so ugotovili neskladnosti v 20 % obravnav.

Pri označevanju materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živili, smo v letu 2019 ugotovili neskladnosti v osmih odstotkih obravnav, in sicer v vseh fazah proizvodnje in distribucije.

Neskladnosti pri izpolnjevanju zahtev zakonodaje glede sledljivosti, registracije podjetij in umika izdelkov, ki niso varni, so bile ugotovljene v zelo nizkem številu. Neskladnosti ugotavljamo zlasti pri manjših proizvajalcih in uvoznikih, pri katerih naletimo na pomanjkanje poznavanja zakonodaje in zavedanja odgovornosti.

Letni program nadzora je poleg inšpekcijskih pregledov vključeval tudi vzorčenje. O programu vzorčenja in rezultatih analiz podrobneje poročamo v 6.21 poglavju poročila Program vzorčenja na področju materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živili.

²⁹ Vrednost vsebuje stek prekrškov.

6.17 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU ZDRAVSTVENE USTREZNOSTI OZIROMA VARNOSTI ŽIVIL IN HRANE

Oskrba z varno hrano, ki ne ogroža zdravja potrošnikov preko kemičnih, bioloških ali drugih vrst onesnaževal, je temelj zdrave prehrane in pomemben dejavnik varovanja zdravja kot javnega interesa. Preprečevanje bolezni, povezanih z živilo oziroma hrano, in varstvo interesov potrošnikov sta zato dva bistvena elementa živilske zakonodaje³⁰.

Živilska zakonodaja opredeljuje splošne zahteve, biološko in kemijsko varnost živil ter nosilec živilske dejavnosti postavlja zahteve glede označevanja, predstavljanja in oglaševanja živil, vključno z zdravstvenimi in prehranskimi trditvami na živilih.

Zdravstveni inšpektorji opravljajo inšpekcijski nadzor na področju prehranskih dopolnil in živil za posebne skupine. Živila za posebne skupine so, v skladu z določili Uredbe (EU) št. 609/2013 Evropskega parlamenta in sveta, živila, namenjena dojenčkom in majhnim otrokom (začetne formule za dojenčke in nadaljevalne formule, živila na osnovi predelanih žit in otroška hrana), živila za posebne zdravstvene namene ter popolni prehranski nadomestki za nadzor nad telesno težo.

Z inšpekcijskimi pregledi se inšpektorji prepričajo, da nosilci dejavnosti izpolnjujejo zahteve zakonodaje glede sestave in označevanja prehranskih dopolnil in živil za posebne prehranske skupine. Ustrezno predstavljanje oziroma oglaševanje se preverja s spremljanjem različnih medijev s poudarkom na spletu. V proizvodnji in pri skladiščenju inšpektorji preverijo, ali objekti izpolnjujejo higienske pogoje in so vzpostavljeni postopki, ki temeljijo na načelih HACCP. Izvajajo se tudi inšpekcijski pregledi pošilk iz tretjih držav.

Z laboratorijskimi analizami odvzetih vzorcev se preverja zdravstvena ustreznost prehranskih dopolnil in živil za posebne skupine.

V okviru inšpekcijskih pregledov se inšpektorat srečuje tudi z izdelki, ki bi se lahko zaradi svoje sestave ali predstavljanja uvrščali med zdravila. V takih primerih se inšpektorat poveže z Javno agencijo za zdravila in medicinske pripomočke, ki je v skladu z Zakonom o zdravilih pristojna za razvrstitev takih izdelkov, in Nacionalnim inštitutom za javno zdravje, ki v primeru odločitve agencije, da se izdelek ne razvršča med zdravila, za inšpektorat pripravi oceno tveganja za zdravje ljudi.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2019

V letu 2019 so zdravstveni inšpektorji opravili 434 inšpekcijskih pregledov. Inšpektorji so odvzeli 129 vzorcev za laboratorijske analize na mikrobiološke in/ali kemijske parametre.

Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 276 ukrepov, od tega 112 upravnih ukrepov (17 ureditvenih odločb, 95 upravnih opozoril) ter 164 prekrškovnih sankcij/ukrepov (19 odločb z izrekom globe, 38 plačilnih nalogov, 45 odločb z izrekom opomina in 62 opozoril za storjen prekršek).

---

³⁰Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del osmega poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije.

Preglednica 16 - Inšpekcijski pregledi, vzorčenje ter ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO ODVZETIH VZORCEV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ								
		Upravni ukrepi			Prekrškovne sankcije/ukrepi					SKUPAJ
		Ureditvena odločba	Upravno opozorilo po ZIN	SKUPAJ	Odločba o prekršku (globa)	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
434	129	17	95	112	19 ³¹	38	45 ³²	62	164	276

V letu 2019 so inšpektorji na področju prehranskih dopolnil ugotavljali neskladnosti pri spoštovanju zakonodajnih zahtev glede označevanja izdelkov v 15 % obravnav, glede predstavljanja v 23 % obravnav in glede sestave pri petih odstotkih obravnav. V primerjavi z lanskim letom je delež neskladnosti pri označevanju nekoliko upadel. Neskladnosti pri označevanju praviloma niso vplivale na varnost izdelka. Pri označevanju izdelkov na sami embalaži v glavnem ni bilo navedb neskladnih zdravstvenih trditev, so se pa le-te uporabljale pri drugih načinih predstavljanja, zlasti pri predstavitev na spletu. Neskladnosti glede sestave ugotavljamo vsako leto v relativno nizkem odstotku. Obravnavali smo RASFF notifikacije zaradi prisotnosti nedovoljenih sestavin (npr. učinkovin zdravil).

V letu 2019 je inšpektorat prejel več prijav in RASFF notifikacij za prehranska dopolnila, ki vsebujejo sestavine iz rastline konoplje oziroma kanabidiol (CBD). Zato smo v okviru akcijskih pregledov pri zavezancih, ki so dajali tovrstne izdelke na trg kot prehranska dopolnila, te zavezanke pozvali k predložitvi dokazil v zvezi z izvajanjem Uredbe (EU) 2015/2283 o novih živilih. Pregledanih je bilo 49 zavezancev. Zaradi množične uporabe izdelkov, ki vsebujejo kanabidiol, je v medresorski pripravi dokument, namenjen zavezancem, ki vsebuje navedbo zakonodaje in pogoje, ki jim morajo ustrezati posamezne zakonodajne skupine izdelkov, ki vsebujejo industrijsko konopljo, njene ekstrakte, izoliran ali dodan kanabidiol ali druge kanabinoide. Postopki se bodo zaključili, ko bo dokument objavljen in se bo ugotavljalo, ali izdelki sledijo zapisanim pogojem/zahtevam.

V okviru akcijskih pregledov oglaševanja prehranskih dopolnil za razstrupljanje je bilo pregledanih 26 izdelkov, od tega en TV oglas, ostali izdelki pa so se oglaševali na spletu. Pri petih izdelkih ni bilo ugotovljenih neskladnosti. Pri devetih izdelkih so bile ugotovljene neskladnosti v zvezi z označevanjem pri prodaji na daljavo, neskladnosti v povezavi z zdravstvenimi trditvami pa so bile ugotovljene pri 19 izdelkih. Pri nekaterih predstavitev, kjer so bile navedene zdravstvene trditve za rastlinske sestavine, ki so še v statusu čakanja, so inšpektorji odkrili primere nepravilnega navajanja (navedeno je bilo drugačno besedilo trditve, kot je na čakanju). Dva izdelka sta se oglaševala na nedovoljen način, in sicer z navajanjem izgube telesne teže oziroma s predstavljanjem na način, ki pri potrošniku zbuja strah pred boleznijo.

Odstotek ugotovljenih neskladnosti je pri preverjanju zdravstvenih trditev na živilih je še vedno visok (40 %), velja pa poudariti, da je to posledica dejstva, da inšpektorji pri pregledu spletnih strani obravnavajo predstavitev izdelkov, za katere sumijo, da so neskladne; zlasti je to primer pri zdravstvenih trditvah, ki so še v statusu čakanja. Tekom postopka pa se lahko izkaže, da je trditev skladna, saj nosilec dejavnosti predloži ustrezne dokaze za skladno uporabo obravnavane trditve. Presoja, ali so zdravstvene trditve v skladu z zakonodajo, je težavna tudi zato, ker zavezanci pogosto uporabljajo trditve, ki niso navedene dobesedno v taki obliki, kot so bile odobrene,

³¹ Vrednost vsebuje stek prekrškov.

³² Vrednost vsebuje stek prekrškov

oziroma so v statusu čakanja. Zato morajo inšpektorji presoditi, ali je zavezanec trditve preoblikoval v taki meri, da se je njihov pomen spremenil in so zato le-te postale nedovoljene. Pri navajanju zdravstvenih trditev nosilci dejavnosti pogosto pripisujejo učinke svojemu izdelku, namesto, da bi pravilno navedli, katera sestavina izdelka ima pripisovano lastnost oz. učinek.

V spletnih trgovinah so inšpektorji preverjali tudi izpolnjevanje zahtev Uredbe o zagotavljanju informacij o živilih potrošnikom, ki predpisuje obseg podatkov, ki morajo biti potrošniku na voljo pred nakupom. Neskladnosti so bile ugotovljene v 18 % obravnav. Najpogostejše ugotovljena neskladnost je bila nepopolno ime izdelka, saj ni bilo eksplicitno navedeno, da gre za prehransko dopolnilo. V nekaterih primerih ni bilo navedenih sestavin v slovenskem jeziku in niso bila navedena opozorila, ki so obvezni element označbe prehranskih dopolnil.

Med nadzorom načina trženja prehranskih dopolnil na spletu so inšpektorji obravnavali več primerov trženja brez podatkov o odgovornem nosilcu dejavnosti. Inšpektorat prejema tudi prijave potrošnikov, ki po nakupu izdelkov niso zadovoljni, saj gre v takih primerih praviloma za zavajajoče oglaševanje z učinki, ki jih izdelek nima. Ker so v takih primerih podatki o odgovorni osebi v bazah javno dostopnih podatkov običajno zakriti, teh oseb ni možno identificirati. Kadar ukrepanje inšpektorata ni bilo možno, smo kot preventivni ukrep izvedli obveščanje potrošnikov preko spletne strani inšpektorata. Potrošnikom smo odsvetovali nakup predvsem zaradi zavajajoče predstavitve, pojavil pa se je tudi dvom v izpolnjevanje zahteve o sledljivosti, le-ta pa je eden od elementov varnosti živila.

Inšpektorji sicer pri rednem nadzoru pri registriranih nosilcih živilske dejavnosti preverjajo tudi sledljivost in ugotavljajo, da nosilci dejavnosti izpolnjujejo zahteve zakonodaje o sledljivosti živil, razpolagajo s podatki in jih na zahtevo inšpektorja posredujejo. Neskladnosti so bile namreč ugotovljene le v dveh odstotkih obravnav.

Pri nadzoru higiene v proizvodnji in pri skladiščenju ter pripravljenosti zavezancev na izvedbo umika oziroma odpoklica prehranskih dopolnil in živil za posebne skupine, ki niso varna, so inšpektorji ugotavljali, da nosilci dejavnosti večinoma izpolnjujejo zahteve zakonodaje.

Pri rednem nadzoru živil za posebne skupine večjih neskladnosti inšpektorji niso ugotavljali.

Letni program nadzora je poleg inšpekcijskih pregledov vključeval tudi vzorčenje. O programu vzorčenja in rezultatih analiz podrobneje poročamo v 6.21. poglavju poročila Program vzorčenja na področju zdravstvene ustreznosti oziroma varnosti živil in hrane.

6.18 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU OMEJEVANJA PORABE ALKOHOLA

Alkohol velja v mednarodnem prostoru za enega najpomembnejših vzrokov za prezgodnjo umrljivost in obolevnost. Ker se v Sloveniji, podobno kot v evropskem prostoru, beleži visoka poraba alkohola ter izražena zdravstvena in socialna problematika, ki je povezana s škodljivim pitjem alkohola, so se ukrepi za preprečevanje škodljivih posledic rabe alkohola ter ukrepi in načini omejevanja porabe alkohola opredelili z Zakonom o omejevanju porabe alkohola.

Zdravstveni inšpektorji z inšpekcijskimi pregledi v gostinskih obratih preverjajo spoštovanje prepovedi prodaje in ponudbe alkoholnih pijač in pijač, ki so jim dodane alkoholne pijače, osebam, mlajšim od 18 let; prodajo žganih pijač, ki vključuje tudi dodajanje žganih pijač brezalkoholnim pijačam in drugim napitkom, od začetka dnevnega obratovalnega časa do 10. ure dopoldan; objavo prepovedi prodaje alkoholnih pijač in časovne omejitve prodaje alkoholnih pijač ter ponudbo vsaj dveh različnih vrst brezalkoholnih pijač, ki sta cenovno enaki ali cenejši od najcenejše alkoholne pijače.

V stavbah in na pripadajočih funkcionalnih zemljiščih, kjer se opravlja dejavnost vzgoje, izobraževanja in zdravstvene dejavnosti, preverjajo spoštovanje prepovedi prodaje oziroma ponudbe alkoholnih pijač, na javnih mestih pa prepoved omogočanja pitja alkoholnih pijač osebam, mlajšim od 18 let.

Del nalog predstavlja tudi nadzor nad predpisanim označevanjem predpakiranih živil, ki vsebujejo alkohol. Ta nadzor se izvaja z inšpekcijskimi nadzori pri zavezancih, ki dajejo na trg predpakirana živila oziroma z odvzemom vzorcev za laboratorijske analize na vsebnost alkohola.

V juniju 2017 se je pričel uporabljati Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o omejevanju porabe alkohola, ki širi nadzor inšpektorata na vse javne prireditve in sicer nad: prodajo oziroma ponudbo alkoholnih pijač na javnih prireditvah, razstavitvijo dovoljenja za prodajo oziroma ponudbo alkoholnih pijač in razstavitvijo opozoril o škodljivosti uživanja oziroma pitja alkohola na javnih športnih prireditvah. Zadnja določba se je glede na Pravilnik o opozorilih o škodljivosti pitja alkoholnih pijač na javnih športnih prireditvah pričela uporabljati s 4. oktobrom 2017. Nadzor nad ostalima dvema določbama pa bo možen šele po sprejetu podzakonskega predpisa in vzpostavitvi registra za izdajo dovoljenj za prodajo oziroma ponudbo na javnih prireditvah.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2019

V letu 2019 so inšpektorji opravili 3.788 inšpekcijskih pregledov in odvzeli 20 vzorcev. Na podlagi ugotovitev je bilo izrečenih skupaj 326 ukrepov, od tega 12 upravnih ukrepov (ena ureditvena odločba in 11 upravnih opozoril) in 314 prekrškovnih sankcij/ukrepov (pet odločb z izrekom globe, 73 plačilnih nalogov, 34 odločb z izrekom opomina, 202 opozoril za storjen prekršek).

Preglednica 17 - Inšpekcijski pregledi, vzorčenje in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO ODVZETIH VZORCEV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ								
		Upravni ukrepi			Prekrškovne sankcije/ukrepi					SKUPAJ
		Ureditvena odločba	Upravno opozorilo po ZIN	SKUPAJ	Odločba o prekršku (globe)	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
3.788	20	1	11	12	5	73	34 ³³	202	314	326

³³ Vrednost vsebuje stek prekrškov.

Inšpekcijski nadzor je bil usmerjen v gostinske objekte, ki so znani kot zbirališče mladih oziroma imajo večjo obiskanost v jutranjem času. Nadzor je bil poostren tudi pri tistih zavezancih, pri katerih smo v preteklih treh letih že ugotavljali kršitve oziroma zoper katere smo prejeli prijave.

Največji delež neskladnosti in sicer sedem odstotkov so inšpektorji ugotavljali zaradi kršitev določb zakona, ki zahtevajo objavo prepovedi nudenja, prodaje in časovne omejitve prodaje alkoholnih pijač na vidnem mestu. Delež neskladnosti, ki so se nanašale na kršitve prepovedi prodaje žganih pijač pred 10. uro dopoldan, smo ugotovili pri treh odstotkih pregledov. Delež neskladnosti, ki se nanašajo na prodajo vsaj dveh različnih vrst brezalkoholnih pijač, ki sta cenovno enaki ali cenejši od najcenejše alkoholne pijače, so inšpektorji ugotovili v enem in pol odstotku pregledov. Ugotovitev prekrška, storjenega zaradi prodaje ali ponudbe alkoholnih pijač mladostnim osebam oziroma omogočanja pitja alkoholnih pijač mlajšim od 18. let na javnem mestu, je odvisna od prisotnosti inšpektorja v času takšne kršitve na mestu kršitve. V letu 2019 so inšpektorji v okviru nadzora po tem vprašanju ugotovili kršitve pod enim odstotkom pregledov.

Potekal je tudi usmerjen nadzor po 6. členu Zakona o omejevanju porabe alkohola in sicer vzorčenje predpakiranih živil, ki bi lahko vsebovala alkohol. Usmerjen nadzor je predstavljal nadaljevanje in nadgradnjo nadzorov iz let 2016, 2017 in 2018. Od 20 vzetih vzorcev živil so bila štiri taka, ki so vsebovali alkohol v količini več kot 0,5 odstotka alkohola, kar jih uvršča med živila, ki vsebujejo alkohol. V teh štirih primerih označba na embalaži predpakiranega živila ni bila skladna z določili 6. člena zakona, ki pravi, da morajo živila, ki vsebujejo alkohol, imeti na embalaži označeno vsebnost alkohola in opozorilo, da živilo ni primerno za otroke. Opozorilo iz prejšnjega odstavka mora biti natiskano s tiskanimi črkami, ki so jasno vidne, čitljive in se razločno barvno razlikujejo od podlage. Odgovornim je bila naložena ureditev stanja in izrečene so jim bile prekrškovne sankcije.

Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije RS je leta 2019 sodeloval v dveh tradicionalnih preventivnih akcijah in sicer maja na dnevu maturantske četvorke in junija ter novembra v Akciji »Slovenija piha 0,0«. Akciji je pripravilo Ministrstvo za zdravje v sodelovanju z inšpektorati, Policijo in nevladnimi organizacijami.

Na športni prireditvi v Planici smo konec marca preverili tudi spoštovanje določb glede razstavitve opozoril na javni športni prireditvi, ki jih na podlagi šestega odstavka 12. člena Zakona o omejevanju porabe alkohola predvideva Pravilnik o opozorilih o škodljivosti pitja alkoholnih pijač na javnih športnih prireditvah. Neskladnosti ni bilo ugotovljenih.

Zaradi povečanega števila prijav glede dosegljivosti alkohola v objektih in funkcionalnih površinah šol, je bil v juliju 2019 poslan dopis na vse osnovne šole, srednje šole in univerze z zaprosilom k doslednemu spoštovanju zakona. Temu je v jesenskem času sledila akcija nadzora, katere namen je bil opozoriti na obveznost spoštovanja zakona tudi v času, ko na šolah ni pouka in se v prostorih šole odvijajo druge dejavnosti, kot so razne prireditve in športna tekmovanja.

Zdravstveni inšpektorji se pri svojem delu na področju omejevanja porabe alkohola srečujejo s številnimi izzivi. Eden od teh je dejstvo, da je ugotovitev prekrška odvisna od prisotnosti inšpektorja v času kršitve na mestu kršitve, število inšpektorjev pa je omejeno. To problematiko poskušamo reševati z rotacijo inšpektorjev in nadzorom, usmerjenim v obdobja z največjim tveganjem glede pogostnosti kršitev, kot so konec, začetek šolskega leta in v času prireditev za mlade. Pri nadzoru na tem področju so inšpektorji pogosto izpostavljeni grožnjam, šikaniranju in

tudi

fizičnem

nasilju.

6.19 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU OMEJEVANJA UPORABE TOBAČNIH IN POVEZANIH IZDELKOV

V marcu 2017 je pričela veljati novela Zakona o omejevanju uporabe tobačnih in povezanih izdelkov³⁴ (v nadaljevanju ZOUTPI).

V novem zakonu so implementirane določbe Direktive 2014/40/EU Evropskega parlamenta in Sveta o približevanju zakonov in drugih predpisov držav članic o proizvodnji, predstavitvi in prodaji tobačnih in povezanih izdelkov in razveljavitvi Direktive 2001/37/ES, s katero je Evropska komisija želela zagotoviti visoko raven varovanja zdravja. Raba tobaka je namreč vodilni preprečljivi vzrok smrti v svetu. S kajenjem povzročene bolezni pa so vzrok smrti okoli polovice kadičev, ki v povprečju umrejo vsaj deset let prezgodaj. Poleg tega se z novim zakonom strožje ureja področje oglaševanja, promocije in sponzoriranja tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov, uvaja se enotna embalaža za cigarete in tobak za zvijanje, na novo se ureja tudi licenciranje prodajalcev tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov. ZOUTPI določa ukrepe in načine omejevanja uporabe tobaka in povezanih izdelkov ter ukrepe in vire za preprečevanje njihovih škodljivih vplivov na zdravje. Njegov namen je predvsem zmanjšati dostopnost in privlačnost tobačnih in povezanih izdelkov mladostnim osebam.

Nadzor inšpektorata se je z novelo razširil v delu prepovedi kajenja v javnih prostorih, ki se po novem nanaša tudi na povezane izdelke kot so: elektronske cigarete z ali brez nikotina, zeliščni izdelki za kajenje in novi tobačni izdelki. Glede na razširjeno definicijo javnega prostora pa se je nadzor razširil tudi na prepoved kajenja v podhodih, prehodih, pasažah, stopniščih in hodnikih, kar v celoti vključuje morebitne gostinske obrate, ki se nahajajo v teh prostorih. Inšpektorji opravljajo nadzor nad zagotavljanjem in spoštovanjem prepovedi kajenja v javnih prostorih in, kjer so kadičnice, nad ustreznostjo kadičnic. Inšpektorji preverjajo, če prepoved kajenja spoštujejo lastnik, najemnik ali upravitelj prostorov ter posamezniki. V kadičnico je prepovedno vnašati hrano in pijačo, pri čemer je kršitelj poleg gostinca tudi posameznik. Nadzor inšpektorata se je razširil še na prepoved dajanja na trg tobačnih izdelkov z značilno aromo, na prepoved dajanja na trg tobačnih izdelkov, ki vsebujejo dodatke, na obveznost poročanja in obveščanja proizvajalcev in uvoznikov o sestavinah in emisijah tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov, na obveznosti, ki jih morajo izpolnjevati proizvajalci, uvozniki in distributerji elektronskih cigaret in pogoje, ki jih morajo izpolnjevati elektronske cigarete.

Inšpektorji izvajajo nadzor tudi nad ognjevarnostjo cigaret in varnostjo kadilskih izdelkov. Nadzor obsega preverjanje spoštovanja Zakona o splošni varnosti proizvodov, izvaja pa se v glavnem na podlagi prijav in obvestil iz evropskega sistema RAPEX. V primeru, da obstaja sum na prisotnost neskladnih izdelkov na slovenskem trgu, se nadzor lahko izvede tudi v okviru usmerjenih akcij.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2019

Zdravstveni inšpektorji so opravili 3.949 inšpekcijskih pregledov. Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 460 ukrepov, od tega 14 upravnih ukrepov (sedem ureditvenih odločb in

---

³⁴ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del osmega poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije.

sedem upravnih opozoril) in 446 prekrškovnih sankcij/ukrepov (115 odločb z izrekom globe, 168 plačilnih nalogov, 130 odločb z izrekom opomina, 28 opozoril za storjen prekršek in pet obdolžilnih predlogov).

Preglednica 18 - Inšpekcijski pregledi in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ									
	Upravni ukrepi			Prekrškovne sankcije/ukrepi						SKUPAJ
	Ureditvena odločba	Upravno opozorilo po ZIN	SKUPAJ	Odločba o prekršku (globo)	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	Obdolžilni predlog	SKUPAJ	
3.949	7	7	14	115	168	130	28	5	446	460

Inšpekcijski nadzor na področju omejevanja uporabe tobaknih in povezanih izdelkov je ostal podobno kot v preteklih letih usmerjen v preverjanje spoštovanja prepovedi kajenja v javnih prostorih in v preverjanje pogojev za kadičnice v javnih prostorih.

Največ inšpekcijskih obravnav je bilo izvedeno pri nosilcih dejavnosti po vprašanju spoštovanja prepovedi kajenja v zaprtih javnih prostorih, kjer so inšpektorji kršitve ugotavljali v štiri odstotkov obravnav po tem vprašanju. 93 % teh obravnav je bilo opravljeno v gostinstvu, ostale obravnave so bile opravljene v objektih varstva otrok, vzgoje, izobraževanja, zdravstva in drugih javnih prostorih. V 133 primerih so bili obravnavani posamezniki, ki niso upoštevali prepovedi kajenja v javnih zaprtih prostorih. Največji odstotek neskladnosti je bil ugotovljen pri nadzoru pogojev za kadičnice. V 78 primerih so se preverjali izpolnjeni pogoji za kadičnice in prepoved vnosa hrane in pijače vanjo. Ugotovljenih je bilo 20 kršitev glede pogojev za kadičnico (26 %) in pet kršitev prepovedi vnosa hrane/pijače vanjo.

Zaradi povečanega števila prijav glede kajenja v objektih in funkcionalnih površinah šol je bil v juliju 2019 poslan dopis na vse osnovne šole, srednje šole in univerze z zaprosilom, k doslednemu spoštovanju zakona. Temu je v jesenskem času sledila akcija nadzora, katere namen je bil opozoriti na obveznost spoštovanja zakona tudi v času, ko na šolah ni pouka in se v prostorih šole odvijajo druge dejavnosti, kot so razne prireditve in športna tekmovanja.

Pri izvajanju nadzora nad to določbo imajo inšpektorji pogosto težave s pridobivanjem osebnih podatkov posameznikov, ki kršijo prepoved kajenja. Pogosto so pri tem inšpektorji izpostavljeni grožnjam, občasno pa je ogrožena tudi njihova varnost.

6.20 AKTIVNOSTI INŠPEKTORATA NA PODROČJU PREPREČEVANJA DELA IN ZAPOSLOVANJA NA ČRNO

Na področju sive ekonomije inšpektorat opravlja nadzor nad preprečevanjem dela in zaposlovanja na črno oziroma nad določbami Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno³⁵ (v nadaljevanju ZPDZC-1), ki se nanašajo na izpolnjevanje posebnih pogojev za opravljanje tistih dejavnosti, ki spadajo v delokrog inšpektorata. Naše aktivnosti potekajo na različne načine; preko postopkov registracije, ugotovitev na terenu, preko prijav in obvestil drugih nadzornih organov.

Pri izvajalcih zdravstvene dejavnosti so inšpektorji preverjali, ali imajo izvajalci za opravljanje tovrstne dejavnosti dovoljenja v skladu z Zakonom o zdravstveni dejavnosti.

Inšpektorji so na področju zdravniške službe, v skladu z Zakonom o zdravniški službi, pri izvajalcih zdravstvene dejavnosti ugotavljali okoliščine v zvezi s predpisanimi pogoji za samostojno opravljanje zdravniške službe. Preverjali so, ali zdravniki razpolagajo z veljavnimi licencami na strokovnem področju, na katerem opravljajo delo. Kjer zdravstvene ustanove zaposlujejo zdravnike iz tretjih držav, so inšpektorji, v skladu z Zakonom o priznavanju poklicnih kvalifikacij zdravnik, zdravnik specialist, doktor dentalne medicine in doktor dentalne medicine specialist, preverjali obstoj odločbe o priznanju poklicne kvalifikacije.

Na področju zdravilstva so inšpektorji v skladu z Zakonom o zdravilstvu preverjali pridobitev dovoljenja in licence za zdravlilca.

V primeru ugotovljenih kršitev pri izvajanju zdravstvene dejavnosti so inšpektorji ukrepali neposredno na podlagi Zakona o zdravstveni dejavnosti, v ostalih primerih pa po Zakonu o zdravstveni inšpekciji, Zakonu o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, Zakonu o zdravniški službi, Zakonu o priznavanju poklicnih kvalifikacij in Zakonu o zdravilstvu.

Zdravstveni inšpektorji so opravili 803 inšpekcijske preglede. Ob tem so zaradi neizpolnjevanja pogojev izdali 46³⁶ odločb o prepovedi opravljanja dejavnosti. Na področju zdravstvene dejavnosti je bilo v zvezi izpolnjevanjem pogojev oziroma dovoljenj izdanih 20 odločb o prepovedi opravljanja zdravstveni dejavnosti ter pet odločb, ki so se nanašale na neizpolnjevanje pogojev za delo pri drugem izvajalcu zdravstvene dejavnosti (soglasja); t.j. prepoved opravljanja dela brez soglasja in prepoved omogočanja opravljanja dela. Poleg tega je bila ena odločba o prepovedi opravljanja dela oziroma zdravstvenih storitev brez licence izdana na podlagi Zakona o zdravniški službi. Na področju zdravilstva je bilo izdanih 18 odločb o prepovedi zaradi neizpolnjevanja pogojev za opravljanje zdravilstva. Na področju obvladovanja nalezljivih bolezni je bila v zvezi z izpolnjevanjem pogojev za opravljanje dejavnosti dezinfekcije, dezinsekcije in deratizacije izdana 1 odločba o prepovedi opravljanja dejavnosti ter 1 odločba o prepovedi sodelovanja s subjekti, ki ne izpolnjujejo pogojev za opravljanje dejavnosti dezinfekcije, dezinsekcije in deratizacije.

³⁵ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del osmega poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije

³⁶ 25 odločb o prepovedi opravljanja dejavnosti iz področja zdravstvene dejavnosti, ena odločba o prepovedi opravljanja dejavnosti iz področja zdravniške službe in 18 odločb o prepovedi opravljanja dejavnosti/metode iz področja zdravilstva in dve odločbi o prepovedi opravljanja dejavnosti iz področja nalezljivih bolezni so v tem poročilu navedene tako na zadevnem področju kot tudi na področju preprečevanja in zaposlovanja dela na črno

6.21 IZVAJANJE PROGRAMOV VZORČENJA

Program vzorčenja na področju splošne varnosti proizvodov

V letu 2019 so zdravstveni inšpektorji v okviru nadzora odvzeli skupaj 25 vzorcev. Vzorčenih je bilo 10 tekstilnih izdelkov v spalnem okolju otrok, deset držal za dudo in dud ter pet barv za tetoviranje oziroma permanentni make-up.

Program vzorčenja glede na tip izdelka prikazuje graf spodaj.

Graf 1 – Program vzorčenja glede na tip izdelka

Tekstilni izdelki v spalnem okolju otrok in držala za dude ter dudu so bili analizirani in ocenjeni glede na različne oblikovne, mehanske in kemijske parametre: mehanske lastnosti po standardih SIST EN 12586, SIST EN 1400, SIST EN 71-1 (če je imel izdelek igralno vrednost), SIST EN 16781, SIST EN 16780 in SIST EN 16779, migracija oziroma vsebnost ftalatov, poliaromatskih ogljikovodikov, zaviralcev gorenja, formaldehida, kontaminantov ter primarnih in sekundarnih aromatskih aminov, v odvisnosti od specifičnih tveganj za določen proizvod. Ocenjena je bila tudi skladnost oznak in varnostnih opozoril. Barve za tetoviranje oziroma permanentni make-up so bile analizirane in ocenjene glede kemijskih in mikrobioloških lastnosti. Ocenjena je bila tudi skladnost sestavin, njihovih oznak in varnostnih opozoril.

V skupini vzorcev tekstilnih izdelkov v spalnem okolju otrok je bilo odvzetih pet vzorcev odejic, štirje vzorci spalnih vreč in en vzorec zaščitne obrobe za posteljico. Slednji je bil tudi edini v celoti skladen. Veliko število neskladnosti v tej skupini izdelkov je tudi posledica dejstva, da so bili standardi SIST EN 16781, SIST EN 16780 in SIST EN 16779 prvič izdani v letu 2018, nekateri vzorčeni izdelki pa so bili dani na trg pred tem časom ali v prehodnem obdobju veljavnosti standarda. To vzorčenje je predstavljalo proaktivno vlogo inšpektorata z namenom osveščanja zavezancev na področju varnostno občutljivih izdelkov za najmlajše. Največ neskladnosti je bilo ugotovljenih glede opozoril za varno uporabo in drugih zahtevanih informacij. Ostale neskladnosti,

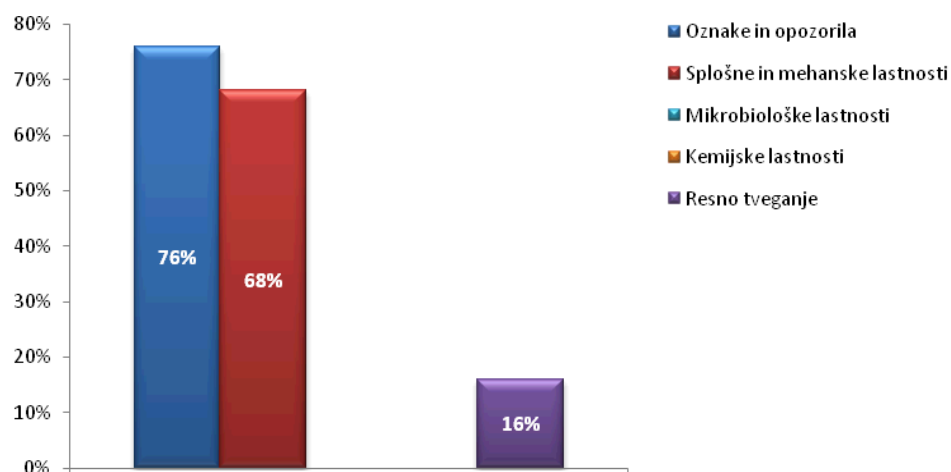
ki jih opredeljujejo standardi, so se nanašale na oblikovanje izdelka (sedem vzorcev), toplotno upornost (dva vzorca) in mehanske ter fizikalne lastnosti (štirje vzorci). Izvedene so bile tudi analize kemijskih lastnosti: formaldehid, aromatski amini, migracija elementov in zaviralci gorenja. Pri nobenem vzorcu ni bila ugotovljena neskladnost glede kemijskih lastnosti. Glede na neskladnosti so bile izvedene ocene tveganja pri sedmih vzorcih in pri nobenem ni bilo ugotovljeno resno tveganje.

Od desetih odvzetih vzorcev držal za dude in dud sta bila v celoti skladna dva vzorca iz te skupine, in sicer en vzorec držala za dude in en vzorec tolažilne dude. Glede oznak in opozoril so bile neskladnosti predvsem zaradi pomanjkljivega navajanja opozoril in navodil. Glede mehanskih lastnosti je bilo osem vzorcev neskladnih, od tega dva tudi zaradi neskladnosti po določenih standarda EN 71-1, saj sta imeli držali za dudo tudi igralno vrednost. Neskladnosti so se nanašale na odsotnost zahtevanih ventilacijskih odprtih, ločitev majhnih trdih delcev, neustrezne dolžine, zloma posameznih trdih delov ter prehajanja skozi testne šablone. Glede kemijskih lastnosti so bila držala analizirana na vsebnost policikličnih aromatskih ogljikovodikov (plastični deli) in neskladnosti niso bile ugotovljene. Pri štirih vzorcih, kjer so nastali majhni trdi deli (zlom, ločitev po nateznem preskusu), je bilo z oceno tveganja ob upoštevanju namena uporabe ugotovljeno resno tveganje.

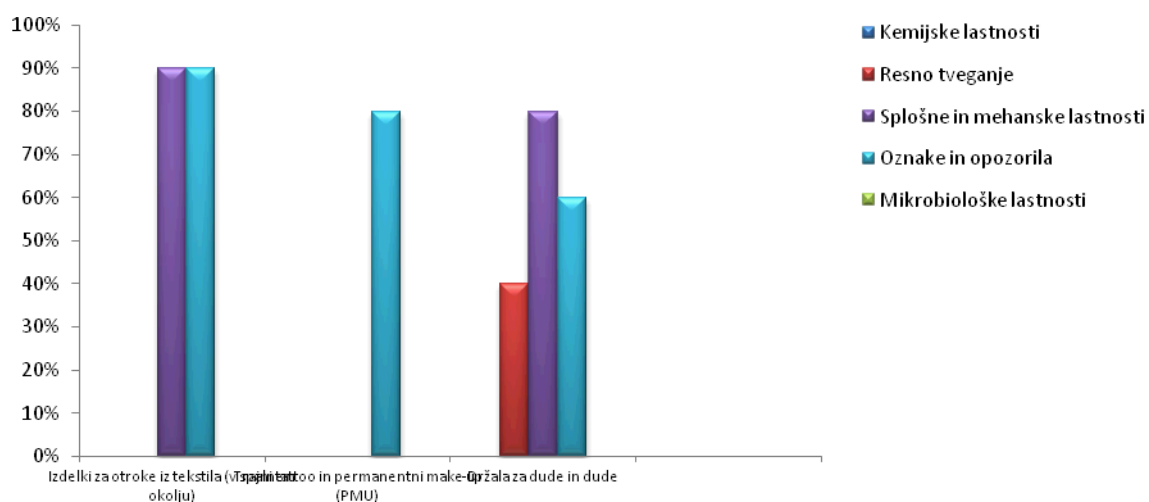
Od petih vzorcev barv za tetoviranje oziroma permanentni make-up je bil v celoti skladen en vzorec. Pomanjkljivost oznak se je nanašala na zahtevano navajanje roka uporabe. Med sestavinami je bilo navedenih nekaj barvil, ki niso uvrščena v sezname dovoljenih v EU. Dva vzorca sta imela med navedenimi sestavinami barvila, ki so dovoljena za kozmetične proizvode, a z omejitvami. Ta dva vzorca sta vsebovala tudi poliaromatske ogljikovodike, vendar je bila vsebnost nižja od mejne vrednosti.

Če povzamemo, je program uradnega rednega nadzora proizvodov splošne varnosti v letu 2019 vključeval 25 vzorcev. Delež vzorcev, ki so bili neskladni glede oznak in opozoril, je bil 76 % (19 vzorcev). Štirje vzorci so bili v celoti skladni, neskladnih je bilo 84% oziroma 21 vzorcev. Delež neskladnosti zaradi splošnih in mehanskih ter termičnih lastnosti je bil 68 % (17 vzorcev). Neskladnosti glede kemijskih lastnosti ni bilo pri nobenem vzorcu. Pri 4 vzorcih je bilo ugotovljeno resno tveganje.

Graf 2 – Pregled vzorcev glede na neskladne parametre

Graf 3 – Pregled parametrov po skupinah izdelkov, kjer so bile ugotovljene neskladnosti

Program vzorčenja na področju kozmetičnih proizvodov

Letni program nadzora kozmetičnih izdelkov je poleg inšpekcijskih pregledov vključeval tudi vzorčenje. V letu 2019 so zdravstveni inšpektorji v okviru rednega nadzora odvzeli 40 vzorcev kozmetičnih izdelkov, in sicer: pet vzorcev otroške dekorativne kozmetike, pet kozmetičnih izdelkov z učinki, 10 kozmetičnih izdelkov, ki ostajajo na koži (pretežno iz uvoza), 10 barv za lase na osnovi kane in 10 vzorcev toaletnih in parfumskih vod.

Program vzorčenja glede na kozmetični proizvod je prikazan v grafu spodaj.

Graf 4 – Program vzorčenja glede na kozmetični proizvod

V vzorcih so bile s kemijsko analizo analizirane koncentracije sestavin, ki so v zakonodaji omejene (konzervansi, barvila) in snovi, ki jih je treba, če so prisotne v določenih koncentracijah, navajati med sestavinami izdelka (alergene snovi). Preverila se je tudi vsebnost prepovedanih snovi, in sicer vsebnost kovin, aromatskih aminov, nitrozaminov, policikličnih aromatskih ogljikovodikov, 1,4- dioksana in nekaterih barvil. Izveden je bil pregled skladnosti označevanja deklariranih sestavin in drugih označb ter navedb na izdelkih.

V skupini toaletnih/parfumskih vod je bilo v celoti skladnih šest vzorcev. Vsi vzorci so bili skladni z zahtevami zakonodaje glede analiziranih kemijskih parametrov (alergenov). Štirje vzorci so bili neskladni glede označevanja, in sicer niso bili označeni nekateri alergeni, ki so bili dokazani z analizo. Pri dveh vzorcih ni bila označena identifikacijska serijska številka in pri enem od teh vzorcev tudi ni bil naveden volumen izdelka.

Vzorci barv za lase na osnovi kane, ki so bili odvzeti v programu uradnega nadzora, so zajemali devet barv za lase in eno barvo za obrvi. V vzorcih je bila izvedena mikrobiološka preiskava in analiza kemijskih parametrov – barvil. Pregledane so bile oznake, opozorila in navedbe. V celoti so

bili skladni trije vzorci. Glede kemijskih parametrov so bile ugotovljene neskladnosti pri treh vzorcih. Pri dveh vzorcih je bila določena koncentracija prisotnih barvil (p-fenilendiamina, p-aminofenola, m-aminofenola) večja od dovoljene. V enem vzorcu je bilo ugotovljena prisotnost barvila o-fenilendiamina, ki v kozmetičnih izdelkih ni dovoljeno. Pri enem vzorcu ocena skladnosti glede barvila p-fenilendiamina ni bila mogoča, ker zaradi pomanjkljivega navodila za uporabo koncentracije barvila v izdelku pri uporabi ni bilo mogoče določiti. Neskladnosti glede mikrobioloških parametrov so bile ugotovljene pri štirih vzorcih. Preiskava je potrdila prisotnost aerobnih mezofilnih bakterij v številu, ki je presegalo dovoljeno mejo. Ti izdelki v primeru stika s poškodovano kožo ali z očmi lahko predstavljajo tveganje za zdravje, če nimajo ustreznih opozoril glede uporabe. Pri treh vzorcih so bile ugotovljene neskladnosti glede označevanja (varnostna opozorila, navodila za uporabo in označevanje barvil). Vsi vzorci, razen enega, so imeli navedbe v zvezi z značilnostmi ali funkcijami izdelka, kot jih opredeljuje 20. člen Uredbe 1223/2009/ES. Navedbe so se nanašale predvsem na poudarjanje prisotnosti/odsotnosti nekaterih sestavin, izvor sestavin, učinkovanje. Ocenjeno je bilo, da so navedbe neskladne pri dveh vzorcih.

Odvzeti vzorci kozmetike, ki ostaja na koži (pretežno iz uvoza) so sestavljali kreme, losioni in geli za nego kože. Od desetih je bilo v celoti skladnih pet vzorcev. Glede kemijskih parametrov je bil neskladen en vzorec, v katerem je bila določena koncentracija prisotnega konzervansa fenoksi etanola večja od dovoljene. Neskladnosti glede mikrobioloških parametrov so bile ugotovljene pri enem vzorcu. Preiskava je potrdila prisotnost aerobnih mezofilnih bakterij v številu, ki je presegalo dovoljeno mejo. Ocenjeno je bilo, da izdelek v primeru stika s poškodovano kožo ali z očmi lahko predstavlja tveganje za zdravje. Štirje vzorci so bili neskladni glede označevanja, saj so imeli pomanjkljive sezname sestavin (manjkajoči alergeni, konzervansi). Poleg tega dva od teh vzorcev nista imela označenih varnostnih opozoril in eden ni imel točne navedbe porekla.

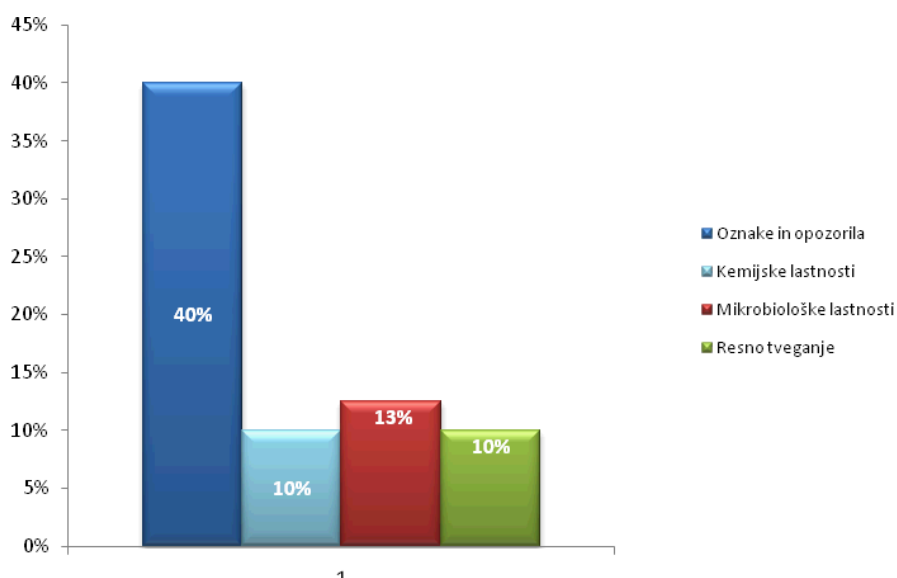
V skupini petih vzorcev kozmetike z učinki sta bila dva izdelka za nego kože z belilnim učinkom, tinktura za nohte, krema za posvetlitev dlačic in krema za nego občutljive kože. V vzorcih so bile izvedene analize kemijskih parametrov (konzervansov, alergenov, aktivnih spojin). Mikrobiološka preiskava je bila izvedena v štirih vzorcih. Vsi vzorci so bili v celoti skladni glede analiziranih kemijskih in mikrobioloških parametrov ter glede označevanja.

Če povzamemo, je program uradnega nadzora kozmetike v letu 2019 vključeval 40 vzorcev kozmetičnih izdelkov. Ugotovljene so bile neskladnosti zaradi kemijskih lastnosti, mikrobioloških lastnosti, označevanja in navedb. Izvedene so bile ocene tveganja, kjer je bilo potrebno. V celoti je bilo skladnih 21 vzorcev (53 %). Kemijska preskušanja so bila izvedena pri vseh 40 vzorcih. Rezultati preskušanja so pokazali, da so bili glede kemijskih parametrov neskladni 4 vzorci. Trije vzorci so bili iz skupine barv za lase (na osnovi kane) in so bili neskladni zaradi presežene koncentracije barvil in zaradi prisotnosti prepovedanega barvila. En neskladen vzorec je bil neskladen zaradi presežene koncentracije konzervansa. Skupni delež neskladnih vzorcev zaradi kemijskih lastnosti je znašal 10 %. Mikrobiološke preiskave so bile izvedene pri 26 vzorcih. Pri petih vzorcih so bile ugotovljene neskladnosti zaradi preseženega števila aerobnih mezofilnih bakterij. Štirje vzorci so bili iz skupine barv za lase (na osnovi kane) in en vzorec iz skupine vzorcev kozmetike, ki ostane na koži (uvožena v EU). Pregled označevanja vzorcev je bil narejen pri vseh 40 vzorcih. Ugotovljeno je bilo 16 neskladnosti glede označevanja in navedb, kar predstavlja 40 % vzorcev. Neskladnosti glede označevanja so bile ugotovljene v vseh skupinah vzorcev razen v skupini vzorcev kozmetike z učinki. Večina neskladnosti je bila povezana z označevanjem varnostnih opozoril, ukrepov in označevanjem sestavin. Med skupinami vzorcev kozmetičnih

izdelkov po deležu neskladnosti izstopajo barve za lase na osnovi kane z ugotovljenimi neskladnostmi v vseh skupinah preskušanih parametrov.

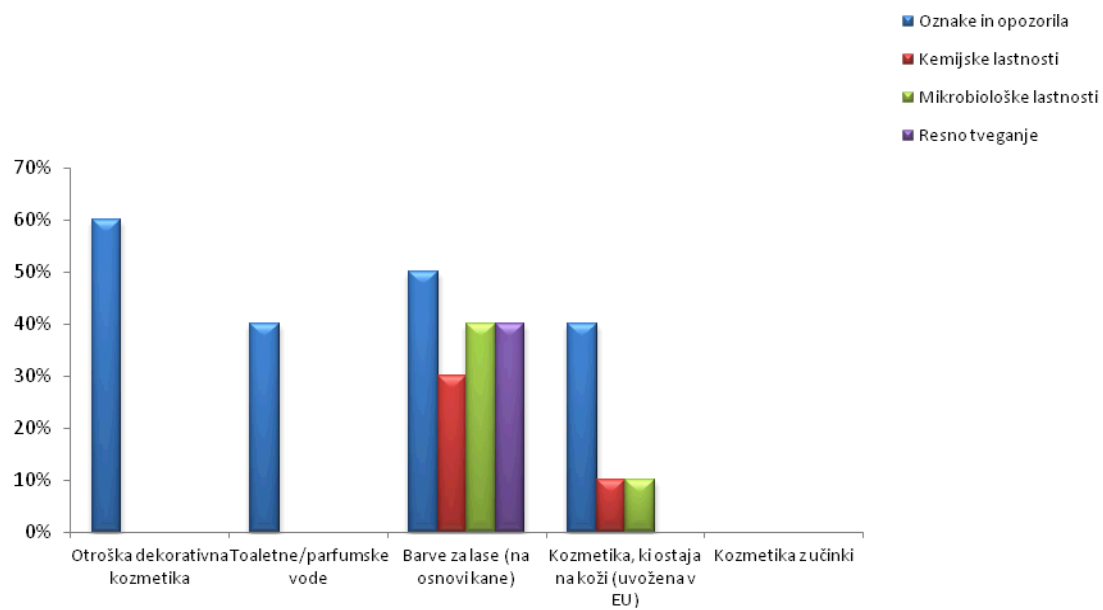
Neskladni vzorci glede na parameter, kjer so bile ugotovljene neskladnosti, so prikazani v grafu.

Graf 5 - Neskladni vzorci glede na parameter in ocena tveganja

Neskladni vzorci po skupinah izdelkov glede na parameter, kjer so bile ugotovljene neskladnosti, so prikazani v grafu spodaj.

Graf 6 - Pregled parametrov po skupinah izdelkov, kjer so bile ugotovljene neskladnosti

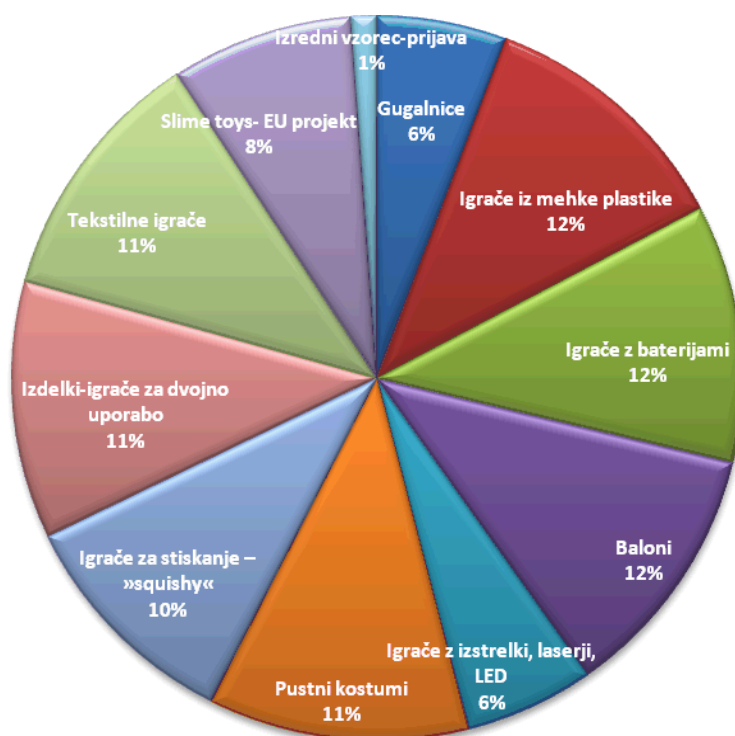

Program vzorčenja na področju igrač

Letni program nadzora je vključeval tudi vzorčenje. V letu 2019 so zdravstveni inšpektorji odvzeli skupno 87 vzorcev igrač. Od tega je bilo v okviru rednega nadzora odvzetih 79 vzorcev, in sicer: pet gugalnic za otroke nad tremi leti starosti, 10 igrač iz mehke plastike, 10 pustnih kostumov, 10 tekstilnih igrač za otroke pod tremi leti starosti, 10 igrač z baterijami, pet igrač z laserji, izstrelki, 10 vzorcev igrač z dvojno uporabo, 10 balonov in 9 vzorcev igrač za stiskanje. Dodatno je bil en vzorec odvzet na podlagi prijave. Sedem vzorcev takoimenovanih »slime toys« je bilo poslano v analizo v švedski laboratorij preko evropskega projekta EU CASP SLIME2019.

Pregled vzorcev glede na tip igrače prikazuje graf spodaj.

Graf 7 – Pregled vzorcev glede na tip igrače

Glede na izvedbo igrače, material in igralno vrednost, so bile posamezne skupine igrač preskušane glede izpolnjevanja zahtev fizikalnih in mehanskih lastnosti, dosegljivosti baterij, kategorije laserja in LED, jakosti zvoka, vnetljivosti, kemijskih lastnosti, kot so migracija oziroma vsebnost kovin, formaldehida, ftalatov, aromatskih aminov, nitrozaminov in nitrozabilnih snovi, kroma 6+, zaviralcev gorenja, policikličnih aromatskih ogljikovodikov, bisfenola A, v odvisnosti od specifičnih

tveganj za določen proizvod. Vse igrače so bile ocenjene glede označevanja v slovenskem, pa tudi v tujem jeziku s strani proizvajalca, če je bilo potrebno.

Od petih vzorcev gugalnic v celoti ni bil skladen noben vzorec. Glede fizikalnih in mehanskih lastnosti je bila ugotovljena neskladnost pri enem vzorcu, saj so bili robovi in vogali nezaobljeni. Ugotovljeno je bilo srednje tveganje. Glavnina neskladnosti pri pregledu oznak, opozoril in navodil, se je nanašala na pomanjkljiva navodila glede varne uporabe, kot določa standard SIST EN 71-8.

Odvzetih je bilo 10 igrač iz mehke plastike in v celoti je bilo skladnih sedem vzorcev. Trije so bili neskladni; eden zaradi oznake CE, v dveh pa so bile v posameznem delu igrače, ugotovljene presežene mejne vrednosti ftalatov in sicer di-2-etilheksil ftalata (DEHP), di-izononil ftalata (DINP) in di-butil ftalata (DBP). Pri obeh igračah je bilo ugotovljeno resno tveganje.

V celoti je bilo skladnih šest vzorcev igrač z baterijami od desetih. Štirje vzorci so bili neskladni glede oznak in opozoril. Manjkala so navodila glede čiščenja, varne sestave igrače in navodila za varno uporabo/ravnanje z baterijami.

Od desetih vzorcev balonov je bilo v celoti skladnih sedem. Dva sta bila neskladna glede označevanja, pri enem vzorcu je bila ugotovljena previsoka vsebnost N-nitrozodimetilamina. Glede na toksično naravo snovi je bila presežena mejna vrednost nesprejemljiva.

Od petih igrač z laserji, LED, izstrelki je bil v celoti skladen en vzorec. Štirje so bili neskladni glede oznak in opozoril, dva od teh tudi glede fizikalnih in mehanskih lastnosti. Pri enem vzorcu je bila ugotovljena presežena jakost zvoka, drug vzorec pa je bil glede fizikalnih in mehanskih lastnosti neskladen zaradi projektilov in LED lučke. Kinetična energija projektila je presegala v standardu določeno vrednost in projektil ni bil iz prožnega materiala. Dodatno je ta vzorec vseboval LED lučko, ki ni bila razvrščena v razred 1, kot se zahteva za igrače in ugotovljeno je bilo, da izdelek predstavlja resno tveganje.

Vzorčenih je bilo 10 pustnih kostumov za otroke pod tremi leti starosti in v celoti so bili skladni štirje vzorci. Šest vzorcev je bilo neskladnih glede oznak in opozoril. Dodatno je bilo ugotovljeno, da so nekatere igrače imele oznako za kemično čiščenje, kar ne ustreza zahtevi, da so tekstilne igrače za otroke, mlajše od treh let, pralne. Glede na izvedene preskuse vnetljivosti in kemijskih lastnosti so bili vsi vzorci skladni.

Od devetih igrač za stiskanje so bili v celoti skladni štirje vzorci. Trije vzorci so bili neskladni zaradi oznak in opozoril; eden od teh tudi zaradi električnih lastnosti, in sicer dosegljivosti majhnih gumbnih baterij. Ta neskladnost je bila ugotovljena še pri enem vzorcu. Za oba vzorca je bil podan zaključek, da gre za resno tveganje. Pri enem vzorcu je bila ugotovljena prisotnost ostre konice, kar pa ni predstavljalo resnega tveganja.

Odvzetih je bilo 10 vzorcev izdelkov - igrač z dvojno uporabo, in sicer obeski za ključ, nahrbtniki, vzglavnik in termofor, vsi tudi s funkcijo igrače. V celoti so bili skladni štirje vzorci. Šest vzorcev je bilo neskladnih zaradi oznak in opozoril, od tega trije še zaradi mehanskih in fizikalnih lastnosti, dva pa zaradi kemijskih lastnosti. Pri dveh vzorcih je bila prisotna ostra konica, pri enem pa je ob testiranju prišlo do ločitve majhnega trdega delca. Oba vzorca s prisotno ostro konico sta bila

neskladna tudi glede migracije niklja (možnost alergije). Pri treh vzorcih je bilo ugotovljeno resno tveganje.

Od desetih vzorcev tekstilnih igrac za otroke pod tremi leti starosti so bili v celoti skladni štirje vzorci. Dva vzorca sta bila neskladna samo zaradi oznak in opozoril. Pri štirih vzorcih je ugotovljena neskladnost zaradi mehanskih in fizikalnih lastnosti, od tega se je pri treh ločila všita plastificirana etiketa (majhen delec). Pri enem vzorcu je bil neskladen samonavijalni mehanizem vrvice in embalažna vrečka je bila pretanka. En vzorec je imel oznako za kemično čiščenje, kar ni primerno za tekstilne igrače, ki so namenjene otrokom, mlajšim od treh let, ki morajo biti pralne.

Vzorec, odvzet na podlagi prijave, je bil analiziran na obstojnost barve in elemente iz standarda SIST EN 71-3 in je bil ustrezen.

Ustrezni je bilo tudi sedem vzorcev takoimenovanih »slime toys«, ki so bili poslani v švedski laboratorij v okviru evropskega projekta EU CASP SLIME2019 in so bili analizirani na element bor. Izvedeni sta bili tudi analizi gostote in viskoznosti, ki omogočata pravilno razvrstitev izdelka in posledično uporabo pravilnega kriterija glede vsebnosti bora.

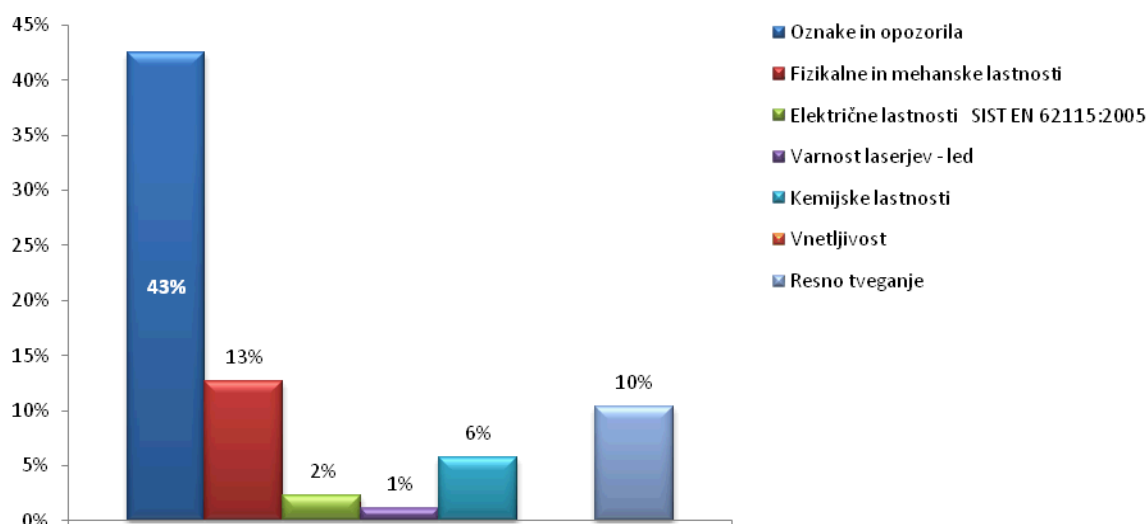
Od 79 odvzetih vzorcev rednega nadzora je bilo neskladnih 42 vzorcev (53 %). Pri 27 vzorcih (34 %) so bile ugotovljene neskladnosti samo zaradi opozoril in/ali označevanja. Zaradi kemijskih lastnosti je bilo neskladnih 5 vzorcev igrac (šest odstotkov), zaradi fizikalno-mehanskih 11 vzorcev (14 %) in trije vzorci (štiri odstotke) zaradi prisotnosti neustrezne LED lučke in dosegljivosti baterij. Neskladnosti zaradi označevanja niso predstavljale večjega tveganja, razen v specifičnem primeru opozoril in navodil za uporabo ter vzdrževanje gugalnic. Izvedenih je bilo 60 preskusov mehanskih lastnosti in 19 preskusov električnih lastnosti (dosegljivost baterij, LED lučke). Ugotovljene so bile neskladnosti predvsem zaradi ostre konice, ločenega majhnega trdega delca, prevelike glasnosti, nevarnega trdega izstrelka, neustreznega samonavijalnega mehanizma, dosegljivosti gumbnih baterij, neustrezne razvrstitve LED lučke, presežene jakosti zvoka ter premajhne debeline embalažne plastične vrečke. Skupno je bilo izvedenih 150 analiz kemijskih lastnosti posameznih delov igrac. Neskladnosti so bile ugotovljene pri dveh vzorcih zaradi prisotnosti ftalatov, pri enem vzorcu zaradi N-nitrozodimetilamina in pri dveh vzorcih zaradi migracije niklja. Glede vnetljivosti je bilo analiziranih 13 vzorcev, 10 pustnih kostumov in treh vzorci tekstilnih igrac. Neskladnosti ni bilo. Zaradi ugotovljenih neskladnosti je bilo izdelanih 16 ocen tveganja. Pri devetih vzorcih od 79 odvzetih vzorcev (11 %) je bilo ocenjeno resno tveganje in sicer: zaradi vsebnosti spojin, ki so rakotvorne in strupene za razmnoževanje; migracije niklja, ki lahko povzroči alergijo; ločitve majhnih delov in tveganja zadušitve ter pri enem vzorcu zaradi presežene dovoljene jakosti zvoka; neustrezne LED lučke ter neustreznega materiala izstrelka in posledično možnosti poškodbe.

Skladen je bil vzorec odvzet na podlagi prijave in ravno tako sedem vzorcev odvzetih v okviru evropskega projekta EU CASP SLIME2019.

Če povzamemo, je program rednega in dodatnega nadzora ter vzorčenja v okviru evropskega projekta v letu 2019 vključeval 87 vzorcev igrac, od tega je bilo skladnih 52 % vzorcev. Zaradi opozoril in/ali označevanja je bilo neskladnih 37 (43 %) vzorcev, zaradi kemijskih lastnosti pet

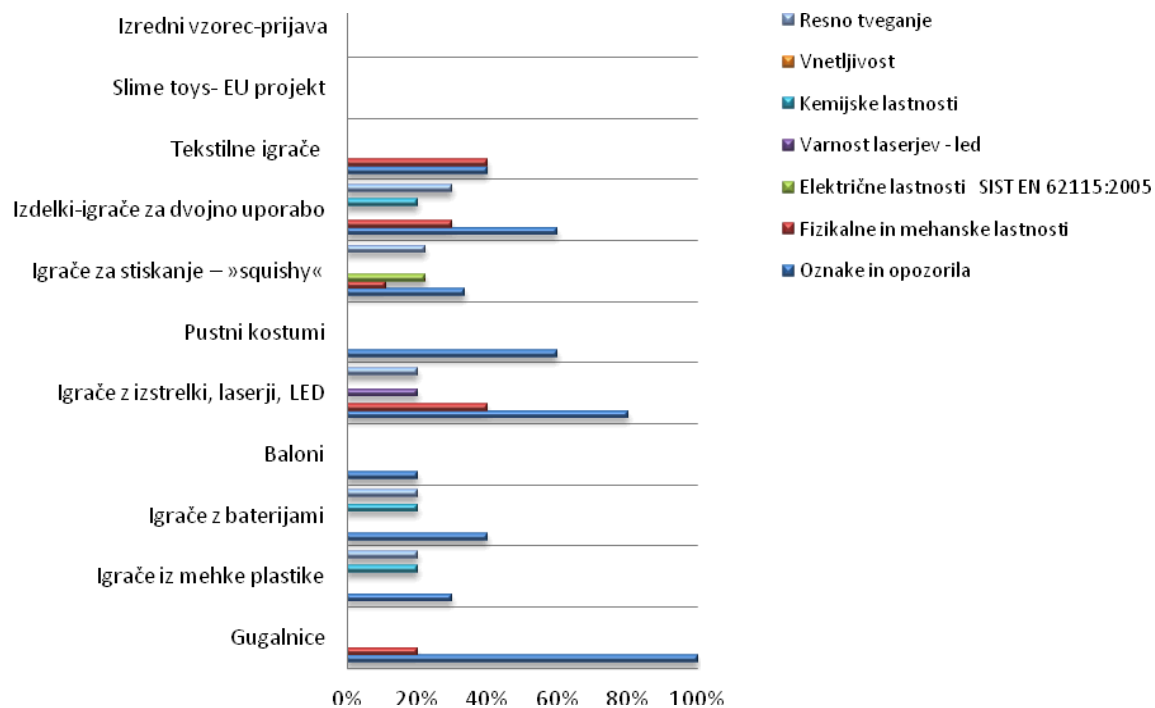
vzorcev igrač (šest odstotkov), zaradi fizikalno-mehanskih 11 vzorcev (13 %), dva vzorca zaradi dosegljivosti baterij (dva odstotka) in en vzorec (en odstotek) zaradi prisotnosti neustrezne LED. Resno tveganje je bilo ocenjeno pri devetih od skupno 87 vzorcev (10 %).

Graf 8 – Pregled parametrov, kjer so bile ugotovljene neskladnosti in ocena tveganja

Pregled parametrov po skupinah izdelkov, kjer so bile ugotovljene neskladnosti, je prikazan v spodnjem grafu.

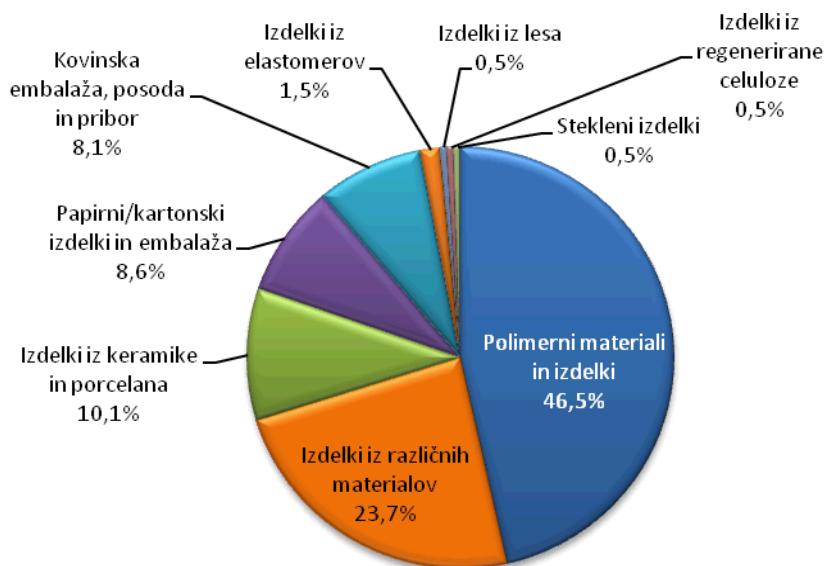
Graf 9 - Pregled parametrov po skupinah izdelkov, kjer so bile ugotovljene neskladnosti

Program vzorčenja na področju materialov in izdelkov, namenjenih za stik z žvili

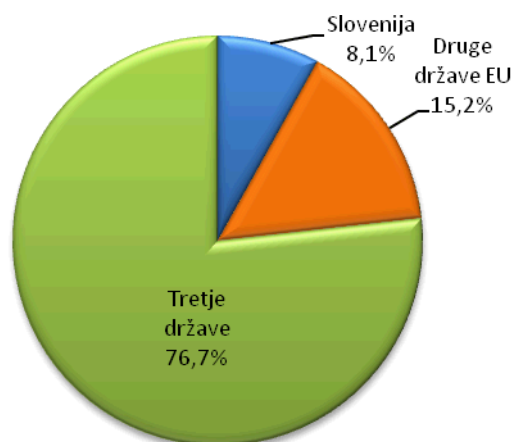
V letu 2019 je Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije v okviru uradnega nadzora odvzel 198 vzorcev materialov in izdelkov, namenjenih za stik z žvili, iz naslednjih skupin: 92 vzorcev polimernih (plastičnih) materialov in izdelkov, 47 vzorcev izdelkov iz različnih materialov (npr. mali gospodinjski aparati, laminati različnih materialov, kovinska posoda s premazi, ...), 20 vzorcev izdelkov iz keramike in porcelana, 17 vzorcev papirnih/kartonskih izdelkov in embalaže, 16 vzorcev iz skupine kovinska embalaža, posoda in pribor, tri vzorce izdelkov iz elastomerov ter po en vzorec iz skupin izdelki iz lesa, regenerirane celuloze in stekleni izdelki. Skupine odvzetih vzorcev so prikazane spodaj.

Graf 10 – Vzorci glede na vrsto materiala

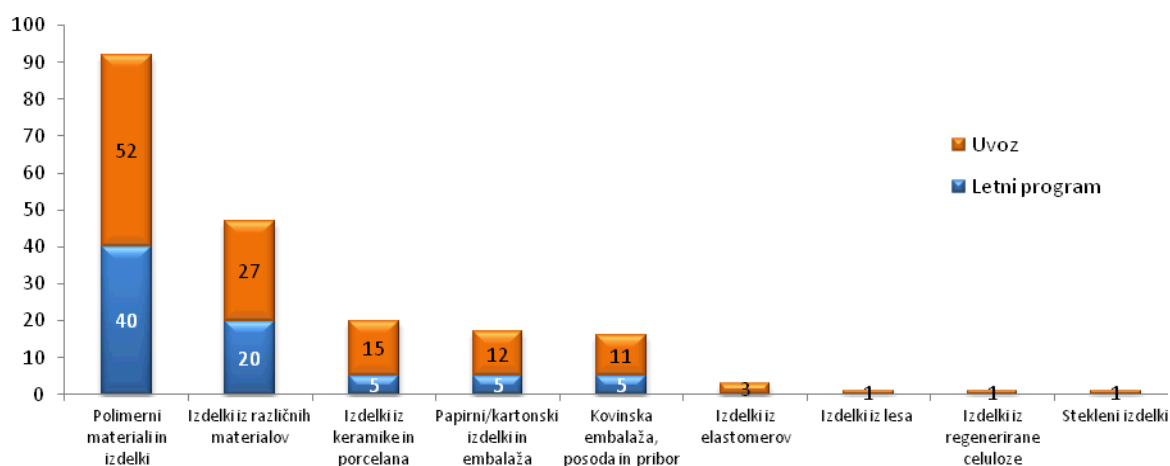
Slovenskega porekla je bilo 16 vzorcev, iz ostalih držav članic Evropske unije 30 vzorcev, 152 vzorcev pa je izviralo iz tretjih držav. Deleži analiziranih vzorcev po poreklu so prikazani v grafu spodaj.

Graf 11 – Delež analiziranih vzorcev po poreklu

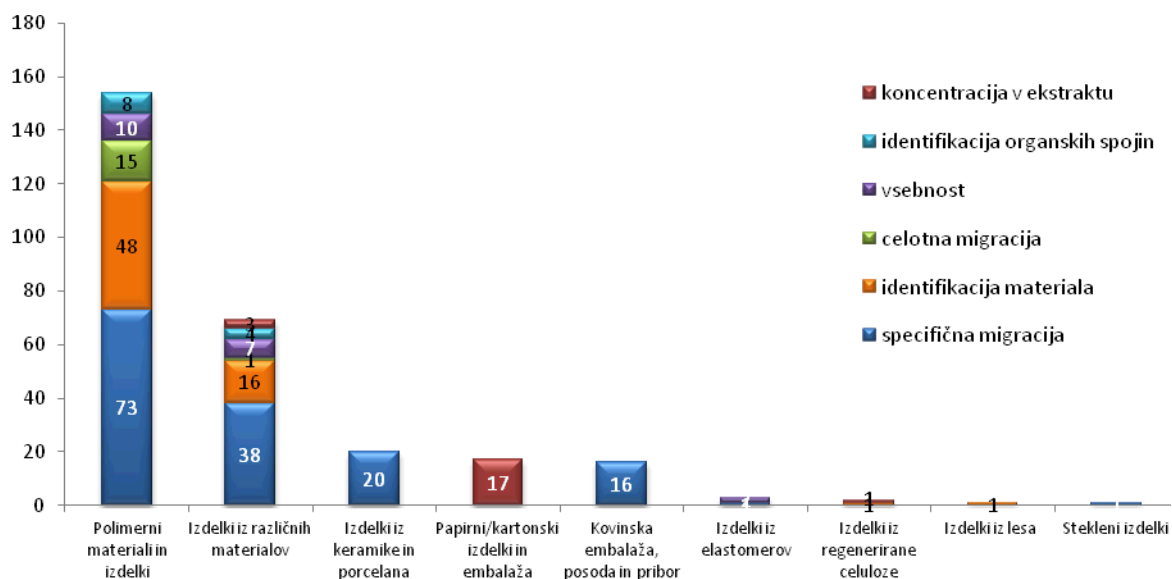
Od skupno 198 vzorcev jih je bilo 75 odvzetih v okviru letnega programa vzorčenja, 123 pa v okviru uradnega nadzora ob vnosu (uvoz). Število odvzetih vzorcev po skupinah vzorcev in povodu vzorčenja je prikazan v naslednjem grafu.

Graf 12 – Število odvzetih vzorcev po skupinah in povodu vzorčenja

Vzorci so bili preskušani na eno ali več skupin preskušanj. V 149 vzorcih izdelkov se je določala specifična migracija ene ali več snovi (monomeri, kovine, razgradni produkti, aditivi...), pri 66 vzorcih identifikacija materiala, pri 21 vzorcih koncentracija spojine v ekstraktu (aditivi, kovine,...), pri 19 vzorcih vsebnost spojin (hlapne spojine, izocianati), pri 16 vzorcih celotna migracija v različne modelne raztopine oziroma medije in pri 12 vzorcih identifikacija organskih spojin. Število vzorcev iz posameznih skupin materialov, ki so bili preskušani v okviru posamezne skupine preskušanj, je prikazano v grafu spodaj.

Graf 13 – Število vzorcev po skupinah materialov in skupinah preskušanj

Od skupnega števila odvzetih vzorcev je bilo kot neskladno ocenjenih devet vzorcev. Od tega jih je bilo pet odvzetih v okviru programa vzorčenja, štirje pa v okviru uradnega nadzora ob uvozu.

Iz skupine polimernih materialov in izdelkov je bilo kot neskladno ocenjenih pet vzorcev. V dveh vzorcih lončkov z vsebnostjo bambusa in melaminske smole, ki se zaradi svoje sestave uvrščata v skupino melaminska posoda in pribor, je bila ugotovljena previsoka specifična migracija melamina, v enem pa dodatno tudi previsoka specifična migracija formaldehida. V dveh vzorci kuhinjskih pripomočkov iz poliamida oz. najlona je bila ugotovljena previsoka specifična migracija primarnih aromatskih aminov. Kot neskladen je bil ocenjen tudi vzorec potiskane embalaže iz polipropilena zaradi previsoke specifične migracije benzofenona.

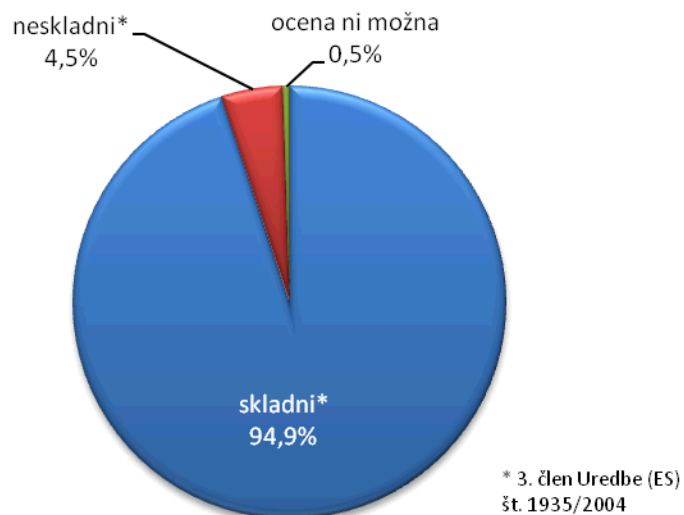
Iz skupine kovinska embalaža, posoda in pribor sta bila kot neskladno ocenjena dva vzorca. Pri vzorcu lonca iz aluminija je bila ugotovljena visoka specifična migracija aluminija, z oceno tveganja pa je bilo ugotovljeno, da vzorec predstavlja nesprejemljivo tveganje za zdravje potrošnikov. Pri nožu s kovinskim rezilom pa je med preskušanjem prišlo do korozije. Zaradi spremembe namembnosti (izdelek ne bo namenjen stiku z živili) ukrepov ni bilo.

Iz skupine papirni/kartonski izdelki in embalaža je bil kot neskladen ocenjen en vzorec papirnatih servietov (z oznako za stik z živili) zaradi migracije primarnih aromatskih aminov.

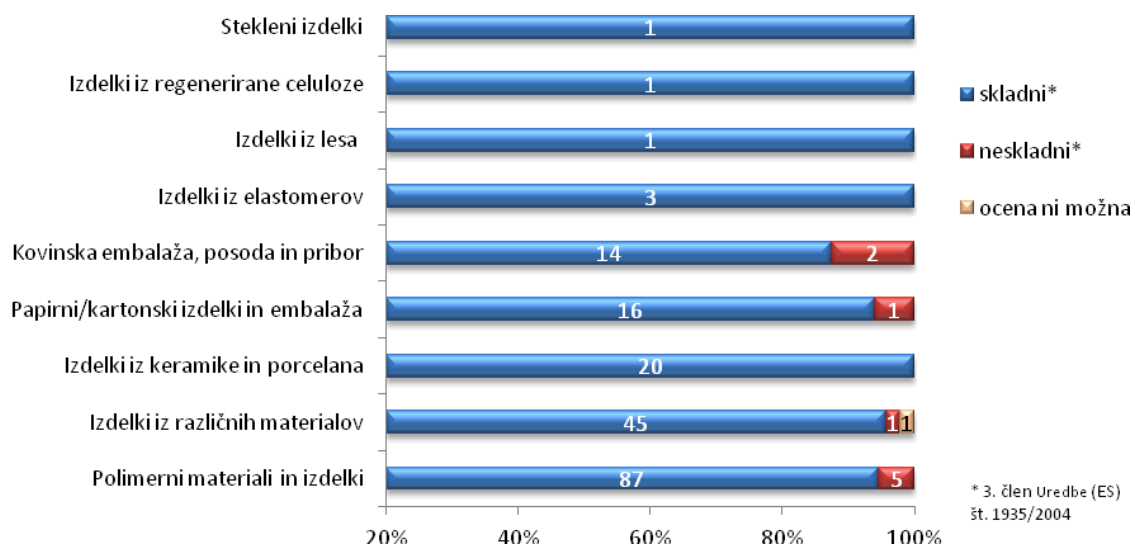
En vzorec je bil neskladen tudi iz skupine izdelkov iz različnih materialov in sicer vzorec embalažne folije za živila, sestavljen iz papirja in polimernega materiala zaradi migracije primarnih aromatskih aminov.

Pri enem vzorcu iz skupine izdelkov iz različnih materialov ocena skladnosti v povezavi z vsemi rezultati preskušanja ni bila možna. Ugotovljena je bila migracija ene od spojin, ki sodi med fotoiniciatorje, za katero zaradi pomanjkanja zanesljivih toksikoloških podatkov o učinkih te spojine, ocena tveganja ni bila možna. Deleži neskladnih vzorcev glede na celotno število odvzetih vzorcev in glede na skupine materialov so prikazani v grafih v nadaljevanju.

Graf 14 – Delež neskladnih vzorcev glede na celotno število odvzetih vzorcev

Graf 15 – Število in delež neskladnih vzorcev glede na skupine materialov

Delež neskladnih vzorcev v letu 2019 (4,5%) je v primerjavi z letom 2018 (1,6 %) višji in prvič po letu 2009 presega štiri odstotke. Največje število neskladnih vzorcev je bilo iz skupine polimernih materialov in izdelkov. Zaradi ugotovljenih neskladnosti, raznovrstnosti izdelkov in široke uporabe je iz te skupine tudi največ odvzetih vzorcev.

Program vzorčenja na področju zdravstvene ustreznosti oziroma varnosti živil in hrane

V letu 2019 so zdravstveni inšpektorji v okviru uradnega nadzora odvzeli 129 vzorcev živil, in sicer 76 vzorcev prehranskih dopolnil in 53 vzorcev živil za posebne skupine, od tega 44 vzorcev živil namenjenih dojenčkom in majhnim otrokom (otroška hrana) in devet vzorcev živil za posebne zdravstvene namene. Vzorci po skupinah živil so prikazani v grafu spodaj.

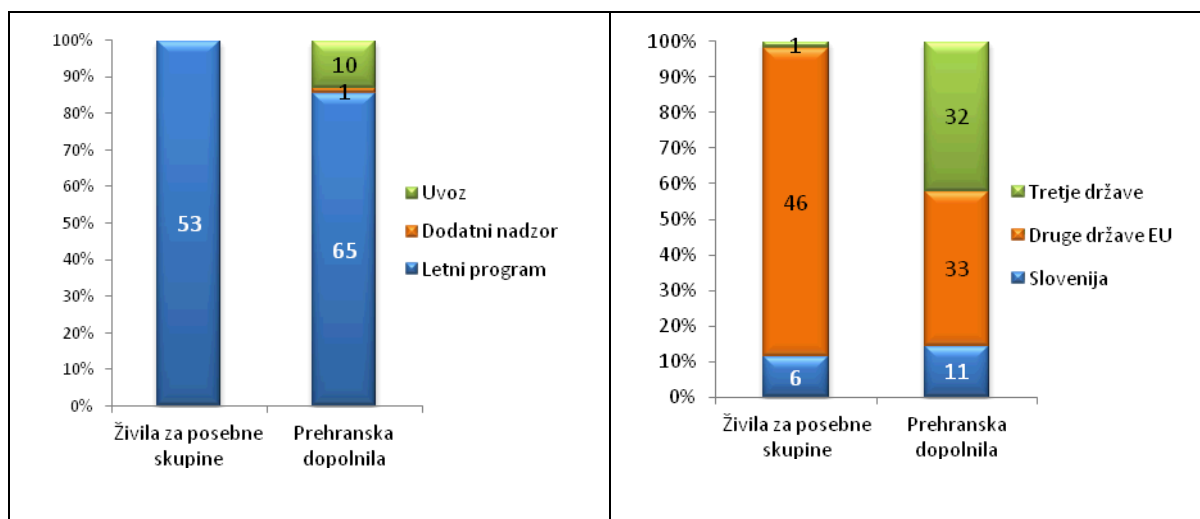
Graf 16 – Vzorci po skupinah živil

Od skupnega števila vzorcev jih je bilo 118 odvzetih v okviru letnega programa vzorčenja, eden v okviru dodatnega nadzora in 10 v okviru uradnega nadzora ob uvozu. Slovenskega porekla je bilo 17 vzorcev, iz drugih držav članic Evropske unije je bilo 79 vzorcev, 33 vzorcev je izviralo iz tretjih držav. Navedba porekla za tovrstna živila ni obvezen element označbe. Nosilec dejavnosti se za navedbo porekla lahko odloči prostovoljno, v kolikor pa tega podatka na označbi ni in ni naveden proizvajalec ali podatek, kje je izdelek proizveden, se za namen poročanja o izvoru odvzetih vzorcev upošteva podatek o državi nosilca dejavnosti, ki je odgovoren za izdelek in je naveden na označbi. Število oziroma deleži analiziranih vzorcev po povodu in poreklu oziroma izvoru so prikazani v grafih spodaj.

Graf 17 – Število/delež vzorcev glede na povod vzorčenja

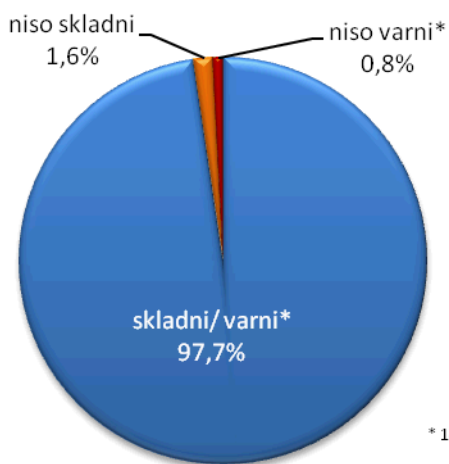
Graf 18 – Število/delež vzorcev glede na poreklo /izvor

Od 129 odvzetih vzorcev živil je bilo za en vzorec prehranskega dopolnila ocenjeno, da ni skladen s 14. členom Uredbe (ES) št. 178/2002 oziroma, da ni varen. V vzorcu prehranskega dopolnila za povečanje spolne moči je bila ugotovljena prisotnost analogov učinkovin zdravil (analogi zaviralcev PDE-5).

Dva vzorca prehranskega dopolnila z vitaminom C sta bila ocenjena kot neskladna zaradi prenizke vsebnosti vitamina glede na navedeno vsebnost na označbi.

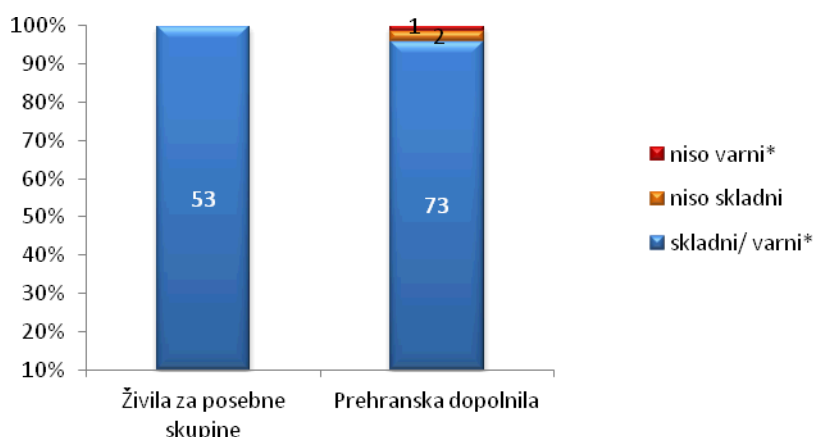
Graf 19 - Deleži vzorcev živil glede na oceno varnosti

* 14. člen Uredbe (ES) št. 178/2002

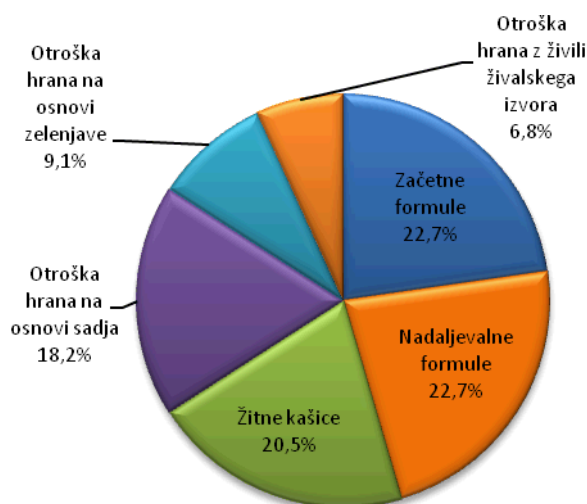
Vsi vzorci živil za posebne skupine (otroška hrana in živila za posebne zdravstvene namene) so bili ocenjeni kot skladni in varni.

Graf 20 – Število vzorcev po posameznih skupinah glede na oceno skladnosti/varnosti

53 vzorcev živil za posebne skupine je sestavljalo 44 vzorcev otroške hrane in devet vzorcev živil za posebne zdravstvene namene. Skupino vzorcev otroške hrane je sestavljalo 10 vzorcev začetnih formul za dojenčke in 10 vzorcev nadaljevalnih formul, devet vzorcev otroške hrane na osnovi predelanih žit – žitne kašice, ter 15 vzorcev ostale otroške hrane, ki jo je sestavljalo osem vzorcev na osnovi sadja, štiri vzorci na osnovi zelenjave in trije s sestavinami živalskega izvora. Od devetih vzorcev živil za posebne zdravstvene namene so bili štiri namenjenih dojenčkom, pet pa ostali populaciji. Deleži vzorcev po posameznih skupinah otroške hrane in živil za posebne zdravstvene namene so prikazani v spodnjih dveh grafih.

Graf 21 - Delež vzorcev po posameznih skupinah otroške hrane

Graf 22 - Delež vzorcev po posameznih skupinah živil za posebne zdravstvene namene

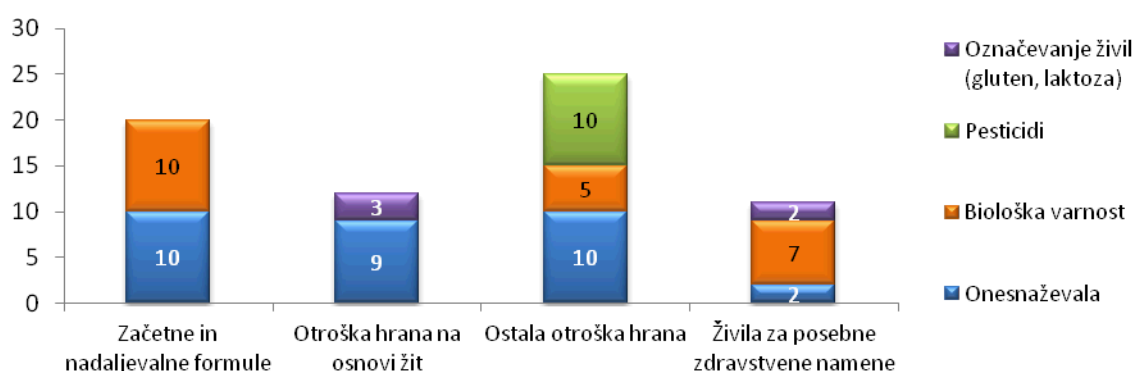
15 vzorcev živil, namenjenih dojenčkom in majhnim otrokom, je bilo analiziranih glede biološke varnosti (*Salmonella spp.*, *Cronobacter spp.*, *Listeria monocytogenes*), 29 vzorcev glede vsebnosti onesnaževal (kovine, policiklični aromatski ogljikovodiki, mikotoksini, akrilamid, eruka kislina, nitrati, tropanski alkaloidi, alkaloidi rožička, dioksini in PCB), 10 vzorcev (ostala otroška hrana)

dodatno glede vsebnosti ostankov pesticidov in trije vzorci glede prisotnosti alegena (gluten). Vsi vzorci so bili ocenjeni kot skladni.

V sedmih vzorcih živil za posebne zdravstvene namene so bili analizirani mikrobiološki parametri, ki opredeljujejo mikrobiološko varnost živil (*Salmonella spp.*, *Listeria monocytogenes*), v dveh vzorcih pa vsebnost onesnaževal (kovine, aflatoksin M1, policiklični aromatski ogljikovodiki) in vsebnost laktoze, ki je izdelka, glede na navedbo na označbi, nista vsebovala.

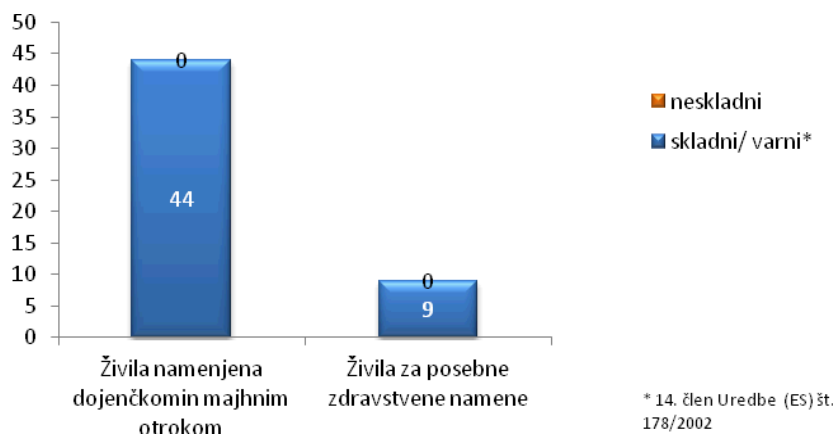
Število vzorcev, ki so bili preskušani na posamezne skupine parametrov, je prikazano v grafu.

Graf 23 – Število vzorcev po skupinah vzorcev in parametrih preskušanja

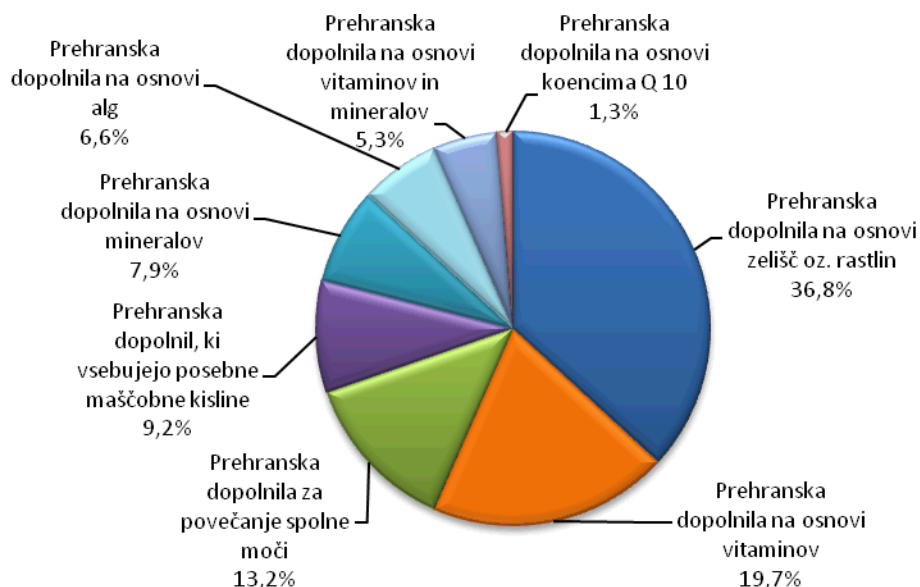
Vsi vzorci živil za posebne skupine so bili ocenjeni kot skladni in varni.

Graf 24 Število vzorcev po skupinah vzorcev in oceni skladnosti/varnosti*

V letu 2019 je bilo odvzetih in preskušanih 76 vzorcev prehranskih dopolnil, od tega 28 vzorcev prehranskih dopolnil na osnovi zelišč oziroma rastlin, 15 vzorcev prehranskih dopolnil na osnovi vitaminov, 10 vzorcev prehranskih dopolnil za povečanje spolne moči, sedem vzorcev prehranskih dopolnil, ki vsebujejo posebne maščobne kisline, šest vzorcev prehranskih dopolnil na osnovi mineralov, pet vzorcev prehranskih dopolnil na osnovi alg, štirje vzorci na osnovi vitaminov in mineralov ter en vzorec na osnovi koecima Q10. Deleži vzorcev glede na sestavo oziroma namen uporabe so prikazani v grafu v nadaljevanju.

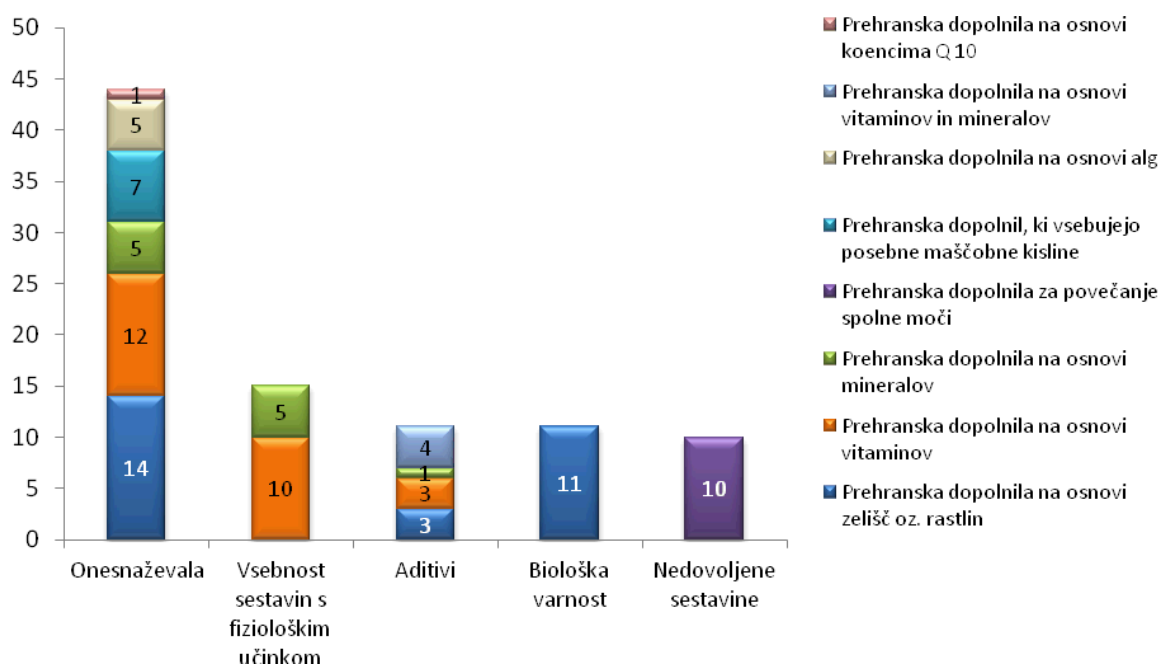
Graf 25 – Deleži preskušanih vzorcev prehranskih dopolnil glede na sestavo oziroma namen uporabe

Pri 44 vzorcih se je preverjala vsebnost onesnaževal (kovine, policiklični aromatski ogljikovodiki, dioksini in PCB), pri 15 vzorcih sestava - vsebnost glavne sestavine (vitamin C oz. cink), pri 11 vzorcih skladnost uporabe aditivov (konzervansi oz. sladilo), pri 11 vzorcih biološka varnost (*Salmonella spp.*) in pri 10 vzorcih prisotnost nedovoljenih učinkovin zdravil (sildenafil, tadalafil, avanafil, vardenafil in analogi).

Število vzorcev iz posamezne skupine prehranskih dopolnil, ki so bili preskušani na posamezne skupine parametrov, je prikazano v grafu v nadaljevanju.

Graf 26 – Število vzorcev prehranskih dopolnil glede na skupine vzorcev in skupine preskušanj

Vseh 44 vzorcev, ki so bili preskušani glede vsebnosti onesnaževal (kovine, policiklični aromatski ogljikovodiki, dioksini in PCB), je bilo ocenjeno kot skladnih oz. varnih.

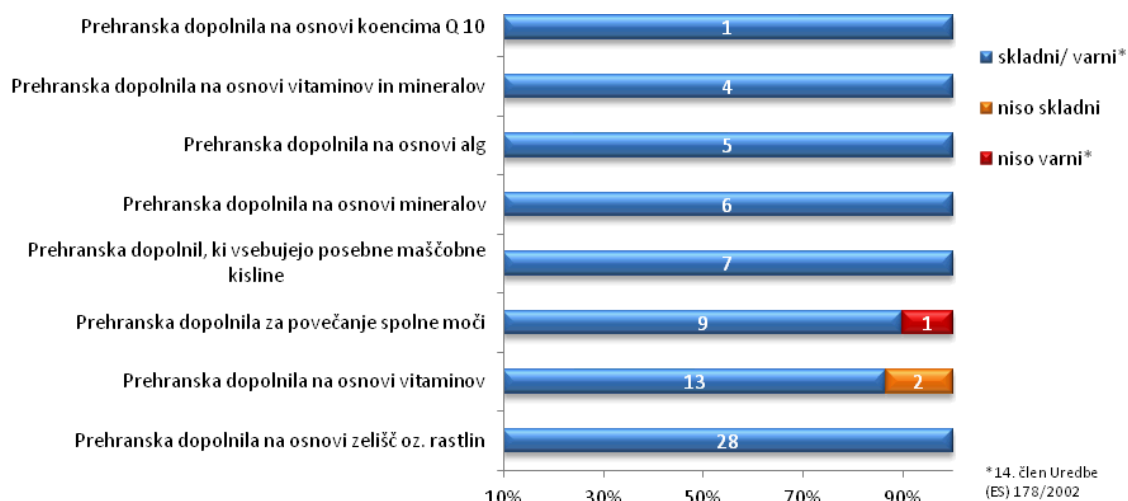
Od 15 vzorcev, ki smo jih preverjali glede vsebnosti glavne sestavine, od tega 10 glede vsebnosti vitamina C in 5 glede vsebnosti minerala cinka, sta bila dva vzorca na osnovi vitamina C, zaradi prenizke vsebnosti vitamina, ocenjena kot neskladna. Za oceno skladnosti so bile uporabljene Smernice za pristojne organe za nadzor skladnosti z zakonodajo EU v zvezi z določitvijo dovoljenih odstopanj za hranilne vrednosti, navedene na oznaki.

Vseh 11 vzorcev prehranskih dopolnil na osnovi zelišč oz. rastlin, ki so bili preskušani glede biološke varnosti, je bilo ocenjenih kot varnih. Prav tako je bilo kot skladnih in s tem varnih ocenjenih 11 vzorcev prehranskih dopolnil, ki so bili preskušani glede uporabe aditivov za živila.

Od 10 vzorcev, ki so bili preskušani glede prisotnosti nedovoljenih učinkovin zdravil (sildenafil, tadalafil, avanafil, vardenafil in analogi), je bila prisotnost nedovoljenih analogov učinkovin zdravil ugotovljena v enem vzorcu prehranskega dopolnila za povečanje spolne moči, odvzetega v okviru letnega programa vzorčenja. Ocenjeno je bilo, da vzorec, v skladu z določili 14. člena Uredbe (ES) 178/2002, ni varen.

Pregled števila vzorcev glede na oceno skladnosti/varnosti po posameznih skupinah prehranskih dopolnil je prikazano v grafu v nadaljevanju.

Graf 27 - Pregled števila vzorcev glede na oceno skladnosti/varnosti po posameznih skupinah prehranskih dopolnil

V skupini živil za posebne skupine (otroška hrana in živila za posebne zdravstvene namene) neskladnosti, na podlagi katerih bi bilo opredeljeno, da vzorci niso varni, ne beležimo že več let. Ker gre za živila, ki so namenjena najbolj občutljivi populaciji, so redno vključena v letni program vzorčenja.

V skupini prehranskih dopolnil pa se vsako leto srečamo z vzorci, za katere je ocenjeno, da niso varni. V letu 2017 je bil tak en vzorec (1,3 %), v letu 2018 štiri vzorci (4,9 %), v letu 2019 pa ponovno 1 vzorec (1,3 %). Poleg tega pa ugotavljamo tudi neskladnosti, ki ne predstavljajo tveganja za zdravje.

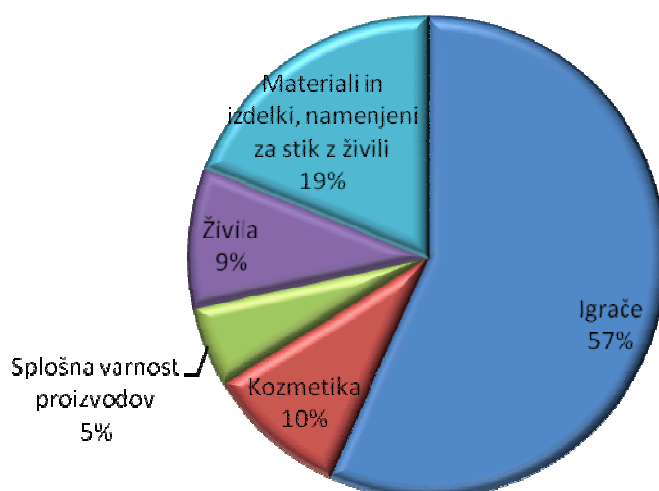
7. OBVEŠČANJE IN SODELOVANJE

7.1 OBVEŠČANJE JAVNOSTI IN ČLANIC EVROPSKE UNIJE O NEVARNIH IZDELKIH

Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije je o tistih neskladnih proizvodih, ki so predstavljali tveganje za zdravje ljudi, obveščal javnost z objavami podatkov na svojih spletnih straneh.

Na svojih spletnih straneh je inšpektorat leta 2019 objavil 74 obvestil o nevarnih proizvodih. Med obvestili je bilo največ obvestil o neskladnih igračah in sicer 42, sledilo je 14 obvestil s področja materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živili, sedem obvestil s področja živil, sedem obvestil s področja kozmetike in štiri obvestila s področja izdelkov, ki spadajo pod Zakon o splošni varnosti proizvodov. Delež obvestil potrošnikom po področjih je prikazan v spodnjem grafu.

Graf 28 – Delež obvestil potrošnikom po področjih

7.2 SISTEM HITREGA OBVEŠČANJA ZA ŽIVILA IN KRMO - RASFF

Rapid Alert System for Food and Feed (RASFF) je sistem hitrega obveščanja za živila in krmo. V RASFF je vključenih vseh 28 držav članic Evropske unije, Evropska komisija in Evropska agencija za varnost hrane (EFSA). Polnopravne članice RASFF so tudi Islandija, Liechtenstein in Norveška.

RASFF je glavno orodje za hiter odziv na nevarnost v zvezi z živili in krmo v Evropski uniji. Če se ugotovi nevarnost za zdravje, se s sistemom RASFF informacije med Evropsko komisijo, EFSA in organi za nadzor živil in krme v državah, ki so vključene v sistem, širijo hitro in učinkovito.

Tako se lahko države hitro in usklajeno odzovejo ter s tem preprečijo, da bi tveganje, povezano z varnostjo živil, ogrozilo potrošnike. Sistem sestavljajo kontaktne točke v vseh državah članicah RASFF, članskih organizacijah in pri Evropski komisiji, ki si izmenjujejo informacije o vsakršnem tveganju za zdravje. Sistem deluje nepretrgoma, s čimer se zagotavlja, da so nujna obvestila poslana in sprejeta v čim krajšem času ter se pristojni organi nanje čim prej odzovejo.

Država članica RASFF, ki ima kakršen koli podatek o resnem tveganju za zdravje v zvezi s hrano ali krmo, mora preko sistema RASFF nemudoma obvestiti Evropsko komisijo. Evropska komisija nato takoj obvesti druge članice, da sprejmejo ustrezne ukrepe. To lahko pomeni tudi, da se izdelek umakne s trga, da se zaščiti zdravje potrošnikov. Komisija oceni vsa prejeta obvestila in jih z eno od štirih vrst obveščanja (opozorilo, informacija, zavrnitev na meji, novica) posreduje vsem članicam RASFF. Članice ukrepajo glede na vrsto obvestila in o sprejetih ukrepih takoj obvestijo Komisijo. Članice lahko na primer umaknejo ali odpokličejo izdelek s trga. Zavrnitev na meji se poleg tega prenese na vse mejne kontrolne točke, tj. prehode vseh 28 držav članic EU, Liechtensteina, Norveške in Švice. S tem se prepreči, da bi se zavrtni izdelek znova vnesel v EU prek druge mejne kontrolne točke.

Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije je do 15. aprila 2010 sodeloval v sistemu RASFF kot nacionalna kontaktna točka, od takrat dalje sodeluje kot kontaktna točka.

V letu 2019 je Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije obravnaval skupaj 514 obvestil, ki jih je prejel iz sistema RASFF, od tega se je 26 obvestil nanašalo na nevarne izdelke, posredovane na slovensko tržišče (17 obvestil na področju živil in devet obvestil na področju materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živili). Na podlagi analiz odvzetih vzorcev je inšpektorat v sistem RASFF na področju živil posredoval eno obvestilo, ki se je nanašalo na prehransko dopolnilo z vsebnostjo nedovoljenih sestavin (analogov učinkovine zdravil). Na področju materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živili smo posredovali osem obvestil o ugotovljenih nevarnih izdelkih, najdenih na slovenskem tržišču, od katerih so se štiri nanašala na preseženo migracijo primarnih aromatskih aminov, po eno pa na preseženo migracijo aluminija, benzofenona in melamina.

7.3 EVROPSKI SISTEM UPRAVNE POMOČI IN SODELOVANJA V SKLADU Z UREDBO (ES) ŠT. 882/2004 – AAC

Administrative Assistance and Cooperation (AAC) je sistem za izvedbo postopka upravne pomoči in sodelovanja med državami članicami in Komisijo. Uporablja se v skladu z Uredbo (EU) 2017/625 o izvajanju uradnega nadzora in drugih uradnih dejavnosti, da se zagotovi uporaba zakonodaje o živilih in krmih, pravil o zdravju in dobrobiti živali ter zdravju rastlin in fitofarmacevtskih sredstvih. Omogoča izmenjavo informacij v primerih neskladnosti, ki ne pomenijo tveganja za zdravje ljudi.

Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije se vključuje v sistem v skladu s pravili, ki jih je določila Komisija.

V letu 2019 je inšpektorat obravnaval tri obvestila, ki jih je prejel iz sistema AAC, od tega sta se dve obvestili nanašali na preverjanje načina poslovanja podjetij, eno pa na neskladno oglaševanje prehranskega dopolnila. Na podlagi prijav je inšpektorat v sistem AAC posredoval dve obvestili, in sicer zaradi neustreznih organoleptičnih lastnosti izdelka za stik z živili in zaradi preverjanja sledljivosti prehranskega dopolnila. Na podlagi analize vzorca folije za živila pa je bila v sistem AAC posredovana informacija o specifični migraciji hlapnih organskih spojin.

7.4 EVROPSKI SISTEM IZMENJAVE INFORMACIJ – SAFETY GATE RAPEX

Safety Gate Rapid Alert System for Non-Food Consumer Products (Safety Gate RAPEX) je sistem za hitro izmenjavo informacij med nadzornimi organi držav članic in Evropsko komisijo o ukrepih za preprečitev ali omejitev trženja ali uporabe proizvodov, namenjenih potrošnikom, ki ogrožajo

zdravje in varnost potrošnika v Evropski Uniji (izjema so hrana, zdravila in medicinski pripomočki, za katere obstajajo drugi sistemi izmenjave informacij).

Pravna podlaga za vzpostavitev sistema RAPEX je Direktiva o splošni varnosti proizvodov 2001/95/ES. Sistem RAPEX zajema tako informacije o prisilnih ukrepih, ki jih odredi pristojni nadzorni organ, kot tudi o ukrepih, ki jih prostovoljno izvedejo gospodarski subjekti.

Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije v sistemu RAPEX sodeluje v okviru nacionalne mreže, ki vključuje Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo in organe, pristojne za nadzor izvajanja zakona o splošni varnosti proizvodov, med njimi Finančno upravo Republike Slovenije, Urad Republike Slovenije za kemikalije in Tržni inšpektorat Republike Slovenije; slednji je tudi nacionalna kontaktna točka. Vloga nacionalne kontaktne točke je pošiljanje informacij Evropski komisiji in prejemanje le-teh od nje.

V letu 2019 je inšpektorat iz sistema RAPEX prejel in obravnaval 838 obvestil o različnih vrstah proizvodov. Obvestila so se nanašala na proizvode, ki so v večini primerov, predstavljali resno tveganje za zdravje. Inšpektorji so pri preverjanju prisotnosti teh proizvodov na slovenskem trgu identificirali 23 takih proizvodov.

Na področju splošne varnosti proizvodov je inšpektorat iz sistema RAPEX prejel in obravnaval 85 obvestil. Na njihovi podlagi na slovenskem trgu ni bilo najdenih izdelkov iz teh obvestil. Na podlagi rezultatov analiz vzorcev proizvodov iz programa vzorčenja je inšpektorat v sistem RAPEX posredoval tri obvestila o držalnih za dudo z resnim tveganjem, in sicer predvsem zaradi majhnih delcev, ki lahko nastanejo ob zlomu izdelka.

Na področju kozmetičnih proizvodov je inšpektorat iz sistema RAPEX prejel in obravnaval 109 obvestil. Pri nadzoru na podlagi obvestil na slovenskem trgu so bili najdeni štiri izdelki. Neskladni so bili zaradi vsebnosti prepovedanih sestavin, mikrobiologije in težkih kovin. Na podlagi rezultatov analiz vzorcev proizvodov iz programa vzorčenja je inšpektorat v sistem RAPEX posredoval tri obvestila o kozmetičnih izdelkih, barvah za lase in obrvi na osnovi kane z resnim tveganjem, in sicer predvsem zaradi presežene vsebnosti določenih sestavin barv za lase in nenavajanja nekaterih zelo alergenih sestavin ter mikrobiologije.

Na področju igrac je inšpektorat iz sistema RAPEX prejel in obravnaval 644 obvestil. Pri nadzoru na podlagi teh obvestil je bilo na slovenskem trgu najdenih 19 igrac, ocenjenih za neskladne zaradi preseženih elementov (bor, svinec), majhnih delcev, prevelike hitrosti izstrelka, neustrezne glasnosti, ftalatov in formaldehida ter neustrezne zaščite baterij. Na podlagi rezultatov analiz vzorcev proizvodov iz programa vzorčenja je inšpektorat v sistem RAPEX posredoval osem obvestil o igračah z resnim tveganjem in sicer predvsem zaradi ftalatov, majhnih delcev, dosegljivosti baterij, presežene vrednosti N-nitrozodimetilamina, niklja, neprave kategorije laserja in LED v igračah ter prevelike kinetične energije.

7.5 SPLETNE STRANI INŠPEKTORATA ([HTTPS://WWW.GOV.SI/DRZAVNI-ORGANI/ORGANI-V-SESTAVU/ZDRAVSTVENI-INSPEKTORAT/](https://www.gov.si/drzavni-organi/organi-v-sestavu/zdravstveni-inspektorat/))

Namen spletnih strani inšpektorata je obveščati javnost o nevarnih izdelkih in drugih ugotovitvah inšpektorata, posredovati informacije o organiziranosti in delu inšpektorata ter omogočiti hiter dostop do informacij javnega značaja.

V letu 2019 je bila realizirana prenova spletnih strani organov državne uprave, ki je združila spletne strani organov v spletišču državne uprave s celovitimi informacijami o njenem delovanju

in preprostim dostopom do storitev (<https://www.gov.si/>). GOV.SI je osrednje spletno mesto državne uprave, na katerem so predstavljene vsebine vlade, ministrstev, organov v sestavi, vladnih služb in upravnih enot. Namen spletnega mesta je uporabniku na enoten, razumljiv in jasen način podati čim bolj celostne informacije o delovanju državne uprave na različnih vsebinskih področjih.

GOV.SI ima tri vsebinske sklope:

- predstavljene informacije o posameznem organu državne uprave, o njihovih pristojnostih in organiziranosti;
- vsebinska področja (na primer Kultura, Kmetijstvo, gozdarstvo in prehrana, Zunanje zadeve), ki uporabnika vodijo do podrobnih in celostnih informacij o posameznih temah. Tak način predstavitve vsebin uporabniku olajša iskanje želenih informacij, saj le te išče po vsebini in ne na podlagi védenja, kdo je pristojni organ;
- zbirke (na primer javne objave, prosta delovna mesta, projekti), kjer so na enem mestu zbrane vse javne objave organov državne uprave, kar zagotavlja večjo preglednost in dostopnost informacij.

Vsebinsko prispevajo vsa ministrstva, organi v sestavi, vladne službe in upravne enote. Vsak organ je odgovoren za točnost, pravočasnost in pravilnost objavljenih informacij. Na dnu vsake strani je označeno, kateri organ je odgovoren za objavljene informacije. Pri tem vsi organi vsebine objavljajo skladno z enotnimi standardi, za katere skrbi osrednje uredništvo, ki deluje v okviru Urada vlade za komuniciranje.

7.6 SODELOVANJE PRI PRIPRAVI PREDPISOV

Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije je z Ministrstvom za zdravje sodeloval pri pripravi nekaterih novih predpisov, prav tako pa je tudi podajal pripombe in predlagal spremembe že obstoječih predpisov z namenom povečanja učinkovitosti inšpekcijskega nadzora, in sicer predvsem pri:

- Zakonu o nalezljivih boleznih,
- Zakonu o duševnem zdravju,
- Zakonu o pacientovih pravicah,
- Zakonu o upravljanju javnih zdravstvenih zavodov,
- Zakonu o izvajanju Uredbe (EU) o sodelovanju med nacionalnimi organi, odgovornimi za izvrševanje zakonodaje o varstvu potrošnikov,
- Uredbi o izvajanju Uredbe (EU) 625/2017 o uradnem nadzoru in drugih uradnih dejavnostih na področju živil, krme, zdravja in dobrobiti živali ter zdravja rastlin in fitofarmacevtskih sredstvih,
- Uredbi o izvajanju uredbe 2015/2283/ES o novih živilih in
- Uredbi o varnosti igrač.

Sodelovanje je potekalo tudi z Ministrstvom za gospodarski razvoj in tehnologijo pri pripravi Zakona o izvajanju Uredbe o sodelovanju med nacionalnimi organi, odgovornimi za izvrševanje zakonodaje o varstvu potrošnikov, na katerega so bile podane pripombe.

7.7 SODELOVANJE Z DRUGIMI INSTITUCIJAMI, SLUŽBAMI IN ORGANI

Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije je pri opravljanju svojih nalog sodeloval z različnimi državnimi organi in strokovnimi institucijami.

Skladno s programom dela Zdravstvenega inšpektorata in strategijo delovanja inšpekcijskih služb je inšpektorat tudi leta 2019 aktivno sodeloval z različnimi drugimi inšpekcijskimi službami predvsem z aktivno udeležbo v Inšpekcijskem svetu, načrtovanjem in izvedbo skupnih inšpekcijskih nadzorov v okviru regijskih koordinacij inšpekcijskih služb, ki so omogočile hitrejšo izmenjavo informacij; odstopom pobud, ki ne sodijo v stvarno pristojnost inšpektorata, ter posvetovanjem o predmetnih zadevah z drugimi inšpekcijskimi organi in službami.

Inšpektorat je pri svojem delu sodeloval z Inšpektoratom Republike Slovenije za okolje in prostor, Upravo Republike Slovenije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin, Javno agencijo Republike Slovenije za zdravila in medicinske pripomočke, Inšpektoratom za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, Uradom Republike Slovenije za kemikalije, Tržnim inšpektoratom Republike Slovenije, Inšpektoratom Republike Slovenije za delo, Finančno upravo Republike Slovenije in Inšpektoratom Republike Slovenije za šolstvo in šport.

Področja, na katerih je potekal nadzor v sodelovanju z drugimi inšpekcijami, so vključevala živila in materiale, ki prihajajo z njimi v stik: Uprava Republike Slovenije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin, Javna agencija Republike Slovenije za zdravila in medicinske pripomočke; pitno vodo: Inšpektorat Republike Slovenije za okolje; kopalne vode, kopališča: Inšpektorat Republike Slovenije za okolje in prostor, Inšpektorat za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami; kozmetične proizvode, igrače in druge proizvode z vidika varnosti: Javna agencija Republike Slovenije za zdravila in medicinske pripomočke, Inšpekcija za kemikalije pri URSK, Tržni inšpektorat Republike Slovenije; zdravstvo in higieno z vidika preprečevanja širjenja nalezljivih bolezni: Inšpektorat Republike Slovenije za okolje in prostor, Inšpekcija za kemikalije pri URSK; omejevanje uporabe tobaknih in povezanih izdelkov in omejevanje porabe alkohola: Tržni inšpektorat Republike Slovenije, Inšpektorat Republike Slovenije za delo in Finančna uprava Republike Slovenije.

V letu 2019 je inšpektorat sodeloval v Akciji »Slovenija piha 0,0«, katere nosilec je Ministrstvo za zdravje in v okviru katere poleg Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije sodelujejo Tržni inšpektorat Republike Slovenije, Inšpektorat Republike Slovenije za delo, Javna agencija Republike Slovenije za varnost prometa, Ministrstvo za notranje zadeve - Policija, Nacionalni inštitut za javno zdravje in razne nevladne organizacije. Inšpektorat je sodeloval tudi v aktivnostih na dan ulične maturantske četvorke, v okviru katerih je bil skupaj s Tržnim inšpektoratom Republike Slovenije in Policijo izveden poostren nadzor nad spoštovanjem prepovedi prodaje alkoholnih pijač mladostnikom. V regijskih akcijah usmerjenih na omejevanje porabe alkohola in uporabe tobaknih in povezanih izdelkov v gostinskih objektih in na javnih prireditvah je inšpektorat sodeloval s Policijo, Tržnim inšpektoratom Republike Slovenije in v posameznih primerih tudi z Finančno upravo Republike Slovenije in Inšpektoratom za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami.

Inšpektorat je bil vključen v delo Posvetovalnega odbora za splošno varnost proizvodov in sodeluje v medresorski delovni skupini za izvajanje Uredbe 765/2008, ki delujeta v okviru

Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo. Sodeloval je na področju standardizacije, in sicer v dveh tehničnih odborih SIST/TC KDS Kozmetična, dezinfekcijska sredstva in površinsko aktivne snovi in SIST/TC OTR Izdelki za otroke.

Sodelovanje je potekalo tudi na področju varnosti živil in sicer v okviru Odbora za obravnavo Nacionalnega večletnega nadzornega programa za ostanke pesticidov in delovne skupine za pripravo programa monitoringa zoonoz.

7.8 SODELOVANJE Z ORGANI EVROPSKE UNIJE IN TRETJIMI DRŽAVAMI

V okviru EU je inšpektorat sodeloval v skupinah predstavnikov nadzornih organov držav članic in ekspertnih skupinah na področju kozmetičnih proizvodov in varnosti igrarč (PEMSAC, ADCO in Toys Expert Group on Toys Safety) in v komitološkem odboru, ustanovljenem v skladu z direktivo o varnosti igrarč. V teh skupinah je potekala obravnavna problematike nadzora, metod, ukrepov. Cilj njihovega delovanja je pospeševanje sodelovanja med članicami, koordinacija dejavnosti, priprava smernic, izmenjava podatkov, mnenj in izkušenj ter izvedba skupnih projektov. Inšpektorat je z odvzemom vzorcev sodeloval tudi v okviru evropskega projekta EU CASP SLIME2019

V septembru je inšpektorat predstavil nadzor na področju tobačnih in povezanih izdelkov delegaciji iz Črne gore v okviru projekta Taiex Study Visit on Market Surveillance.

7.9 SODELOVANJE Z JAVNOSTMI

Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije sodeluje z različnimi javnostmi, med katerimi so tudi občani, nosilci dejavnosti, združenja, strokovne organizacije in mediji. Sodelovanje z omenjenimi javnostmi poteka preko zahtev do informacij javnega značaja in vprašanj, posredovanih na glavno pisarno inšpektorata ali neposredno inšpektorjem oziroma zaposlenim na inšpektoratu.

V skladu z Zakonom o dostopu do informacij javnega značaja je inšpektorat v letu 2019 obravnaval 17 zadev glede dostopa do informacij javnega značaja. Prosilcem je bila njihova zahteva v celoti odobrena in dostop v celoti omogočen v enajstih primerih, in sicer vedno znotraj zakonitega roka, v štirih primerih pa je bil odobren le delni dostop. Razlogi za delno zavrnitev zahtev so bili sledeči: šlo je za osebne podatke, ki jih je treba prikriti, v enem primeru je zahtevana informacija ni izvirala iz delovnega področja organa oziroma organ s to informacijo ni razpolagal, šlo je za nedokončano zadevo, ki bi lahko škodovala poteku upravnega postopka ter je bil organ dolžan varovati tajnost vira. V enem primeru je bila zahteva v celoti zavrnjena, saj organ z informacijo ni razpolagal. V enem primeru je bila zahteva za dostop do informacij javnega značaja odstopljena. Pri vseh zavrnitvah je bilo skladno z zakonom odločeno z odločbo. Stroški dostopa so bili zaračunani v enem primeru in sicer v višini 27,06 EUR. V nobenem primeru ni bila vložena pritožba na Informacijskega pooblaščenca.

Leta 2019 je bilo v inšpektoratu zabeleženih več kot 370 vprašanj, povezanih s sodelovanjem z občani, nosilci dejavnosti, združenji in strokovnimi organizacijami.

Na podlagi Zakona o medijih je inšpektorat prejel in odgovoril na 114 vprašanj novinarjev.

Na spletnih straneh smo objavili 74 obvestil potrošnikom o nevarnih proizvodih.

8. ZAKONODAJA IN PREDPISI V PRISTOJNOSTI ZDRAVSTVENEGA INŠPEKTORATA

8.1 SPLOŠNI PREDPISI

- Zakon o zdravstveni inšpekciji, Ur. l. RS, št. 59/06 – uradno prečiščeno besedilo in 40/14-ZIN-B,
- Zakon o inšpekcijskem nadzoru, Ur. l. RS, št. 43/07 – uradno prečiščeno besedilo in 40/14,
- Zakon o državni upravi, Ur. l. RS, št. 113/05 – uradno prečiščeno besedilo, 89/07 – odl. US, 126/07 – ZUP-E, 48/09, 8/10 – ZUP-G, 8/12 – ZVRS-F, 21/12, 47/13, 12/14, 90/14 in 51/16,
- Zakon o upravnih taksah, Ur. l. RS, št. 106/10 – uradno prečiščeno besedilo, 14/15 – ZZUJFO, 84/15 – ZZelP-J, 32/16 in 30/18 – ZKZaš,
- Zakon o prekrških, Ur. l. RS, št. 29/11 – uradno prečiščeno besedilo, 21/13, 111/13, 74/14 – odl. US, 92/14 – odl. US, 32/16, 15/17 - odl. US in 93/19 - odl. US,
- Uredba o organih v sestavi ministrstva, Ur. l. RS, št. 35/15, 62/15, 84/16, 41/17, 53/17, 52/18, 84/18, 10/19 in 64/19,
- Zakon o splošnem upravnem postopku, Ur. l. RS, št. 24/06 - uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS - 1, 126/07, 65/08, 8/10 in 82/13,
- Uredba o upravnem poslovanju, Ur. l. RS, št. 9/18,
- Zakon o varstvu potrošnikov, Ur. l. RS, št. 98/04 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUE, 126/07, 86/09, 78/11, 38/14, 19/15, 55/17 – ZKoliT in 31/18,
- Zakon o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami, Ur. l. RS, št. 53/07,
- Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, Ur. l. RS, št. 32/14, 47/15-ZZSDT in 43/19,
- Zakon o kazenskem postopku, Ur. l. RS, št. 32/12 – uradno prečiščeno besedilo, 47/13, 87/14, 8/16 – odl. US, 64/16 – odl. US, 65/16 – odl. US, 66/17 – ORZKP153, 154 in 22/19,
- Zakon o zdravstveni dejavnosti, Ur. l. RS, št. 23/05 – uradno prečiščeno besedilo, 15/08-ZPacP, 23/08, 58/08-ZZdrS-E, 77/08 - ZDZdr, 40/12-ZUJF, 14/13, 88/16 – ZdZPZD, 64/17, 1/19 - odl. US in 73/19.

8.2 ZDRAVSTVENA DEJAVNOST

- Zakon o zdravstveni dejavnosti, Ur. l. RS, št. 23/05 – uradno prečiščeno besedilo, 15/08 – ZPacP, 23/08, 58/08 – ZZdrS-E, 77/08 – ZDZdr, 40/12 – ZUJF, 14/13, 88/16 – ZdZPZD, 64/17, 1/19 - odl. US in 73/19
- Pravilnik o vrstah zdravstvene dejavnosti, Ur. l. RS, št. 63/18, 25/19 in 47/19,
- Pravilnik o registru in licencah izvajalcev v dejavnosti zdravstvene ali babiške nege, Ur. l. RS, št. 3/16 in 62/16,
- Odredba o seznamu izvajalcev zdravstvenih poklicev, ki morajo biti vpisani v register in imeti veljavno licenco, Ur. l. RS, št. 16/13,
- Odredba o seznamu poklicev v zdravstveni dejavnosti, Ur. l. RS, št. 4/14,

- Pravilnik o registru in licencah izvajalcev fizioterapevtske dejavnosti, Ur. l. RS, št. 59/10,
- Pravilnik o registru izvajalcev laboratorijske medicine, Ur. l. RS, št. 113/06 in 15/17,
- Pravilnik o licencah v dejavnosti laboratorijske medicine, Ur. l. RS, št. 113/06,
- Pravilnik o vodenju registra zasebnih zdravstvenih delavcev, Ur. l. RS, št. 24/92, 98/99 – ZZdrS in 35/00,
- Pravilnik o pripravi in strokovnih izpitih zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev na področju zdravstvene dejavnosti, Ur. l. RS, št. 47/18.

8.3 PACIENTOVE PRAVICE

- Zakon o pacientovih pravicah (ZPacP), Ur. l. RS, št. 15/08 in 55/17,
- Pravilnik o naročanju in upravljanju čakalnih seznamov ter najdaljših dopustnih čakalnih dobah, Ur. l. RS, št. 3/18.

8.4 ZDRAVNIŠKA SLUŽBA

- Zakon o zdravniški službi (ZZdrS), Ur. l. RS, št. 72/06-uradno prečiščeno besedilo, 15/08-ZPacP, 58/08, 107/10 - ZPPKZ, 40/12 - ZUJF, 88/16 - ZdZPZD, 40/17, 64/17 – ZZDej-K in 49/18,
- Zakon o priznavanju poklicnih kvalifikacij zdravnik, zdravnik specialist, doktor dentalne medicine in doktor dentalne medicine specialist (ZPPKZ), Ur. l. RS, št. 107/10 in 40/17-ZZdrS - F,
- Pravilnik o vrstah, vsebini, trajanju in poteku specializacij zdravnikov, Ur. l. RS, št. 22/18,
- Program o pripravi in strokovnih izpitih zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev na področju zdravstvene dejavnosti, Ur. l. RS, št. 47/18,
- Pravilnik o pogojih, ki jih morajo izpolnjevati zdravstveni zavodi in zasebne ordinacije za izvajanje programov pripravi, sekundarijata in specializacij zdravnikov in zobozdravnikov, Ur. l. RS, št. 110/00, 112/07 in 40/17 – ZZdrS - F,
- Pravilnik o zdravniškem registru, Ur. l. RS, št. 35/00, 57/00, 43/04, 31/10,
- Pravilnik o pogojih, pod katerimi zdravniku ni treba opravljati dežurstva, Ur. l. RS, št. 44/09,
- Program pripravi za poklic zdravnika, Ur. l. RS, št. 33/95, 60/95, 59/96, 62/96, 98/99 - ZZdrS in 40/17 - ZZdrS-F,
- Pravilnik o zdravniških licencah, Ur. l. RS, št. 48/15.

8.5 DUŠEVNO ZDRAVJE

- Zakon o duševnem zdravju (ZDZdr), Ur. l. RS, št. 77/08, 46/15-odl.US in 44/19-odl.US,
- Pravilnik o kadrovske, tehnične in prostorske pogoje izvajalcev psihiatričnega zdravljenja ter o postopku njihove verifikacije, Ur. l. RS, št. 63/09.

8.6 PRESADITEV DELOV TELESA ZARADI ZDRAVLJENJA

- Zakon o pridobivanju in presaditvi delov človeškega telesa zaradi zdravljenja, Ur. l. RS, št. 56/15,
- Pravilnik o sledljivosti in uničenju človeških organov namenjenih za presaditev ter o nacionalni identifikacijski številki, Ur. l. RS, št. 76/15,
- Pravilnik o poročanju in obvladovanju hudih neželenih dogodkov in hudih neželenih reakcij pri ravnanju s človeškimi organi, Ur. l. RS, št. 76/15,
- Pravilnik o uvrstitvi oseb na čakalni seznam zaradi zdravljenja s presaditvijo delov človeškega telesa, Ur. l. RS, št. 85/16,
- Pravilnik o opredelitvi v zvezi z darovanjem delov človeškega telesa, Ur. l. RS, št. 29/17,
- Pravilnik o načinu varstva osebnih podatkov dajalcev in prejemnikov delov človeškega telesa zaradi zdravljenja, Ur. l. RS, št. 75/03 in 56/15 - ZPPDČT,
- Pravilnik o načinu povezovanja s sorodnimi tujimi in mednarodnimi organizacijami in izmenjavi delov človeškega telesa z drugimi državami, Ur. l. RS, št. 70/03 in 56/15-ZPPDČT,
- Pravilnik o sestavi, načinu imenovanja in pravilih za delovanje Etične komisije za presaditve, Ur. l. RS, št. 30/02 in 56/15 - ZPPDČT,
- Pravilnik o Etični komisiji za presaditve, Ur. l. RS, št. 1/19,
- Pravilnik o postopku obveščanja o smrti oseb, ki pridejo v poštev kot dajalci delov človeškega telesa zaradi presaditve, Ur. l. RS, št. 85/01 in 56/15 - ZPPDČT,
- Pravilnik o medicinskih merilih, načinu in postopku ugotavljanja možganske smrti ter sestavi komisije za ugotavljanje možganske smrti, Ur. l. RS, št. 70/01 in 56/15 - ZPPDČT ,
- Pravilnik o načinu konzerviranja in postopkih prevoza človeških organov, Ur. l. RS, št. 12/16.

8.7 RAVNANJE Z ODPADKI, KI NASTANEJO PRI OPRAVLJANJU ZDRAVSTVENIH DEJAVNOSTI

- Zakon o varstvu okolja (ZVO - 1), Ur. l. RS, št. 39/06 - UPB1uradno prečiščeno besedilo, 49/06 - ZMetD, 66/06 Odl.US: U-I-51/06-10, 112/06 Odl.US: U-I-40/06-10, 33/07 - ZPNačrt, 57/08-ZFO-1A, 70/08, 108/09 – ZPNačrt-A, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15, 30/16, in 61/17-GZ, 21/18 – ZNOrg in 84/18 - ZIURKOE,
- Uredba o ravnanju z odpadki, ki nastajajo pri opravljanju zdravstvene in veterinarske dejavnosti in z njima povezanih raziskavah, Ur. l. RS, št. 89/08,
- Uredba o ravnanju z amalgamskimi odpadki, ki nastanejo pri opravljanju zdravstvene dejavnosti in z njo povezanih raziskavah, Ur. l. RS, št. 89/08.

8.8 NALEZLJIVE BOLEZNI

- Zakon o nalezljivih boleznih (ZNB), Ur. l. RS, št. 33/06— uradno prečiščeno besedilo,
- Pravilnik o pogojih za pripravo in izvajanje programa preprečevanja in obvladovanja bolnišničnih okužb, Ur. l. RS, št. 74/99, 92/06, 10/11,

- Pravilnik o potrdilih, vodenju evidenc in zagotavljanju podatkov o cepljenju, neželenih učinkih po cepljenju in zdravstvenih napakah pri cepljenju, Ur. l. RS, št. 24/17,
- Pravilnik o določitvi Programa cepljenja in zaščite z zdravili za leto 2019 Ur. l. RS, št. 26/19 in 68/19,
- Pravilnik o prijavi nalezljivih bolezni in posebnih ukrepih za njihovo preprečevanje in obvladovanje, Ur. l. RS, št. 16/99 in 58/17,
- Pravilnik o prevozu in pokopu posmrtnih ostankov, Ur. l. RS, št. 53/17 in 56/17-popr.,
- Pravilnik o pogojih, načinu in sredstvih za izvajanje dezinfekcije, dezinsekcije in deratizacije, Ur. l. RS, št. 88/00,
- Pravilnik o posebnih ukrepih pri zastrupitvah in infekcijah oseb s hrano in o njihovem preprečevanju, Ur. l. SRS, št. 24/81, 35/85,
- Pravilnik o pitni vodi, Ur. l. RS, št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09, 74/15 in 51/17,
- Pravilnik o prezračevanju in klimatizaciji stavb, Ur. l. RS, št. 42/02, 105/02, 110/02-ZGO-1 in 61/17 - GZ.

8.9 MINIMALNI SANITARNO ZDRAVSTVENI POGOJI

Javni zdravstveni in socialni zavodi

- Pravilnik o pogojih za opravljanje zasebne zdravstvene dejavnosti, Ur. l. RS, št. 24/92, 98/99-ZZdrS in ZZdrS in 64/17 – ZZDej-K,
- Pravilnik o pogojih, ki jih morajo izpolnjevati laboratoriji za izvajanje preiskav na področju laboratorijske medicine, Ur. l. RS, št. 64/04 in 1/16,
- Pravilnik o pogojih, ki jih morajo izpolnjevati laboratoriji za pregledovanje brisov materničnega vratu, Ur. l. RS, št. 68/01 in 128/04,
- Prostorska tehnična smernica TSG-12640-001:2008, Ur. l. RS, št. 83/08,
- Pravilnik o kadrovske, tehnične in prostorske pogoje izvajalcev psihiatričnega zdravljenja ter o postopku njihove verifikacije, Ur. l. RS št. 63/09.

Higienska nega

- Zakon o nalezljivih boleznih (ZNB), Ur. l. RS, št. 33/06-uradno prečiščeno besedilo,
- Zakon o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti (ZTZPUS), Ur. l. RS, št. 17/11 – ZTZPUS - 1,
- Zakon o splošni varnosti proizvodov (ZSVP - 1), Ur. l. RS, št. 101/03,
- Pravilnik o minimalnih sanitarno zdravstvenih pogojih za opravljanje dejavnosti higienske nege in drugih podobnih dejavnosti, Ur. l. RS, št. 104/09, 17/11 – ZTZPUS - 1,
- Pravilnik o pitni vodi, Ur. l. RS, št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09, 74/15 in 51/17.

Dejavnost otroškega varstva, vzgoje in izobraževanja

- Zakon o nalezljivih boleznih (ZNB), Ur. l. RS, št. 33/06- uradno prečiščeno besedilo,
- Zakon o vrtcih (ZVrt), Ur. l. RS, št. 100/05- uradno prečiščeno besedilo, 25/08, 98/09-ZIUZGK, 36/10, 62/10-ZUPJS, 94/10-ZIU, 40/12-ZUIJF, 14/15 - ZUUIFO in 55/17,

- Pravilnik o normativih in minimalnih tehničnih pogojih za prostor in opremo vrtca, Ur.l. RS, št. 73/00, 75/05, 33/08, 126/08, 47/10, 47/13, 74/16 in 20/17,
- Pravilnik o zdravstveno-higienskih zahtevah, katerim morajo ustrezati poslopja in prostori osnovne šole, Ur.l. SRS, št. 20/69 in 5/80,
- Pravilnik o pitni vodi, Ur.l. RS, št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09, 74/15 in 51/17.

Nastanitveni in javni objekti

- Zakon o nalezljivih boleznih (ZNB), Ur. l. RS, št. 33/06 - uradno prečiščeno besedilo,
- Pravilnik o pitni vodi, Ur. l. RS, št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09, 74/15 in 51/17,
- Pravilnik o prezračevanju in klimatizaciji stavb Ur. l. RS, št. 42/02, 105/02, 110/02-ZGO-1 in 61/17-GZ.

8.10 ZDRAVILSTVO

- Zakon o zdravilstvu (ZZdrav), Ur. l. RS, št. 94/07, 87/11,
- Pravilnik o pogojih za opravljanje zdravilske dejavnosti, Ur. l. RS, št. 101/11,
- Pravilnik o opredelitvi zdravilskih sistemov in zdravilskih metod ter o postopku evidentiranja, priznavanja in nadzora zdravilskih sistemov in zdravilskih metod, ki se uvajajo v zdravilsko dejavnost, Ur. l. RS, št. 79/08, 115/08, 101/11 in 74/17,
- Pravilnik o preizkusu iz zdravstvenih vsebin za zdravilce, ki nimajo zdravstvene izobrazbe, Ur. l. RS, št. 79/08, 101/11 in 55/17.

8.11 HIGIENSKA USTREZNOST KOPALNIH VOD IN ZDRAVSTVENA USTREZNOST MINERALNIH VOD TER MINIMALNI SANITARNO-ZDRAVSTVENI POGOJI KOPALIŠČ

- Zakon o varstvu pred utopitvami (ZVU), Ur. l. RS, št. 42/07 - UPB1, 9/11,
- Pravilnik o minimalnih higienskih zahtevah, ki jih morajo izpolnjevati kopališča in kopalna voda v bazenih, Ur. l. RS, št. 59/15, 86/15-popr. in 52/18,
- Pravilnik o opremi in sredstvih za dajanje prve pomoči, usposabljanju in preizkusih iz prve pomoči ter zdravniških pregledih reševalcev iz vode, Ur. l. RS, št. 70/03, 34/04-popr. in 26/07 – ZVU-A,
- Pravilnik o tehničnih ukrepih in zahtevah za varno obratovanje kopališč in za varstvo pred utopitvami na kopališčih, Ur. l. RS, št. 88/03, 56/06, 26/07 – ZVU - A in 84/07,
- Pravilnik o ukrepih za varstvo pred utopitvami na kopališčih, Ur. l. RS, št. 84/07, 22/13, 33/18 in 47/19.

8.12 ZDRAVSTVENA USTREZNOST PITNE VODE TER OBJEKTI IN NAPRAVE ZA JAVNO OSKRBO S PITNO VODO

- Zakon o zdravstveni ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z žvili (ZZUZIS), Ur. l. RS, št. 52/00, 42/02, 47/04-ZdZPZ,
- Zakon o vodah (ZV - 1), Ur. l. RS, št. 67/02, 110/02-ZGO-1, 2/04-ZZdrI-A, 41/04-ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14 in 56/15,

- Pravilnik o pitni vodi, Ur. l. RS, št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06 25/09, 74/15 in 51/17,
- Pravilnik o kriterijih za določitev vodovarstvenega območja, Ur. l. RS, št. 64/04, 5/06, 58/11 in 15/16,
- Pravilnik o zdravstvenih zahtevah za osebe, ki pri delu v proizvodnji in prometu z živili prihajajo v stik z živili, Ur. l. RS, št. 82/03 in 25/09.

8.13 VARNOST NA SMUČIŠČIH

- Zakon o varnosti na smučiščih (ZVSmuč - 1), Ur. l. RS, št. 44/16,
- Pravilnik o reševanju na smučiščih, Ur. l. RS, št. 22/18,
- Pravilnik o obravnavi nesreče na smučišču, Ur. l. RS, št. 30/17,
- Pravilnik o skupnih oznakah ob hkratnem izvajanju nalog nadzornika in reševalca na smučišču, Ur. l. RS, št. 30/17.

8.14 SPLOŠNA VARNOST PROIZVODOV

- Zakon o splošni varnosti proizvodov (ZSVP-1), Ur. l. RS, št. 101/03,
- IZVEDBENI SKLEP KOMISIJE (EU) 2019/1698 z dne 9. oktobra 2019 o evropskih standardih za proizvode, pripravljenih v podporo Direktivi 2001/95/ES Evropskega parlamenta in Sveta o splošni varnosti proizvodov,
- Uredba (ES) št. 1907/2006 Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2006 o registraciji, evalvaciji, avtorizaciji in omejevanju kemikalij (REACH), o ustanovitvi Evropske agencije za kemikalije ter spremembi Direktive 1999/45/ES ter razveljavitvi Uredbe Sveta (EGS) št. 793/93 in Uredbe Komisije (ES) št. 1488/94 ter direktive Sveta 76/769/EGS in direktiv Komisije 91/155/EGS, 93/67/EGS, 93/105/ES in 2000/21/ES s spremembami,
- Uredba o izvajanju Uredbe (ES) o registraciji, evalvaciji, avtorizaciji in omejevanju kemikalij (REACH), Ur. l. RS, št. 23/08,
- Uredba (ES) št. 765/2008 Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 9. julija 2008 o določitvi zahtev za akreditacijo in nadzor trga v zvezi s trženjem proizvodov ter razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 339/93,
- Pravilnik o minimalnih sanitarno zdravstvenih pogojih za opravljanje dejavnosti higienske nege in drugih podobnih dejavnosti, Ur. l. RS, št. 104/09 in 17/11-ZTZPUS-1.

8.15 KOZMETIČNI PROIZVODI

- Uredba (ES) št. 1223/2009/ES Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 30. novembra 2009 o kozmetičnih izdelkih (spremenjena z Uredbami Komisije(EU) št. 344/2013, 483/2013, 658/2013, 1197/2013, 358/2014, 866/2014, 1003/2014, 1004/2014, 2015/1190, 2015/1298, 2016/314, 2016/621, 2016/622, 2016/1120, 2016/1121, 2016/1143, 2016/1198, 2017/237, 2017/238, 2017/1224, 2017/1410, 2017/1413, 2017/2228, 2018/885, 2018/978, 2018/1847, 2019/680, 2019/681, 2019/698, 2019/1857 in 2019/1858),

- Uredba o izvajanju Uredbe (ES) 1223/2009 o kozmetičnih izdelkih Ur. l. RS št. 61/13,
- Uredba Komisije (EU) št. 655/2013 z dne 10. julija 2013 o določitvi skupnih meril za utemeljitev navedb, uporabljenih v zvezi s kozmetičnimi izdelki,
- Pravilnik o načinu vzorčenja ter metodah za laboratorijske analize kozmetičnih proizvodov, Ur. l. RS, št. 59/06,
- Uredba (ES) št. 765/2008 Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 9. Julija 2008 o določitvi zahtev za akreditacijo in nadzor trga v zvezi s trženjem proizvodov ter razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 339/93,
- Zakon o splošni varnosti proizvodov (ZSVP - 1), Ur. l. RS, št. 101/03.

8.16 IGRAČE

- Uredba o varnosti igrač, Ur. l. RS, št. 34/11 (84/11 popr.), 102/12, 62/15, 12/17, 81/18 in 68/19,
- IZVEDBENI SKLEP KOMISIJE (EU) 2019/1728 z dne 15. oktobra 2019 o harmoniziranih standardih za igrače, pripravljenih v podporo Direktivi 2009/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta,
- Uredba (ES) št. 765/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. julija 2008 o določitvi zahtev za akreditacijo in nadzor trga v zvezi s trženjem proizvodov ter razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 339/93,
- Uredba (ES) št. 1907/2006 Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2006 o registraciji, evalvaciji, avtorizaciji in omejevanju kemikalij (REACH), o ustanovitvi Evropske agencije za kemikalije ter spremembi Direktive 1999/45/ES s popravki in dopolnitvami,
- Uredba o izvajanju Uredbe (ES) o registraciji, evalvaciji, avtorizaciji in omejevanju kemikalij (REACH), Ur. l. RS, št. 23/08,
- Zakon o splošni varnosti proizvodov (ZSVP-1), Ur. l. RS, št. 101/03,
- Odločba Komisije z dne 16. 12.2009 o smernicah za upravljanje hitrega informacijskega sistema skupnosti (RAPEX) iz člena 12 in postopka obveščanja iz člena 11 Direktive 2001/95/ES,
- Pravilnik o obliki in vsebini obvestila o nevarnem proizvodu Ur. l. RS št.33/05.

8.17 MATERIALI IN IZDELKI, NAMENJENI ZA STIK Z ŽIVILI

- Uredba Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1935/2004 z dne 27. oktobra 2004 o materialih in izdelkih, namenjenih za stik z živili, in o razveljavitvi direktiv 80/590/EGS in 89/109/EGS (s spremembami),
- Uredba o izvajanju Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) o materialih in izdelkih, namenjenih za stik z živili, in o razveljavitvi direktiv 80/590/EGS in 89/109/EGS, Ur. l. RS, št. 53/05, 66/06, 31/08,
- Uredba Komisije (ES) št. 2023/2006 z dne 22. decembra 2006 o dobri proizvodni praksi za materiale in izdelke, namenjene za stik z živili (s spremembami),

- Uredba o izvajanju uredbe Komisije (ES) o dobri proizvodni praksi za materiale in izdelke, namenjene za stik z živil, Ur. l. RS, št. 119/07,
- Zakon o zdravstveni ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živil (ZZUZIS), Ur. l. RS, št. 52/00, 42/02, 47/04 - ZdZPZ,
- Uredba o obvezni registraciji in ravnanju podjetij, ki izvajajo, predelujejo in prva dajejo v promet materiale in izdelke, namenjene za stik z živil, Ur. l. RS, št. 57/08,
- Uredba Komisije (EU) št. 10/2011 o polimernih materialih in izdelkih, namenjenih za stik z živil (s spremembami),
- Uredba Komisije (ES) št. 282/2008 z dne 27. marca 2008 o recikliranih polimernih materialih in izdelkih, namenjenih za stik z živil, in spremembi Uredbe (ES) št. 2023/06 (s spremembami),
- Pravilnik o keramičnih izdelkih, namenjenih za stik z živil, Ur. l. RS, št. 38/06,
- Uredba Komisije (ES) št. 450/2009 z dne 29. maja 2009 o aktivnih in inteligentnih materialih in izdelkih, namenjenih za stik z živil (s spremembami),
- Uredba Komisije (ES) št. 1895/2005 z dne 18. novembra 2005 o omejitvi uporabe nekaterih epoksi derivatov v materialih in izdelkih, namenjenih za stik z živil,
- Uredba o izvajanju Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1895/2005 o omejitvi uporabe nekaterih epoksi derivatov v materialih in izdelkih, namenjenih za stik z živil, Ur. l. RS, št. 121/06,
- Pravilnik o materialih in izdelkih, namenjenih za stik z živil, Ur. l. RS, št. 36/05, 38/06, 100/06, 65/08,
- Pravilnik o preskušanju izdelkov in snovi, ki prihajajo v stik z živil, Ur. l. RS, št. 131/03, 38/06, 65/08,
- Uredba Komisije (EU) št. 284/2011 z dne 22. marca 2011 o posebnih pogojih in podrobnih postopkih za uvoz polimerne kuhinjske posode iz poliamida in melamina, ki je po poreklu ali je bila poslana iz Ljudske republike Kitajske in Kitajskega posebnega upravnega območja Hongkong,
- Priporočilo Komisije (EU) 2017/84 z dne 16. januarja 2017 o spremljanju ogljikovodikov mineralnih olj v živilih ter materialih in izdelkih, namenjenih za stik z živil,
- Priporočilo Komisije (EU) 2019/794 z dne 15. maja 2019 o usklajenem načrtu nadzora z namenom določitve razširjenosti nekaterih snovi, ki prehajajo z materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živil.

8.18 ZDRAVSTVENA USTREZNOST OZIROMA VARNOST ŽIVIL IN HRANE

- Uredba (ES) št. 178/2002 Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 28. januarja 2002 o določitvi splošnih načel in zahtevah živilske zakonodaje, ustanovitvi Evropske agencije za varnost hrane in postopkih, ki zadevajo varnost hrane (s spremembami),
- Uredba (ES) št. 882/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o izvajanju uradnega nadzora, da se zagotovi preverjanje skladnosti z zakonodajo o krmi in živilih ter s pravili o zdravstvenem varstvu živali in zaščiti živali (s spremembami),

- Uredba (EU) 2017/625 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. marca 2017 o izvajanju uradnega nadzora in drugih uradnih dejavnosti, da se zagotovi uporaba zakonodaje o živilih in krmu, pravil o zdravju in dobrobiti živali ter zdravju rastlin in fitofarmacevtskih sredstvih, ter o spremembi uredb (ES) št. 999/2001, (ES) št. 396/2005, (ES) št. 1069/2009, (ES) št. 1107/2009, (EU) št. 1151/2012, (EU) št. 652/2014, (EU) 2016/429 in (EU) 2016/2031 Evropskega parlamenta in Sveta, uredb Sveta (ES) št. 1/2005 in (ES) št. 1099/2009 ter direktiv Sveta 98/58/ES, 1999/74/ES, 2007/43/ES, 2008/119/ES in 2008/120/ES ter razveljavitvi uredb (ES) št. 854/2004 in (ES) št. 882/2004 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 89/608/EGS, 89/662/EGS, 90/425/EGS, 91/496/EGS, 96/23/ES, 96/93/ES in 97/78/ES ter sklepa Sveta 92/438/EGS (uporablja se od 14.12.2019),
- Uredba (ES) št. 852/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o higieni živil (s spremembami),
- Uredba o izvajanju delov določenih uredb Skupnosti glede živil, higiene živil in uradnega nadzora nad živili, Ur. l. RS, št. 72/2010,
- Zakon o zdravstveni ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živili (ZZUZIS), Ur. l. RS, št. 52/00, 42/02, 47/04-ZdZPZ,
- Pravilnik o zdravstvenih zahtevah za osebe, ki pri delu v proizvodnji in prometu z živili prihajajo v stik z živili, Ur. l. RS, št. 82/03, 25/09,
- Pravilnik o prehranskih dopolnilih, Ur. l. RS, št. 66/13,
- Pravilnik o začetnih formulah za dojenčke in nadaljevalnih formulah za dojenčke in majhne otroke, Ur. l. RS, št. 54/07, 2/08 - popr., 8/10, 38/14),
- Pravilnik o žitnih kašicah ter hrani za dojenčke in majhne otroke, Ur. l. RS, št. 25/09,
- Pravilnik o živilih za posebne zdravstvene namene, Ur. l. RS, št. 46/02, 54/07, 2/09, 38/14 (uporablja se le še 10. člen),
- Pravilnik o živilih, namenjenih za uporabo v energijsko omejenih dietah za zmanjšanje telesne teže, Ur. l. RS, št. 90/00, 142/04, 24/05, 70/07,
- Uredba (EU) št. 609/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. junija 2013 o živilih, namenjenih dojenčkom in majhnim otrokom, živilih za posebne zdravstvene namene in popolnih prehranskih nadomestkih za nadzor nad telesno težo ter razveljavitvi Direktive Sveta 92/52/EGS, direktiv Komisije 96/8/ES, 1999/21/ES, 2006/125/ES in 2006/141/ES, Direktive 2009/39/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter uredb Komisije (ES) št. 41/2009 in (ES) št. 953/2009 (s spremembami),
- Delegirana uredba Komisije (EU) 2016/127 z dne 25. septembra 2015 o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 609/2013 Evropskega parlamenta in Sveta glede posebnih zahtev za sestavo in informacije pri začetnih formulah za dojenčke in nadaljevalnih formulah ter glede zahtev za informacije o hranjenju dojenčkov in majhnih otrok (s spremembami; uporablja se od 22.02.2020),

- Delegirana uredba Komisije (EU) 2016/128 z dne 25. septembra 2015 o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 609/2013 Evropskega parlamenta in Sveta glede posebnih zahtev za sestavo in informacije pri živilih za posebne zdravstvene namene,
- Obvestilo Komisije o razvrščanju živil za posebne zdravstvene namene (2017/C 401/01),
- Delegirana uredba Komisije (EU) 2017/1798 z dne 2. junija 2017 o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 609/2013 Evropskega parlamenta in Sveta glede posebnih zahtev o sestavi in informacijah za popolne prehranske nadomestke za nadzor nad telesno težo (uporablja se od 27.10.2022)
- Uredba (EU) št. 1169/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2011 o zagotavljanju informacij o živilih potrošnikom, spremembah uredb (ES) št. 1924/2006 in (ES) št. 1925/2006 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive Komisije 87/250/EGS, Direktive Sveta 90/496/EGS, Direktive Komisije 1999/10/ES, Direktive 2000/13/ES Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Komisije 2002/67/ES in 2008/5/ES in Uredbe Komisije (ES) št. 608/2004 (s spremembami),
- Uredba o izvajanju uredbe (EU) o zagotavljanju informacij o živilih potrošnikom (Ur. l. RS, št. 6/14),
- Pravilnik o posebnih zahtevah glede označevanja in predstavljanja predpakiranih živil (Ur. l. RS, št. 84/14, 74/16),
- Izvedbena uredba Komisije (EU) št. 828/2014 z dne 30. julija 2014 o zahtevah za zagotavljanje informacij potrošnikom o odsotnosti ali zmanjšani prisotnosti glutena v živilih,
- Uredba (ES) št. 1925/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. decembra 2006 o dodajanju vitaminov, mineralov in nekaterih drugih snovi živilom (s spremembami),
- Uredba o izvajanju Uredbe (ES) Evropskega parlamenta in Sveta o dodajanju vitaminov, mineralov in nekaterih drugih snovi živilom, Ur. l. RS, št. 80/07, 38/10,
- Uredba (ES) št. 1924/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. decembra 2006 o prehranskih in zdravstvenih trditvah na živilih (s spremembami),
- Uredba o izvajanju Uredbe (ES) Evropskega parlamenta in Sveta o prehranskih in zdravstvenih trditvah na živilih, Ur. l. RS, št. 80/07, 38/10,
- Uredba Komisije (EU) št. 432/2012 z dne 16. maja 2012 o seznamu dovoljenih zdravstvenih trditev na živilih, razen trditev, ki se nanašajo na zmanjšanje tveganja za nastanek bolezni ter na razvoj in zdravje otrok (s spremembami),
- EU register prehranskih in zdravstvenih trditev: <http://ec.europa.eu/nuhclaims/>,
- Uredba Komisije (ES) št. 2073/2005 z dne 15. novembra 2005 o mikrobioloških merilih za živila (s spremembami),
- Pravilnik o monitoringu zoonoz in povzročiteljev zoonoz, Ur. l. RS, št. 114/13,
- Uredba sveta (EGS) št. 315/93 z dne 8. februarja 1993 o določitvi postopkov Skupnosti za kontaminante v hrani (s spremembami),
- Uredba Komisije (ES) št. 1881/2006 z dne 19. decembra 2006 o določitvi mejnih vrednosti nekaterih onesnaževal v živilih (s spremembami),

- Uredba o izvajanju uredb Sveta in Komisije (ES) o onesnaževalih v živilih, Ur. l. RS, št. 27/07, 38/10, 57/11,
- Uredba Komisije (EU) 2017/2158 z dne 20. novembra 2017 o blažilnih ukrepih in referenčnih ravneh za zmanjšanje prisotnosti akrilamida v živilih,
- Uredba Komisije (ES) št. 1882/2006 z dne 19. decembra 2006 o določitvi metod vzorčenja in analiz za uradni nadzor vsebnosti nitratov v nekaterih živilih,
- Uredba Komisije (EU) 2017/644 z dne 5. aprila 2017 o določitvi metod vzorčenja in analitskih metod za nadzor vsebnosti dioksinov, dioksinom podobnih PCB in dioksinom nepodobnih PCB v nekaterih živilih ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 589/2014,
- Uredba Komisije (ES) št. 333/2007 z dne 28. marca 2007 o določitvi metod vzorčenja in analitskih metod za nadzor vsebnosti elementov v sledovih in onesnaževal iz predelave v živilih (s spremembami),
- Uredba Komisije (ES) št. 401/2006 z dne 23. februarja 2006 o določitvi metod vzorčenja in analiz za uradni nadzor vsebnosti mikotoksinov v živilih (s spremembami),
- Uredba Komisije (EU) 2015/705 z dne 30. aprila 2015 o določitvi metod vzorčenja in meril izvedbe za analitske metode za uradni nadzor vsebnosti eruka kisline v živilih ter razveljavitvi Direktive Komisije 80/891/EGS,
- Priporočilo Komisije št. 2013/711/EU z dne 3. decembra 2013 za zmanjšanje prisotnosti dioksinov, furanov in PCB-jev v krmi in živilih (s spremembami),
- Priporočilo Komisije št. 2012/154/EU o spremljanju prisotnosti alkaloidov rožička v krmi in hrani,
- Priporočilo Komisije št. 2013/165/EU z dne 27. marca 2013 o prisotnosti toksinov T-2 in HT-2 v žitih in žitnih proizvodih,
- Priporočilo Komisije (EU) št. 2015/976 o spremljanju prisotnosti tropanskih alkaloidov v živilih,
- Priporočilo Komisije (EU) št. 2015/1381 o spremljanju arzena v živilih,
- Priporočilo Komisije (EU) št. 2016/2115 o spremljanju prisotnosti 9 tetrahidrokanabinola, njegovih predhodnih sestavin in drugih kanabinoidov v živilih,
- Priporočilo Komisije (EU) št. 2016/1111 o spremljanju niklja v živilih,
- Priporočilo Komisije (EU) št. 2018/464 o spremljanju kovin in joda v morskih algah, halofitih in proizvodih na osnovi morskih alg,
- Uredba Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 396/2005 z dne 23. februarja 2005 o mejnih vrednostih ostankov pesticidov v ali na hrani in krmi rastlinskega in živalskega izvora ter o spremembi Direktive Sveta 91/414/EGS (s spremembami),
- Uredba o metodah vzorčenja proizvodov in izvajanju Uredbe (ES) o mejnih vrednostih ostankov pesticidov v ali na hrani in krmi rastlinskega in živalskega izvora,
- Izvedbena uredba Komisije (EU) 2019/533 o usklajenem večletnem programu nadzora Unije za leta 2020, 2021 in 2022 za zagotavljanje skladnosti z mejnimi vrednostmi ostankov pesticidov v ali na živilih rastlinskega in živalskega izvora ter za oceno izpostavljenosti potrošnikov ostankom teh pesticidov,

- Uredba (ES) št. 1333/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o aditivih za živila (s spremembami),
- Uredba o izvajanju uredbe (ES) o aditivih za živila Ur. l. RS, št. 12/11 in 87/12,
- Uredba Komisije (EU) št. 231/2012 z dne 9. marca 2012 o določitvi specifikacij za aditive za živila, navedene v prilogah II in III k Uredbi (ES) št. 1333/2008 Evropskega parlamenta in Sveta (s spremembami),
- Uredba (ES) št. 1332/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o encimih za živila in spremembi Direktive Sveta 83/417/EGS, Uredbe Sveta (ES) št. 1493/1999, Direktive 2000/13/ES, Direktive Sveta 2001/112/ES in Uredbe (ES) št. 258/97 (s spremembami),
- Uredba o izvajanju uredbe (ES) o encimih za živila (Ur. l. RS, 12/11),
- Uredba (ES) št. 1334/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o aromah in nekaterih sestavinah živil z aromatičnimi lastnostmi za uporabo v in na živilih ter spremembi Uredbe Sveta (EGS) št. 1601/91, uredb (ES) št. 2232/96 in (ES) št. 110/2008 ter Direktive 2000/13/ES,
- Uredba o izvajanju uredbe (ES) o aromah za živila (Ur. l. RS, 12/11, 103/13),
- Pravilnik o živilih, obsevanih z ionizirajočim sevanjem, Ur. l. RS, št. 71/02, 86/03, 51/04,
- Uredba o izvajanju Uredb Sveta in Komisije (ES) o radioaktivnem onesnaženju živil in krme, Ur.l. RS, št. 52/06, 38/10,
- Uredba (EU) 2015/2283 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2015 o novih živilih, spremembi Uredbe (EU) št. 1169/2011 Evropskega parlamenta in Sveta in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 258/97 Evropskega parlamenta in Sveta ter Uredbe Komisije (ES) št. 1852/2001,
- Izvedbena Uredba Komisije (EU) št. 2017/2470 o oblikovanju seznama Unije novih živil v skladu z Uredbo (EU) 2015/2283 Evropskega parlamenta in Sveta o novih živilih,
- Izvedbena Uredba Komisije (EU) št. 2018/456 o posameznih stopnjah postopka posvetovanja za določitev statusa novega živila v skladu z Uredbo (EU) 2015/2283 Evropskega parlamenta in Sveta,
- Uredba (ES) št. 1829/2003 Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 22. septembra 2003 o gensko spremenjenih živilih in krmi (s spremembami),
- Uredba o izvajanju uredbe (ES) o gensko spremenjenih živilih in krmi in uredbe (ES) o sledljivosti in označevanju gensko spremenjenih organizmov ter sledljivosti živil in krme, izdelanih iz gensko spremenjenih organizmov, Ur.l. RS, št. 84/05, 38/10,
- Uredba Komisije (ES) št. 669/2009 z dne 24. julija 2009 o izvajanju Uredbe (ES) št. 882/2004 Evropskega parlamenta in Sveta glede poostrenega uradnega nadzora pri uvozu nekatere krme in nekaterih živil neživalskega izvora ter spremembi Odločbe 2006/504/ES (s spremembami),
- Uredba o izvajanju uredb (EU) o uvozu nekaterih živil neživalskega izvora iz tretjih držav (Ur. l. RS št. 4/16),

- Izvedbena uredba Komisije (EU) 2016/6 z dne 5. januarja 2016 o uvedbi posebnih pogojev za uvoz krme in živil, ki izvirajo iz Japonske ali so od tam poslani, po nesreči v jedrski elektrarni Fukušima ter razveljavitvi Izvedbene uredbe (EU) št. 322/2014 (s spremembami).

8.19 OMEJEVANJE PORABE ALKOHOLA

- Zakon o omejevanju porabe alkohola (ZOPA), Ur. l. RS, št. 15/03 in 27/17,
- Pravilnik o opozorilih o škodljivosti pitja alkoholnih pijač na javnih športnih prireditvah Ur. l. RS, št. 51/17.

8.20 OMEJEVANJE UPORABE TOBAČNIH IN POVEZANIH IZDELKOV

- Zakon o omejevanju uporabe tobačnih in povezanih izdelkov (ZOUTPI), Ur. l. RS, št. 9/17 in 29/17,
- Pravilnik o pogojih, ki jih mora izpolnjevati kadilnica, Ur. l. RS, št. 52/17,
- Pravilnik o poročanju o tobačnih in povezanih izdelkih, Ur. l. RS, št. 9/18,
- Izvedbeni sklep Komisije (EU) 2015/2186 z dne 25. novembra 2015 o določitvi oblike za predložitve in dajanje na voljo informacij o tobačnih izdelkih,
- Izvedbeni sklep Komisije (EU) 2016/787 z dne 18. maja 2016 o določitvi prednostnega seznama dodatkov, ki jih vsebujejo cigarete in tobak za zvijanje ter za katere veljajo strožje obveznosti poročanja,
- Izvedbeni sklep Komisije (EU) 2015/2183 z dne 24. novembra 2015 o določitvi skupne oblike za obveščanje o elektronskih cigaretah in posodicah za ponovno polnjenje,
- Izvedbeni sklep Komisije (EU) 2016/586 z dne 14. aprila 2016 o tehničnih standardih za mehanizem za ponovno polnjenje elektronskih cigaret,
- Zakon o splošni varnosti proizvodov (ZSVP - 1), Ur. l. RS, št. 101/03,
- Odredba o seznamu standardov, ob uporabi katerih se domneva, da je proizvod varen v skladu z Zakonom o splošni varnosti proizvodov (Ur. l. RS, št. 6/12),
- Pravilnik o obliki in vsebini obvestila o nevarnem proizvodu, Ur. l. RS, št. 33/05,
- Standard SIST EN 16156:2011 Cigarete – Ocenjevanje nagnjenosti k vžigu – Varnostne zahteve,
- Standard EN ISO 12863:2010 Standardna preskusna metoda za ocenjevanje nagnjenosti k vžigu cigaret.

8.21 DELO IN ZAPOSLOVANJE NA ČRNO

- Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (ZPDZC - 1), Ur. l. RS, št. 32/14, 47/15 – ZZSDT in 43/19,
- Zakon o zdravstveni dejavnosti, Ur. l. RS, št. 23/05 – UPB, 15/08 – ZPacP, 23/08, 58/08 – ZZdrS-E, 77/08 – ZDZdr, 40/12 – ZUJF, 14/13, 88/16 – ZdZPZD, 64/17, 1/19 – odl. US in 73/19,

- Zakon o zdravniški službi (ZZdrS), Ur. l. RS, št. 72/06-uradno prečiščeno besedilo, 15/08 – ZPacP, 58/08, 107/10 – ZPPKZ, 40/12 – ZUJF, 88/16 – ZdZPZD, 40/17, 64/17 – ZZDej-K, 49/18 in 66/19,
- Zakon o priznavanju poklicnih kvalifikacij zdravnik, zdravnik specialist, doktor dentalne medicine in doktor dentalne medicine specialist (ZPPKZ), Ur. l. RS, št. 107/10 in 40/17-ZZdrS-F,
- Zakon o zdravilstvu (ZZdrav), Ur. l. RS, št. 94/07 in 87/11.